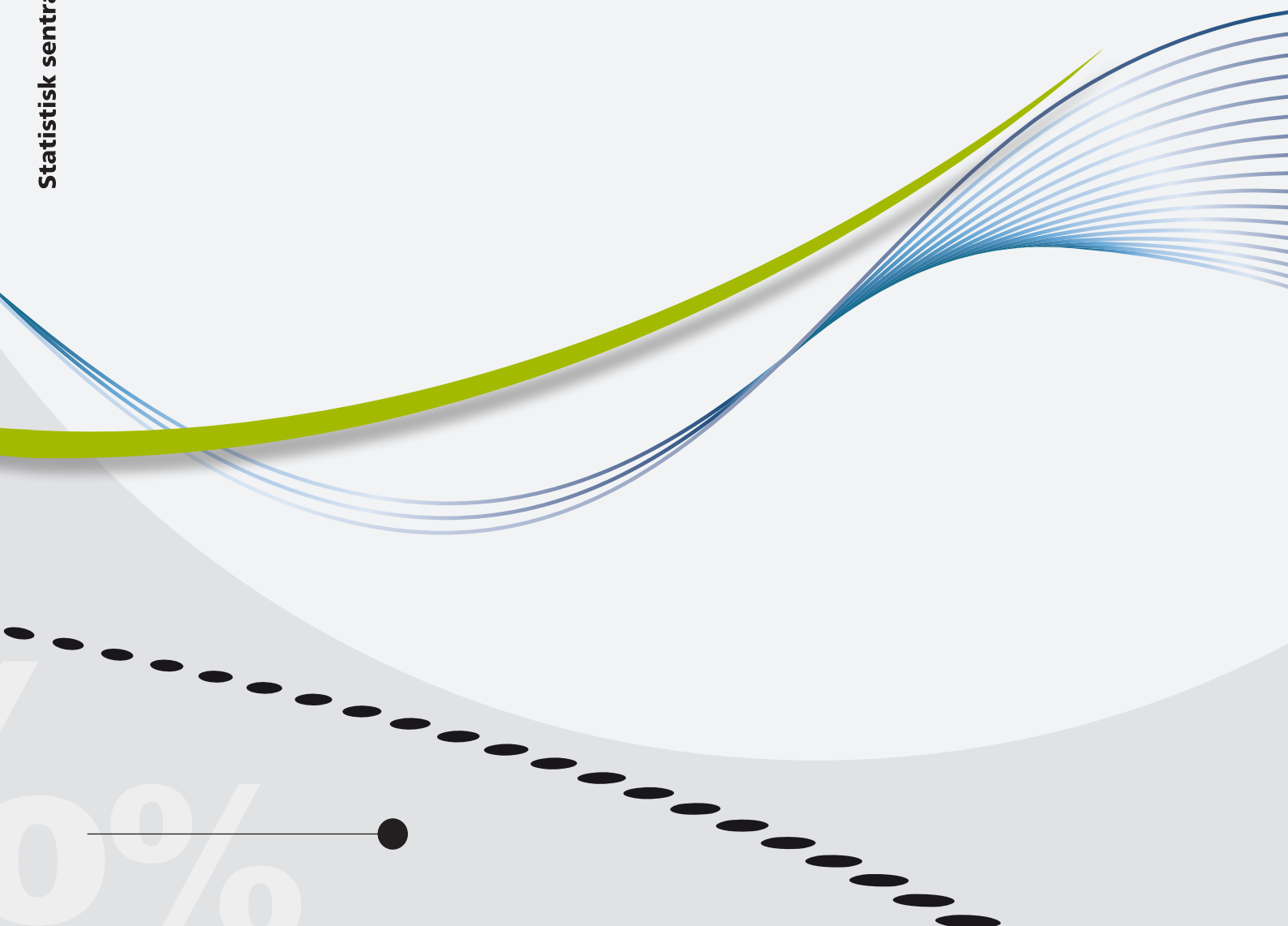

*Elisabeth Nørgaard, Live Margrethe Rognerud
og Ayfer Storrud*

Indikatorer til FNs Bærekraftsmål

Kartlegging av tilgjengelig statistikk i Norge for
måling av FNs bærekraftsmål

*Elisabeth Nørgaard, Live Margrethe Rognerud
og Ayfer Storrud*

Indikatorer til FNs Bærekraftsmål

Kartlegging av tilgjengelig statistikk i Norge for
måling av FNs bærekraftsmål

I serien Notater publiseres dokumentasjon, metodebeskrivelser, modellbeskrivelser og standarder.

© Statistisk sentralbyrå
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen
skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.

Publisert 19. januar 2018

ISBN 978-82-537-9667-3 (elektronisk)

Standardtegn i tabeller	Symbol
Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..
Oppgave mangler foreløpig	...
Tall kan ikke offentligjøres	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Foreløpig tall	*
Brudd i den loddrette serien	—
Brudd i den vannrette serien	
Desimaltegn	,

Forord

Dette notatet er en første kartlegging av statistikk for Norge til det globale indikatorrammeverket for å måle FNs Bærekraftsmål (Sustainable Development Goals). Det er tatt utgangspunkt i de 232 indikatorene som foreligger i det globale rammeverket per 2017.

EU har etablert 100 indikatorer for oppfølging av EUs politikk for å nå bærekraftsmålene. Inkludering av norske tall i EUs 2017-rapport *Monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context* er også oppsummert i notatet.

Det presenteres noe statistikk og i hovedsak siste tilgjengelige tall der dette foreligger for de globale indikatorene. Analyser av utviklingen er ikke innenfor rammen av denne første kartleggingen, men anbefales som del av videre arbeid med statistisk oppfølging av FNs Bærekraftsmål for Norge.

Notatet er utarbeidet av Statistisk sentralbyrå på oppdrag fra Finansdepartementet.

Statistisk sentralbyrå 6. januar 2018

Lasse Sandberg

Sammendrag

I 2015 ble FNs 193 medlemsland enige om 17 mål og 169 delmål for bærekraftig utvikling. Utviklingen skal så langt det er mulig måles ved hjelp av nasjonale datakilder og statistikk.

Notatet gir en oversikt over 232 globale indikatorer med forslag til hvor det finnes data som trengs for å lage indikatorene for Norge. Det er i hovedsak tatt utgangspunkt i kilder som anses for å være offisiell statistikk.

I det globale indikatorrammeverket er indikatorene klassifisert i 3 ulike kategorier etter hvor langt man har kommet i både metodeutvikling og datainnsamling.

- Tier I: Indikatoren er konseptuelt klar, har en internasjonalt etablert metodikk og standarder er tilgjengelige, og data produseres regelmessig av landene for minst halvparten av landene og befolkningen i alle regioner der indikatoren er relevant.
- Tier II: Indikatoren er konseptuelt klar, har en internasjonalt etablert metodikk og standarder er tilgjengelige, men data produseres ikke regelmessig av landene.
- Tier III: Ingen internasjonalt etablerte metoder eller standarder er ennå tilgjengelige for indikatoren, men metodikk / standarder blir (eller vil bli) utviklet eller testet.

Per desember 2017 er fortsatt 68 av 232 indikatorer ikke ferdig utviklet metodisk. Flere av indikatorene er heller ikke utformet slik at de måles statistisk på nasjonalt nivå. For disse er det stort sett henvist til koordineringsansvarlig departement.

FNs statistikkavdeling i Departement of Economic and Social Affairs (DESA) har ansvaret for en global indikatordatabase. Dit rapporteres tallene inn fra de internasjonale organisasjonene og benyttes når FN lager sin årlige Sustainable Development Goals Report med regionale og globale aggregater av indikatorene. For å harmonisere tallene til aggregerings- og sammenligningsformål gjøres det justeringer, lages estimer og modelleres tall. Det er per 2017 ikke planlagt en samlet datarapportering fra landene for de 232 globale SDG-indikatorene da dette i stor grad ivaretas gjennom allerede etablerte rapporteringskanaler til internasjonale organisasjoner.

For om lag halvparten av de globale indikatorene kan det hentes statistikk fra SSB eller andre nasjonale statistikkprodusenter, men for flere av disse vil det kreve noe utvikling eller beregninger tilpasset beskrivelsen til den globale indikatoren.

FN oppfordrer landene til å ha nasjonale indikatorer som et supplement til de globale indikatorene. Kartleggingen SSB har foretatt gjelder kun de globale indikatorene, samt en presentasjon av EUs indikatorer. Det er ikke vurdert om disse er tilstrekkelig for måling av norske ambisjoner for Agenda 2030 da dette mer naturlig ligger til de koordinerende departementene.

EU har utviklet et indikatorsett som består av 100 indikatorer for å måle EUs progresjon mot oppfyllelse av de 17 bærekraftsmålene. Notatet gir en oversikt over hvilke indikatorer som inkluderer tall for Norge og hva disse viser. I all hovedsak er Norge inkludert i rapporten og i statistikkbanktabeller hos Eurostat med unntak av mål 15 hvor Norge ikke er inkludert i noen av de rapporterte indikatorene.

Innhold

Forord	3
Sammendrag.....	4
Innledning	6
Mål 1 Utrydde alle former for fattigdom i hele verden.....	11
Mål 2 Utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring, og fremme bærekraftig landbruk	16
Mål 3 Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder.....	22
Mål 4 Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle	33
Mål 5 Oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling.....	40
Mål 6 Sikre bærekraftig vannforvaltning og tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle	45
Mål 7 Sikre tilgang til pålitelig, bærekraftig og moderne energi til en overkommelig pris	48
Mål 8 Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle.....	50
Mål 9 Bygge robust infrastruktur, fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og bidra til innovasjon	57
Mål 10 Redusere ulikhet i og mellom land.....	61
Mål 11 Gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige.....	65
Mål 12 Sikre bærekraftige forbruks- og produksjonsmønstre.....	71
Mål 13 Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem	75
Mål 14 Bevare og bruke hav og marine ressurser på en måte som fremmer bærekraftig utvikling.....	78
Mål 15 Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, bekjempe ørkenspredning, stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av arts mangfold.....	82
Mål 16 Fremme fredelige og inkluderende samfunn med sikte på bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle og bygge velfungerende, ansvarlige og inkluderende institusjoner på alle nivåer	86
Mål 17 Styrke gjennomføringsmidlene og fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling.....	93
Referanser/Kilder.....	99
Forkortelser.....	100
Vedlegg A: Etater og institutter som er kontaktet ifm kartleggingen og som har gitt tilbakemelding om at relevante data lages.....	102
Vedlegg B: Work of the Statistical Commission pertaining to the 2030 Agenda for Sustainable Development.....	103

Innledning

I 2015 ble FNs 193 medlemsland enige om 17 felles mål for bærekraftig utvikling som del av Agenda 2030. De vedtok også 169 delmål som sier noe om hvilke områder som er særlig viktige. Utviklingen skal så langt det er mulig måles ved hjelp av nasjonale datakilder og statistikk.

For assets and information mail to: TheGlobalGoals@trotback.com TROLLBÄCK - COMPANY +1 212 529 1010

Globalt indikatorrammeverk

FNs Statistikkommisjon har fått mandatet til å utvikle et globalt indikatorrammeverk for å måle de 17 målene og 169 delmålene. Dette utføres av Inter-Agency and Expert Group on SDG Indicators (IAEG-SDGs) som består av 27 land fra 11 regionale inndelinger. I perioden 2015-2019 er Sverige representert fra Norden. I 2017 vedtok FNs Generalforsamling resolusjon 71/313 om Statistikkommisjonens arbeid hvor indikatorrammeverket er vedlagt. Dette er et utgangspunkt som vil bli revidert i 2020 og 2025 og hvor det er pågående og kontinuerlig utviklingsarbeid som vil kunne påvirke hvordan indikatorene er formulert og hva de vil inneholde.

Det globale indikatorrammeverket har klassifisert indikatorene i 3 ulike kategorier:

- Tier I: Indikatoren er konseptuelt klar, har en internasjonalt etablert metodikk og standarder er tilgjengelige, og data produseres regelmessig av landene for minst halvparten av landene og befolkningen i alle regioner der indikatoren er relevant.
- Tier II: Indikatoren er konseptuelt klar, har en internasjonalt etablert metodikk og standarder er tilgjengelige, men data produseres ikke regelmessig av landene.
- Tier III: Ingen internasjonalt etablerte metoder eller standarder er ennå tilgjengelige for indikatoren, men metodikk / standarder blir (eller vil bli) utviklet eller testet.

Per desember 2017 fordeler indikatorene seg på 93 tier I, 66 tier II, 68 tier III og 5 har flere tiere da ulike komponenter i indikatoren er klassifisert ulikt. Det vil si at fortsatt er 30 prosent av indikatorene ikke ferdig utviklet metodisk. Det innebærer

at per 2017 er det mange av delmålene som ikke kan måles på en god nok måte til å lage regionale og globale aggregater. Flere av indikatorene er heller ikke utformet slik at de måles med offisiell statistikk men heller er opptellinger av land som har en viss politikk eller etterlever internasjonale avtaler etc. For disse er det stort sett henvist til koordineringsansvarlig departement i dette notatet (se Tabell 1).

Disaggregering

I det globale indikatorrammeverket legges det opp til omfattende disaggregering der dette er relevant. Det etterspørres statistikk som kan brytes ned på kjønn, alder, inntekt, region, funksjonsnedsettelse, etnisitet og innvandringsstatus. For Norge vil det i mange tilfeller, og særlig der statistikken er basert på administrative registre, være mulig å bryte statistikken ned på undergrupper som kjønn, alder, inntekt, region og landbakgrunn. Der hvor gruppene er små eller der kilden er basert på utvalgsundersøkelser vil dette være vanskeligere å gjøre. Det er ikke kilder tilgjengelig som generelt gjør det mulig å bryte statistikken ned på funksjonsnedsettelse eller etnisitet.

Internasjonal rapportering

Alle indikatorer ivaretas av ett eller flere *custodian agencies* som er internasjonale organisasjoner med et ansvar for å utvikle indikatoren og samle inn data fra landene. Det er FNs statistikkavdeling i Departement of Economic and Social Affairs (DESA) som har ansvaret for en global indikatordatabase. Tallene rapporteres fra de internasjonale organisasjonene og benyttes når FN lager sin årlige Sustainable Development Goals Report med regionale og globale aggregater av indikatorene.

Den globale indikatorbasen er under stadig utvikling og oppdatering. For å harmonisere tallene til aggregerings- og sammenligningsformål gjøres det justeringer, lages estimer og modelleres tall. Når dette er gjort er det særlig krevende å verifisere tall og identifisere kilder uten å ha inngående kjennskap til hvordan indikatoren er utviklet og beregnet. Det er viktig å merke seg at land kan reservere seg mot å få publisert tall for indikatorer de for eksempel selv ikke kan verifisere, men at det for disse allikevel vil bli laget regionale og globale aggregater. Dette gjelder i 2017 for eksempel for indikator 2.1.2 Food Insecurity Experience Scale hvor flere land har reservert seg mot publisering av tall grunnet uenigheter vedrørende metode og datainnsamling.

Det er per 2017 ikke planlagt en samlet datarapportering fra landene for de 232 globale SDG-indikatorene (totalt er det 244 indikatorer i listen, men 12 er repetert under to eller tre mål). Dette ivaretas gjennom allerede etablerte rapporteringskanaler til internasjonale organisasjoner. Allikevel er det flere land som velger å etablere egne nasjonale plattformer for rapportering på de globale indikatorene og som de henviser internasjonale organisasjoner til å hente tall fra for å kunne ha bedre kontroll med hvilke data som blir brukt. Eksempler på dette er USA, Storbritannia, Canada, Tyskland, Frankrike, Belgia m.fl. og statistikkbyråene i Finland og Danmark vurderer også å etablere dette.

Nasjonal forankring av globale indikatorer

I kartleggingen av indikatorene har SSB orientert og kontaktet medlemmene av Statistikkrådet¹. I noen tilfeller der indikatorer ikke naturlig hører hjemme hos statistikkprodusenter i Statistikkrådet er det også kontaktet andre som kan ha relevante data (se vedlegg B).

¹ Statistikkrådet består av 23 statistikkprodusenter og sentrale registeiere. Mer om Statistikkrådets sammensetning og mandat: <http://www.ssb.no/omssb/samarbeid/statistikkraadet>

Innspillene er gjenspeilet i oversikter per mål over forslag til nasjonalt ansvarlig statistikkansvarlig. Flere indikatorer kan lages for Norge per 2017, mens for andre kan man ikke lage den eksakte indikatoren, men institusjonen vil typisk ha et faglig ansvar ved at de tematisk har et forvaltningsansvar og/eller har grunnlagsdata som kan være relevant for å produsere indikatoren i fremtiden.

SSB mener det er viktig at indikatorene måles så langt det er mulig ved hjelp av data som ivaretar kvalitetskriterier for offisiell statistikk og at målinger skjer over tid. Dersom informasjonsgrunnlaget er basert på mer tradisjonell forskning, bør det til dette formålet etterstrebes en gjentakelse over tid for å kunne si noe om utviklingen og ikke bare gi et øyeblikksbilde av situasjonen.

De globale indikatorene gir mulighet for å analysere nærmere hvor langt Norge er fra å nå målsetningene i Agenda 2030 og bærekraftsmålene sammenlignet med andre land. FN oppfordrer i tillegg landene til å ha nasjonale indikatorer som et supplement til de globale indikatorene og som bedre måler landenes egne målsetninger og forhold. Kartleggingen SSB har foretatt gjelder kun de globale indikatorene, samt en presentasjon av EUs indikatorer. Det er ikke vurdert om disse er tilstrekkelig for måling av norske ambisjoner for Agenda 2030 da dette mer naturlig ligger til de koordinerende departementene.

Kartleggingen viser at om lag halvparten av de globale indikatorene kan lages basert på tall fra SSB og andre nasjonale statistikkprodusenter i Statistikkrådet. Det betyr ikke at alle indikatorene lages per i dag i henhold til definisjoner som er angitt for de globale indikatorene, men det vil kunne beregnes eller delvis beregnes med bakgrunn i innsamlede data. Inkluderes også andre etater og institutter som samler data, kan 153 av indikatorene lages eller delvis lages.

Det er 29 indikatorer som ansees å være ikke-statistiske på nasjonalt nivå eller opplagt ikke er relevante for Norge å rapportere på. De ikke-statistiske indikatorene inkluderer dem som teller antall land som har vedtatt eller implementert relevant politikk, regelverk etc. Her vil rapportering typisk foregå fra fagansvarlig departement. 62 av indikatorene kan ikke lages, eller det er ukjent om de kan lages basert på tilgjengelige nasjonale datakilder i henhold til innspill som er gitt i forbindelse med kartleggingen. Det betyr ikke at disse ikke kan belyses med relevant forskning eller analyse på området.

Det er viktig å understreke at det er tatt utgangspunkt i en tolkning av indikatorene hvor man kan lage hele eller deler av elementene i indikatoren. Det pågår også betydelig metodeutvikling for de indikatorene som fortsatt er klassifisert som Tier III. Noen lages allerede for Norge ut ifra regionale eller nasjonale metoder, men for mange må det avventes endelige beslutninger om indikatorene før de kan lages.

Tabell 1. Departementer med koordineringsansvar for FNs Bærekraftsmål

Bærekraftsmål	Koordinerende departementer ²
1. Utrydde alle former for fattigdom i hele verden	Arbeids- og sosialdepartementet (ASD)
2. Utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring, og fremme bærekraftig landbruk	Landbruks- og matdepartementet (LMD)
3. Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder	Helse- og omsorgsdepartementet (HOD)
4. Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle	Kunnskapsdepartementet (KD)
5. Oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling	Barne- og likestillingsdepartementet (BLD)
6. Sikre bærekraftig vannforvaltning og tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle	Klima- og miljødepartementet (KLD)
7. Sikre tilgang til pålitelig, bærekraftig og moderne energi til en overkommelig pris	Olje- og energidepartementet (OED)
8. Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle	Finansdepartementet (FIN)
9. Bygge robust infrastruktur, fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og bidra til innovasjon	Nærings- og fiskeridepartementet (NFD)
10. Redusere ulikhet i og mellom land	Finansdepartementet (FIN)
11. Gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige	Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD)
12. Sikre bærekraftige forbruks- og produksjonsmønstre	Klima- og miljødepartementet (KLD)
13. Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem	Klima- og miljødepartementet (KLD)
14. Bevare og bruke hav og marine ressurser på en måte som fremmer bærekraftig utvikling	Nærings- og fiskeridepartementet (NFD)
15. Skogforvaltning, bekjempe ørkenspredning, stanse og reversere landferringelse samt stanse tap av artsmangfold	Klima- og miljødepartementet (KLD)
16. Fremme fredelige og inkluderende samfunn for bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle og bygge velfungerende, ansvarlige og inkluderende institusjoner på alle nivåer	Justisdepartementet (JD)
17. Styrke gjennomføringsmidlene og fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling	Utenriksdepartementet (UD)

EU med 100 indikatorer for bærekraftsmålene

EU har utviklet et indikatorsett som består av 100 indikatorer for å måle EUs progresjon mot oppfyllelse av de 17 bærekraftsmålene. Hvert mål har fem eller seks primærindikatorer og 41 av disse er knyttet til flere mål (sekundærindikatorer). Omtrent halvparten av indikatorene er like, helt eller delvis, FNs globale indikatorer. Indikatorsettet vil bli revidert jevnlig i tråd med fremtidig politikktutvikling og vil også kunne inkludere nye indikatorer når de blir tilgjengelige i tråd med utvikling av metoder, teknologi og datakilder. Indikatorsettet skal reflektere og måle utvikling på EUs politikkområder. EUs statistikkbyrå Eurostat publiserte rapporten "Sustainable development in the European Union. Monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context" i november 2017.

I dette notatet gis en oversikt over hvilke indikatorer som inkluderer tall for Norge og hva disse viser. I all hovedsak er Norge inkludert i rapporten og i statistikkbanktabeller hos Eurostat med unntak av mål 15 hvor Norge ikke er inkludert i noen av de rapporterte indikatorene. Eurostat har etablert egne statistikkbanktabeller for de 100 indikatorene. Inngang til disse er <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>, se Tables on EU policy. I noen tilfeller er Norge ikke inkludert. Dette kan skyldes at indikatoren måler helt EU-spesifikke områder som for eksempel tillitt til EUs institusjoner, eller at Norge ikke har blitt

² <https://www.statsbudsjettet.no/Statsbudsjettet-2018/Artikler/Norges-oppfølging-av-FNs-barekraftsmal/>

inkludert i utvalgsundersøkelser som er blitt gjennomført utenfor det offisielle statistiksamarbeidet i det Europeiske statistikksystemet, eller at Norge ikke leverer data fordi dette ikke ingår i EØS-avtalen. Det kan for øvrig være at det ligger tall for Norge i andre relevante statistikkbanktabeller hos Eurostat, men at de ikke er inkludert i de SDG-relaterte statistikkbanktabellene hvor tallene er beregnet i henhold til indikatorens eksakte beskrivelse.

OECD har også laget en analyse av hvor langt medlemslandene er fra å nå de 17 bærekraftsmålene og Norge har vært et av pilotlandene. Resultatene fra denne er ikke inkludert i notatet, men kan være et nyttig verktøy for å identifisere hvor Norge er lengst fra å nå bærekraftsmålene. Mer informasjon finnes her <http://www.oecd.org/std/measuring-distance-to-the-sdgs-targets.htm>

Mål 1 Utrydde alle former for fattigdom i hele verden

Arbeids- og sosialdepartementet har ansvar for koordinering av mål 1- Utrydde fattigdom. Dette målet består av 7 delmål og 14 indikatorer. Utfordringene for Norge knyttet til dette målet er at det ikke finnes en nasjonal fattigdomsgrense. Det er vanlig å bruke ulik statistikk som viser inntektsfordeling og andel med lav disponibel inntekt som et mål på relativ fattigdom. For dette målet, delmålene, og indikatorerne ser SSB det nødvendig med avklaringer rundt videre nasjonal oppfølging, og valg av relevante indikatorer for Norge.

Tabell 1.1 Globale indikatorer

	Ansvarlig internasjonal organisasjon	Forslag til nasjonal statistikk-ansvarlig	Data for Norge i FNs SDG indikatordatabase per juli 2017	Indikator kan lages nasjonalt
1.1.1 Proportion of population below the international poverty line, by sex, age, employment status and geographical location (urban/rural) / Tier I	World Bank	SSB	Nei	Ikke relevant
1.2.1 Proportion of population living below the national poverty line, by sex and age / Tier I	World Bank	SSB	Nei	Ja, men nasjonal fattigdomsgrense må defineres
1.2.2 Proportion of men, women and children of all ages living in poverty in all its dimensions according to national definitions / Tier II	National Government	SSB	Nei	Ja, men nasjonal fattigdomsgrense må defineres
1.3.1 Proportion of population covered by social protection floors/systems, by sex, distinguishing children, unemployed persons, older persons, persons with disabilities, pregnant women, newborns, work-injury victims and the poor and the vulnerable / Tier II	ILO	SSB	Ja	Ja, delvis
1.4.1 Proportion of population living in households with access to basic services / Tier III	UN-Habitat	SSB	Nei	Ja
1.4.2 Proportion of total adult population with secure tenure rights to land, with legally recognized documentation and who perceive their rights to land as secure, by sex and by type of tenure / Tier III	UN-Habitat	SSB	Nei	Ja
1.5.1 Number of deaths, missing persons and persons affected by disaster per 100,000 people / Tier II	UNISDR	DSB	Nei	Ja
1.5.2 Direct disaster economic loss in relation to global gross domestic product (GDP) / Tier II	UNISDR	DSB	Nei	
1.5.3 Number of countries that adopt and implement national disaster risk reduction strategies in line with the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030 / Tier I	UNISDR	DSB	Ja	Ikke-statistisk
1.5.4 Proportion of local governments that adopt and implement local disaster risk reduction strategies in line with national disaster risk reduction strategies / Tier II	UNISDR	DSB	Nei	
1.a.1 Proportion of domestically generated resources allocated by the government directly to poverty reduction programmes / Tier III			Nei	
1.a.2 Proportion of total government spending on essential services (education, health and social protection) / Tier II	Ikke avklart (ILO, UNESCO-UIS, WHO)	SSB	Nei	Ja
1.a.3 Sum of total grants and non-debt-creating inflows directly allocated to poverty reduction programmes as a proportion of GDP / Tier III			Nei	Ikke relevant
1.b.1 Proportion of government recurrent and capital spending to sectors that disproportionately benefit women, the poor and vulnerable groups			Nei	

1.1 Innen 2030 utrydde all ekstrem fattigdom, for tiden målt til under 1,90 dollar om dagen å leve for

1.1.1 Proportion of population below the international poverty line, by sex, age, employment status and geographical location (urban/rural)

Indikatoren måler andelen av befolkningen som er under den internasjonale fattigdomsgrensen og indikatoren vurderes som ikke relevant for Norge.

1.2 Innen 2030 og i samsvar med nasjonale definisjoner, minst halvere andelen menn, kvinner og barn i alle aldre som lever i fattigdom

I Norge er det ikke en nasjonal definisjon på fattigdom. Det finnes allikevel statistikk og analyser som er relevante for å belyse delmålene.

Fattigdom kan defineres på ulike måter og kan ha betydning for hvilke utslag fattigdom kan få i form av materielle og sosiale mangler. Lavinntektsfamilier har oftere materielle og sosiale mangler enn andre barnefamilier, og hver femte familie med lav inntekt har ikke råd til ferie og sliter med å dekke løpende utgifter. Det er økende sosiale forskjeller mellom grupper med høy og lav utdanning. Samtidig er det få fattige og sosialt ekskluderte i Norge sammenlignet med andre land.

I inntekts- og formuesstatistikken er det mer om inntektssammensetning og inntektsfordeling mellom ulike grupper. I SSB-rapporten Økonomi og levekår for ulike lavinntektsgrupper 2016 er det statistikk og analyser av hvilke grupper som er økonomisk og levekårmessig utsatt, samt mer om inntektsbegrepet og hvordan lavinntekt er definert.

Blant barnefamilier er det et økende antall som ikke holder tritt med den generelle inntektsveksten i samfunnet, og særlig gjelder dette innvandrerbarnfamilier. Ett av ti barn i hele befolkningen tilhører en husholdning med vedvarende lavinntekt og det er vist at flere forsørgere i husholdningen ofte er en vei ut av lavinntekt.

SSB publiserer en rekke statistikker og analyser som er relevant for temaet:

<https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/okonomiske-ressurser>

https://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200911/rapp_200911.pdf

<https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/artikler-og-publikasjoner/materielle-og-sosiale-mangler>

<https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/hver-femte-familie-med-lav-inntekt-har-ikke-rad-til-ferie>

<https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/statistikker/ifhus/aar>

<https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/artikler-og-publikasjoner/okonomi-og-levekar-for-ulike-lavinntektsgrupper-2016>

<https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/artikler-og-publikasjoner/ett-av-ti-barn-tilhorer-en-husholdning-med-vedvarende-lavinntekt>

<https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/artikler-og-publikasjoner/flere-forsorgere-er-ofte-en-vei-ut-av-lavinntekt>

1.2.1 *Proportion of population living below the national poverty line, by sex and age*

Indikatoren måler andelen av befolkningen som er under en nasjonal fattigdomsgrense. Den blir sett på som viktig for å kunne måle landenes egne utviklingsmål. Den brukes for å lage mer nøyaktige estimater på fattigdom som er i tråd med et lands økonomiske og sosiale situasjon. Den er ikke ment å brukes for internasjonal sammenligning. Det finnes ingen nasjonal fattigdomsgrense i Norge. Det er vanlig å bruke ulike statistikk som viser inntektsfordeling og andel med lav disponibel inntekt som et mål på relativ fattigdom.

1.2.2 *Proportion of men, women and children of all ages living in poverty in all its dimensions according to national definitions*

Denne indikatoren er også avhengig av en avklart definisjon av nasjonal fattigdomsgrense for å kunne måles, og da også avklare hva som inngår i begrepet «alle dimensjoner av fattigdom».

1.3 Innføre nasjonalt tilpassede sosiale velferdsordninger, herunder minimumsstandarder, og innen 2030 nå de fleste fattige og sårbare

1.3.1 Proportion of population covered by social protection floors/systems, by sex, distinguishing children, unemployed persons, older persons, persons with disabilities, pregnant women, newborns, work-injury victims and the poor and the vulnerable

I et globalt perspektiv kan vi antakelig anta at Norge oppfyller dette delmålet. Det kreves i midlertid bedre definisjoner og avklaringer rundt eventuelt nasjonale mål for å kunne beregne en indikator som er meningsfull nasjonalt.

I den globale SDG indikordatabasen ligger det estimerte verdier fordelt på undergrupper for Norge med ILO som kilde. For de fleste grupperingene som barn, mødre, pensjonerte og de med alvorlige funksjonshemminger er det estimerte verdier på 100 prosent med unntak av gruppene arbeidsledige (61,8 prosent i 2014), utsatte grupper (83,1 prosent i 2016) og arbeidsulykker (89,6 prosent i 2013).

1.4 Innen 2030 sikre at alle kvinner og menn, særlig fattige og sårbare personer, har lik rett til økonomiske ressurser samt tilgang til grunnleggende tjenester, eierskap til og kontroll over jord og annen form for eiendom, arv, naturressurser, egnet teknologi og finansielle tjenester, herunder mikrofinansiering

1.4.1 Proportion of population living in households with access to basic services

Indikatoren er ikke ferdig utviklet og det er nødvendig med videre arbeid rundt definisjoner, hvilke variabler som skal inkluderes, sammen med eventuelle nasjonale mål før det er mulig å beregne en indikator for dette delmålet. Gitt en avklaring av hva som blant annet skal omfattes av «basic services» antas det at SSB vil kunne produsere statistikk knyttet til denne indikatoren.

1.4.2 Proportion of total adult population with secure tenure rights to land, with legally recognized documentation and who perceive their rights to land as secure, by sex and by type of tenure

Indikatoren er ikke ferdig utviklet slik at det er nødvendig med videre arbeid rundt definisjoner, hvilke variabler som skal inkluderes, sammen med eventuelle nasjonale mål før det er mulig å beregne en indikator for dette delmålet.

SSB publiserer statistikk for Norge som er begrenset til jord- og skogbruks-eiendommer. I 2016 var det totalt 184 407 landbrukseiendommer i Norge og av disse var det kvinnelig eierskap for 26 prosent av disse. 68 prosent er eid av menn og de resterende 7 prosent er dødsbo eller uoppdelt.

Gitt en avklaring av definisjoner osv antas det at det vil være mulig å utvide til og også dekke alle typer av eiendommer (hus, ferieboliger, industri osv) med utgangspunkt i administrative data.

1.5 Innen 2030 bygge opp motstandskraften til fattige og personer i utsatte situasjoner, slik at de blir mindre utsatt for og sårbare overfor klimarelaterte ekstreme hendelser og andre økonomiske, sosiale og miljømessige påkjenninger og katastrofer

1.5.1 Number of deaths, missing persons and persons affected by disasters per 100,000 people (same as 11.5.1 and 13.1.2)

Indikatoren er også inkludert i Sendai-rammeverket for Disaster Risk Reduction. Det er DSB som følger opp Sendai-rammeverket inkludert rapportering på indikatorer for Norge. I Sendai-rapportering vil DSB inkludere uønskede hendelser

som er hendelser med uønskede konsekvenser, dvs. som medfører tap og skade. Det innebærer blant annet at døde og antatt døde i for eksempel snøskred vil inngå i antall døde som følge av dette som en uønsket hendelse.

1.5.2 Direct disaster economic loss in relation to global gross domestic product (GDP)

Indikatoren er også inkludert i Sendai-rammeverket for Disaster Risk Reduction. Det er DSB som følger opp Sendai-rammeverket inkludert rapportering på indikatorer for Norge.

UNISDR er ansvarlig FN-organisasjon og beregner de gjennomsnittlige verdiene på direkte tap som følge av katastrofer. I den globale indikatorbasen er det oppgitt en estimert verdi for 2016 for Norge 0,02 per 1000 US Dollar målt mot globalt BNP. I denne kartleggingen er det ikke gått inn i hvordan dette er beregnet.

1.5.3 Number of countries that adopt and implement national disaster risk reduction strategies in line with the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030

Indikatoren er inkludert i Sendai-rammeverket for Disaster Risk Reduction. Det er DSB som følger opp Sendai-rammeverket inkludert rapportering på indikatorer for Norge.

I den globale indikatorbasen er det oppgitt at Norge har lover og/eller reguleringer for hvordan håndtere risiko for katastrofer basert på en frivillig rapportering til Hyogo Framework for Action Monitoring som sist ble gjort i 2015.

1.5.4 Proportion of local governments that adopt and implement local disaster risk reduction strategies in line with national disaster risk reduction strategies

Indikatoren er inkludert i Sendai-rammeverket for Disaster Risk Reduction. Det er DSB som følger opp Sendai-rammeverket inkludert rapportering på indikatorer for Norge.

1.a Sikre en betydelig mobilisering av ressurser fra mange ulike kilder, blant annet gjennom økt utviklingssamarbeid, for å gi utviklingslandene, særlig de minst utviklede landene, tilstrekkelige og forutsigbare virkemidler til å gjennomføre programmer og politikk med sikte på å utrydde alle former for fattigdom

1.a.1 Proportion of domestically generated resources allocated by the government directly to poverty reduction programmes

Indikatoren er ikke ferdig utviklet og mangler et custodian agency. Det er nødvendig med videre arbeid rundt definisjoner, hvilke variabler som skal inkluderes, sammen med eventuelle nasjonale mål før det er mulig å beregne en indikator for dette delmålet. Dersom ingen internasjonal organisasjon tar ansvar for indikatoren risikerer den å bli fjernet fra rammeverket i 2020.

1.a.2 Proportion of total government spending on essential services (education, health and social protection)

SSB kan lage indikatoren basert på statistikk om offentlig forvaltningsinntekter- og utgifter.

Tabell 1.2 Offentlig forvaltnings utgifter etter formål, millioner kroner og prosent, 2016

	Millioner kroner	Prosent
Totale utgifter	1 558 471	100
01 Almennelig offentlig tjenesteyting	135 858	9
02 Forsvar	48 431	3
03 Offentlig orden og trygghet	36 129	2
04 Næringsøkonomiske formål	163 037	10
05 Miljøvern	28 276	2
06 Bolig og nærmiljø	25 872	2
07 Helse	265 069	17
08 Fritid, kultur og religion	47 619	3
09 Utdanning	174 824	11
10 Sosial beskyttelse	633 356	41

Kilde: SSB: <https://www.ssb.no/offentlig-sektor/statistikker/offinnut/kvartal>

1.a.3 Sum of total grants and non-debt-creating inflows directly allocated to poverty reduction programmes as a proportion of GDP

Indikatoren vurderes som ikke relevant for Norge.

1.b Opprette gode politiske rammeverk på nasjonalt, regionalt og internasjonalt nivå basert på utviklingsstrategier som gagnar de fattige og ivaretar kjønnsperspektivet, med sikte på å framskynde investeringer i fattigdomsbekjempende tiltak

1.b.1 Proportion of government recurrent and capital spending to sectors that disproportionately benefit women, the poor and vulnerable groups

Indikatoren er ikke ferdig utviklet og mangler et custodian agency. Dersom ingen internasjonal organisasjon tar ansvar for indikatoren risikerer den å bli fjernet fra rammeverket i 2020.

EUs indikatorer for mål 1

Tabell 1.3 EUs indikatorer for mål 1

	Norge inkludert i rapporten	Tall for Norge	Kilde
01.11 People at risk of poverty or social exclusion	Ja	15,3 % (2016)	SSB (EU-SILC)
01.12 People at risk of poverty after social transfers	Ja	12,2 % (2016)	SSB (EU-SILC)
01.13 Severely materially deprived people	Ja	2 % (2016)	SSB (EU-SILC)
01.14 People living in households with very low work intensity ³	Ja	7,7 % (2016)	SSB (EU-SILC)
01.21 Housing cost overburden rate	Ja	9,7 % (2016)	SSB (EU-SILC)
01.22 Share of total population living in a dwelling with a leaking roof, damp walls, floors or foundation, or rot in window frames or floor	Ja	5,9 % (2015)	SSB (EU-SILC)
Multipurpose indicators – indikatorer som er relevante for flere av bærekraftsmålene:			
03.41 Self-reported unmet need for medical examination and care	Ja	For dyrt, for langt å reise eller venteliste: 1.1 % (2015)	SSB (EU-SILC)
06.11 Share of total population having neither a bath, nor a shower, nor indoor flushing toilet in their household ⁴	Ja	0,2 % (2012)	SSB (EU-SILC)
07.10 Percentage of people affected by fuel poverty (inability to keep home adequately warm)	Ja	2015: 0,5 %	SSB (EU-SILC)
10.11 / Real adjusted gross disposable income of households per capita in PPS (EU28 =100)	Ja	129 (2016)	SSB

Kilde: Eurostat

³ % av befolkning under 60 år

⁴ Antagelig ikke relevant for Norge

Mål 2 Utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring, og fremme bærekraftig landbruk

Landbruks- og matdepartementet har ansvaret for å koordinere oppfølgingen av bærekraftsmål 2 om å «utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring, og fremme bærekraftig landbruk». I denne sammenhengen omfatter «landbruk» all matproduksjon, også fiskeri og havbruk.

Dette målet har 13 indikatorer som skal måle 8 delmål. De første to delmålene gjelder sult og underernæring og inneholder dermed flere helserelaterte indikatorer. Det tredje og fjerde delmålet handler om produktivitet og matproduksjon og det femte om genetisk mangfold. De resterende 3 målene handler om samarbeid, globale investeringer og godt fungerende markeder for matvare og jordbruksprodukter.

Tabell 2.1 Globale indikatorer

	Ansvarlig internasjonal organisasjon	Forslag til nasjonal statistikk-ansvarlig	Data for Norge i FNs SDG indikator-database per juli 2017	Indikator kan lages nasjonalt
2.1.1 Prevalence of undernourishment / Tier I	FAO	Ikke avklart / SSB	Ja	Nei
2.1.2 Prevalence of moderate or severe food insecurity in the population, based on the Food Insecurity Experience Scale (FIES) / Tier II	FAO	SSB	Nei	Nei
2.2.1 Prevalence of stunting (height for age <-2 standard deviation from the median of the World Health Organization (WHO) Child Growth Standards) among children under 5 years of age / Tier I	UNICEF	Uavklart	Nei	Ukjent
2.2.2 Prevalence of malnutrition (weight for height >+2 or <-2 standard deviation from the median of the WHO Child Growth Standards) among children under 5 years of age, by type (wasting and overweight) / Tier I	UNICEF	Uavklart	Nei	Ukjent
2.3.1 Volume of production per labour unit by classes of farming/pastoral/forestry enterprise size / Tier III	FAO	SSB/NIBIO	Nei	Ja, men krever utvikling
2.3.2 Average income of small-scale food producers, by sex and indigenous status / Tier III	FAO	SSB	Nei	Ja
2.4.1 Proportion of agricultural area under productive and sustainable agriculture / Tier III	FAO	SSB	Nei	Ja, men krever utvikling
2.5.1 Number of plant and animal genetic resources for food and agriculture secured in either medium or long-term conservation facilities / Tier I	FAO	NIBIO	Ja	Ja
2.5.2 Proportion of local breeds classified as being at risk, not-at-risk or at unknown level of risk of extinction / Tier I	FAO	NIBIO	Nei	Ja
2.a.1 The agriculture orientation index for government expenditures / Tier II	FAO	SSB	Ja	Ja
2.a.2 Total official flows (official development assistance plus other official flows) to the agriculture sector / Tier I	OECD	NORAD	Nei	Ja
2.b.1 Agricultural export subsidies / Tier I	WTO	Landbruksdirektoratet	Nei	Ja
2.c.1 Indicator of food price anomalies / Tier II	FAO	NIBIO	Nei	Ja, men krever utvikling

2.1 Innen 2030 utrydde sult og sikre alle mennesker, særlig fattige og personer i utsatte situasjoner, blant andre spedbarn, tilgang til trygg, ernæringsmessig fullgod og tilstrekkelig mat hele året

2.1.1 Prevalence of undernourishment

I Norge finnes det ingen offisiell statistikk som viser underernæring. I SSBs Levekårsundersøkelse om helse finnes det imidlertid statistikk om undervektige, noe overvektige, overvektige og fedme basert på BMI.

Indikatoren måles som andelen av befolkningen som har så lavt matkonsum at normalt liv og god helse ikke er mulig. Indikatoren brukes av FAO (Food and Agricultural Organization of the United Nations) for å følge opp målsettingen om tilgang til mat. I den globale indikatorbasen er tallet for Norge estimert til mindre enn 5 prosent som er underernært basert på tall fra FAO.

2.1.2 Prevalence of moderate or severe food insecurity in the population, based on the Food Insecurity Experience Scale (FIES)

Det finnes ikke offisiell statistikk om matusikkerhet i Norge. Det nærmeste SSB kommer en slik indikator er i spørsmålet om hvorvidt man har råd til å spise kjøtt eller noe tilsvarende annen hver dag, som stilles i levekårsundersøkelsen (EU-SILC).

Den globale indikatoren skal måle andelen av befolkningen som har hatt usikker tilgang til mat i løpet av et tidsrom. I følge FAO opplever over 200 000 personer i Norge moderat eller alvorlig matusikkerhet. Dette får de fra måleverktøyet Food Insecurity Experience Scale (FIES), der folk blir stilt åtte spørsmål fra hvorvidt de bekymrer seg for å ikke ha nok mat, til om de har gått en hel dag uten å ha spist fordi de ikke har penger til å skaffe seg mat. Respondentene gir svar som tilsier at 4,6 prosent av befolkningen i Norge, 15 år og eldre, erfarer moderat eller alvorlig matusikkerhet. Første runde med datainnsamling ble gjort av Gallup på vegne av FAO i 2015. Det er ikke presentert tall for landene i den globale indikatorbasen da flere land reservert seg mot publisering i 2017, men de er bakenforliggende i de regionale estimatene.

SIFO omtaler forøvrig temaet i en rapport fra 2017. Her vises det til en studie som er en del av det ERC-finansierte prosjektet, Families and Food in Hard Times som studerer matfattigdom i Norge, Storbritannia og Portugal. Tallene i studien er fra 2017 hvor voksne over 18 år er spurt. Svarene til respondentene dekker en tolv måneders-periode. Resultatene fra denne undersøkelsen viser at anslagsvis 150 000 mennesker i Norge har opplevd å ikke ha nok å spise det siste året⁵ (SIFO, 2017)

2.2 Innen 2030 utrydde alle former for feilernæring, og innen 2025 nå de internasjonalt avtalte målene som gjelder veksthemming og avmagring hos barn under fem år, samt ivareta ernæringsbehovene til unge jenter, gravide, ammende mødre og eldre personer

2.2.1 Prevalence of stunting (height for age <-2 standard deviation from the median of the World Health Organization (WHO) Child Growth Standards) among children under 5 years of age

Barns vekst henger sammen med ernæring. Veksthemming hos barn viser til barn som er for lave i forhold til alder som følge av kronisk eller tilbakevendende feilernæring. I Norge blir barn målt og veid på helsestasjonene, men det finnes ingen systematisk innsamling av disse dataene.

⁵ <http://www.hioa.no/Om-HiOA/Senter-for-velferds-og-arbeidslivsforskning/SIFO/Publikasjoner-fra-SIFO/Forbrukstrender-september-2017>

2.2.2 Prevalence of malnutrition (weight for height $>+2$ or <-2 standard deviation from the median of the WHO Child Growth Standards) among children under 5 years of age, by type (wasting and overweight)

Denne indikatoren består av både forekomst av overvekt og undervekt hos barn. I Norge blir barn målt og veid på helsestasjonene, men det finnes ingen systematisk innsamling av disse dataene.

I SSBs levekårsundersøkelse om helse fra 2012 er det tall for BMI for barn, men yngste aldergruppe her er 6-9 år⁶. Siste undersøkelse som har resultater fra 2015 inkluderte ikke barn.

2.3 Innen 2030 doble produktiviteten og inntektene til småskalaprodusenter i landbruket, særlig kvinner, urfolk, drivere av familiebruk, husdyrnomader og fiskere, blant annet gjennom sikker og lik tilgang til jord, andre produksjonsressurser og innsatsmidler, kunnskap, finansielle tjenester, markeder og muligheter for verdøkning samt sysselsetting utenfor landbruket

2.3.1 Volume of production per labour unit by classes of farming/pastoral/forestry enterprise size

Det er ikke utarbeidet en internasjonal definisjon med beskrivelser av hvordan indikatoren skal beregnes. Gitt en tydelig definisjon antas det at det vil være mulig for SSB i samarbeid med NIBIO å produsere en slik indikator.

2.3.2 Average income of small-scale food producers, by sex and indigenous status

Det er ikke utarbeidet en internasjonal definisjon med beskrivelser av hvordan indikatoren skal beregnes. Gitt en tydelig definisjon (for eksempel må «small-scale» defineres) vil det være mulig for SSB å produsere en slik indikator med utgangspunkt i statistikken for Gårdbrukernes inntekt og formue. For eksempel, så viser denne statistikken at gårdbrukerne hadde en gjennomsnittlig næringsinntekt fra jordbruk på 192 000 kroner i 2015, en økning på 10 prosent fra året før. Gjennomsnittlig bruttoinntekt for gårdbrukerne var 642 000 kroner, der jordbruksinntekten utgjorde 30 prosent⁷.

2.4 Innen 2030 sikre at det finnes bærekraftige systemer for matproduksjon, og innføre robuste landbruksmetoder som gir økt produktivitet og produksjon, bidrar til å opprettholde økosystemene, styrker evnen til tilpasning til klimaendringer, ekstremvær, tørke, oversvømmelser og andre katastrofer, og som gradvis fører til bedre jordkvalitet

2.4.1 Proportion of agricultural area under productive and sustainable agriculture

Indikatoren har ikke en internasjonal definisjon med beskrivelser av hvordan indikatoren skal beregnes. Gitt klare definisjoner, for eksempel må det avklares hva som ligger i begrepet bærekraftig jordbruk, antas det at SSB vil kunne produsere en slik indikator.

⁶ <https://www.ssb.no/statistikkbanken/selectvarval/saveselections.asp>

⁷ <https://www.ssb.no/jord-skog-jakt-og-fiskeri/artikler-og-publikasjoner/jordbruksinntekten-opp-10-prosent>

2.5 Innen 2020 opprettholde det genetiske mangfoldet av frø, kulturplanter og husdyr samt beslektede ville arter, blant annet gjennom veldrevne og rikholdige frø- og plantelagre nasjonalt, regionalt og internasjonalt, og fremme tilgang til og en rettferdig og likelig fordeling av de goder som følger av bruk av genressurser og tilhørende tradisjonell kunnskap, i tråd med internasjonal enighet

2.5.1 Number of plant and animal genetic resources for food and agriculture secured in either medium or long-term conservation facilities

Indikatoren kan lages av Norsk Genressurssenter ved NIBIO. Senteret koordinerer kompetanse og aktiviteter innen bevaring og bruk av nasjonale genetiske ressurser og har til oppgave å overvåke status og medvirke til en effektiv forvaltning av genressursene i husdyr, nytteplanter og skogtrær i Norge.

I den globale indikator databasen er det oppgitt at Norge i 2013 hadde 91 lokale dyreracer hvorav det for 29 er sikret genmateriale for rekonstruksjon fasiliteter for medium- eller langtidskonservering. I 2016 er det oppgitt at også genetisk materiale for 26 planter er sikret i fasiliteter for medium- eller langtidskonservering.

2.5.2 Proportion of local breeds classified as being at risk, not-at-risk or at unknown level of risk of extinction

FAO har publisert retningslinjer for hvordan husdyraseres truet kan kategorisere (FAO, 2013). Disse anbefalingene tar hensyn til om artens hunndyr har høy eller lav reproduksjonsevne, slik at arter der hunndyret normalt bare får ett avkom i året får en lavere terskel for når rasen er truet enn arter der hunndyret kan få flere avkom per år. Generelt er vurderingen at en husdyrrase ikke er truet dersom den totale populasjon er større enn 1200 individer.

Norsk Genressurssenter ved NIBIO kan lage indikatoren og publiserer tall om norske husdyraser etter truet⁸.

2.a Øke investeringene, blant annet gjennom bedre internasjonalt samarbeid, i infrastruktur på landsbygda, forskning og veiledningstjenester innenfor landbruket, teknologiutvikling og opprettelse av genbanker for planter og husdyr, med sikte på å forbedre produksjonskapasiteten i landbruket i utviklingsland, særlig i de minst utviklede landene

2.a.1 The agriculture orientation index for government expenditures

Indikatoren er en indeks som måler de offentlige jordbruksutgiftenes andel av offentlige utgifter (ifølge COFOG) i forhold til jordbrukets andel av BNP. Jordbruk omfatter jordbruk, skogbruk, fiske og jakt. En indeks som er høyere enn 1 innebærer at de offentlige utgiftene til jordbruket er høyere enn jordbrukets bidrag til verdiskapningen.

Opplysningen samles inn og publiseres årlig av FAO. SSB vil også kunne lage indeksen basert på tall fra nasjonalregnskapet, men dette gjøres ikke per 2017. I den globale indikator databasen ligger det en tidsserie fra 2001 – 2015. For Norge var indeksen 1,11 i 2014 og 0,95 i 2015.

2.a.2 Total official flows (official development assistance plus other official flows) to the agriculture sector

NORAD rapporterer tall for Norges offentlige utgifter til bistand til OECD som beregner indikatoren for landene.

⁸ <https://www.nibio.no/tema/mat/husdyr-genetiske-ressurser/bevaringsverdige-husdyraser>

2.b Korrigere og hindre handelsbegrensninger og -vridninger på verdens landbruksmarkeder, blant annet gjennom en parallell avvikling av alle former for eksportsubsidier på landbruksvarer og alle eksporttiltak med tilsvarende virkning, i samsvar med mandatet for Doha-runden

2.b.1 *Agricultural export subsidies*

På WTOs ministermøte i Nairobi i desember 2015 ble det blant annet fattet en beslutning om utfasing av eksportsubsidier for landbruksvarer. De pågående forhandlingene har på landbruksområdet så langt bare medført enighet om utfasing av eksportsubsidier innen utgangen av 2020.

I samsvar med eksisterende WTO-forpliktelser, er anledningen til å benytte eksportsubsidier begrenset til et gitt vareomfang. For hver enkelt vare er det definert et øvre nivå for hvor stort beløp det er tillatt å gi og et maksimalt kvantum som kan subsidiere. Begge begrensninger må oppfylles samtidig. For bearbejdede produkter er det bare begrensning på tillatt støttenivå. Nivået på øvre tillatte nivå på eksportsubsidiene, samt faktisk eksport i 2013–2015, går frem av tabellen under (Meld. St. 11 (2016–2017)).

Tabell 2.2 Bundet nivå og faktisk bruk av eksportstøtte

Vare	Binding		2013		2014		2015	
	Mill. kr	Tonn	Mill. kr	Tonn	Mill. kr	Tonn	Mill. kr	Tonn
Svinekjøtt	86,7	3 791,20	84,3	3 772,50	50,7	2 206,60	4,3	165,1
Ost	245,8	16 207,50	132,4	12 962,50	114,8	11 579,60	95,8	10 062,20
Smør	53,2	5 872,70	0	0	0	0	6	469,6
Bearbejdede produkter	36,4	-	30,6	-	28,1	-	25,8	-

Kilde: https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-11-20162017/id2523121/sec2?q=eksportsubsidier#match_4

2.c Vedta tiltak for å sikre at markedene for matvarer og deres biprodukter virker etter sin hensikt, og legge til rette for rask tilgang til markedsinformasjon, blant annet om matreserver, for å bidra til å begrense ekstreme svingninger i matvareprisene

2.c.1 *Indicator of food price anomalies*

FAO har ansvar for å utvikle indikatoren som skal måle unormalt høye eller lave priser på matvarer i en gitt tidsperiode.

NIBIO følger matprisene månedlig og det antas at de vil kunne produsere denne indikatoren gitt avklaringer rundt metode og definisjoner.

EUs indikatorer for mål 2

Tabell 1.3 EUs indikatorer for mål 2

	Norge inkludert i rapporten	Tall for Norge	Kilde
02.11 Obesity rate, % of population	Ja	Overvekt 49,3 % (2014) Fedme 13,1 % (2014)	SSB (EHIS)
02.21 Agricultural factor income per annual work unit (AWU)	Nei	Nei	
02.26 Government support to agricultural research and development (EUR)	Ja	50,1 (2016)	SSB
02.31 Area under organic farming, % of total utilised agricultural area	Ja	4,85 % (2016)	SSB
02.52 Ammonia emissions from agriculture (kilogram per hectare)	Ja	24,9 (2015)	EEA
02.54 Gross nutrient balance on agricultural land	Ja	94 (2014)	SSB
Multipurpose indicators – indikatorer som er relevante for flere av bærekraftsmålene:			
06.24 Nitrate in groundwater		5,3 (2012)	EEA
15.31 / Common bird index:	Nei	Nei	
i. common farmland species			
ii. common forest species			
iii. all common species			
15.41 Estimated soil erosion by water	Nei	Nei	

Kilde: Eurostat

Mål 3 Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder

Helse- og omsorgsdepartementet har gitt Helsedirektoratet en koordinerende rolle for helsesektorens innsats for å nå bærekraftsmålene, både i nasjonal og internasjonal kontekst. For mange av indikatorene er det FHI som har statistikk for å lage indikatorene. Under mål 3 er det 13 delmål med til sammen 27 indikatorer.

Tabell 3.1 Globale indikatorer

	Ansvarlig internasjonal organisasjon	Forslag til nasjonal statistikk-ansvarlig	Data for Norge i FNs SDG indikatordatabase per juli 2017	Indikator kan lages nasjonalt
3.1.1 Maternal mortality ratio / Tier I	WHO	FHI	Ja	Ja
3.1.2 Proportion of births attended by skilled health personnel / Tier I	UNICEF	FHI	Ja	Ja, delvis
3.2.1 Under-five mortality rate / Tier I	UNICEF	FHI/SSB	Ja	Ja
3.2.2 Neonatal mortality rate / Tier I	UNICEF	FHI/SSB	Ja	Ja
3.3.1 Number of new HIV infections per 1,000 uninfected population, by sex, age and key populations /Tier II	UNAIDS	FHI	Nei	Ja
3.3.2 Tuberculosis incidence per 100,000 population / Tier I	WHO	FHI	Nei	Ja
3.3.3 Malaria incidence per 1,000 population / Tier I	WHO	FHI	Nei	Ja
3.3.4 Hepatitis B incidence per 100,000 population / Tier II	WHO	FHI	Nei	Ja
3.3.5 Number of people requiring interventions against neglected tropical diseases / Tier I	WHO	FHI	Ja	Ja
3.4.1 Mortality rate attributed to cardiovascular disease, cancer, diabetes or chronic respiratory disease / Tier I	WHO	FHI	Ja	Ja
3.4.2 Suicide mortality rate / Tier I	WHO	FHI	Ja	Ja
3.5.1 Coverage of treatment interventions (pharmacological, psychosocial and rehabilitation and aftercare services) for substance use disorders / Tier III	WHO	Ikke avklart	Nei	Proxyindikator kan lages
3.5.2 Harmful use of alcohol, defined according to the national context as alcohol per capita consumption (aged 15 years and older) within a calendar year in litres of pure alcohol / Tier I	WHO	FHI	Ja	Ja
3.6.1 Death rate due to road traffic injuries / Tier I	WHO	SSB/FHI	Ja	Ja
3.7.1 Proportion of women of reproductive age (aged 15-49 years) who have their need for family planning satisfied with modern methods / Tier I	DESA Population division	Ikke avklart	Nei	Nei
3.7.2 Adolescent birth rate (aged 10-14 years; aged 15-19 years) per 1,000 women in that age group / Tier II	DESA Population division	SSB	Ja	Ja
3.8.1 Coverage of essential health services (defined as the average coverage of essential services based on tracer interventions that include reproductive, maternal, newborn and child health, infectious diseases, non-communicable diseases and service capacity and access, among the general and the most disadvantaged population) / Tier III	WHO	FHI	Nei	Ja, delvis
3.8.2 Proportion of population with large household expenditures on health as a share of total household expenditure or income / Tier II	WHO	SSB	Nei	Ja
3.9.1 Mortality rate attributed to household and ambient air pollution / Tier I	WHO	FHI	Ja	Ja
3.9.2 Mortality rate attributed to unsafe water, unsafe sanitation and lack of hygiene (exposure to unsafe Water, Sanitation and Hygiene for All (WASH) services) / Tier I	WHO	FHI	Ja	Ja
3.9.3 Mortality rate attributed to unintentional poisoning / Tier I	WHO	FHI	Ja	Ja
3.a.1 Age-standardized prevalence of current tobacco use among persons aged 15 years and older / Tier I	WHO	SSB	Nei	Ja
3.b.1 Proportion of the target population covered by all vaccines included in their national programme / Tier II	WHO	FHI	Nei	Ja
3.b.2 Total net official development assistance to medical research and basic health sectors / Tier I	OECD	Norad	Nei	Ja
3.b.3 Proportion of health facilities that have a core set of relevant essential medicines available and affordable on a sustainable basis / Tier III	WHO	Ikke avklart	Nei	
3.c.1 Health worker density and distribution / Tier I	WHO	SSB	Ja	Ja
3.d.1 International Health Regulations (IHR) capacity and health emergency preparedness / Tier I	WHO	FHI	Ja	Ja

3.1 Innen 2030 redusere mødredødeligheten i verden til under 70 per 100 000 levendefødte

3.1.1 Maternal mortality ratio

Indikatoren inkluderer kvinner som enten dør under graviditet, i forbindelse med fødsel eller innen 42 dager etter avsluttet graviditet.

Mødredødelighet er lav i Norge og det publiseres ikke tall for dette i statistikkbanken til FHI, men det kan lages tall med utgangspunkt i Dødsårsaksregisteret.

I den globale indikatorbasen ligger det en tidsserie fra 1990 – 2015. I 2015 varierer mødredødeligheten mellom 4 og 6 per 100 000 levende fødte. Tallene i den globale basen er estimerte tall utført av WHO, UNICEF, UNFPA, World Bank Group and United Nations Population Division. Full rapport finnes her: <http://www.who.int/reproductivehealth/publications/monitoring/maternal-mortality-2015/en/>

3.1.2 Proportion of births attended by skilled health personnel

I Norge er det få fødsler som ikke skjer på institusjon eller er planlagt hjemmefødsel. Medisinsk fødselsregister (FHI) har tall på fødested, men ikke om det er kvalifisert helsepersonell til stede.

Tabell 3.2 Antall fødte barn og antall fødsler, 2016

	Antall fødte (barn)	Antall fødsler (svangerskap)
I alt	60047	59104
På institusjon	59487	58545
Hjemme, planlagt	163	163
Hjemme, ikke planlagt	177	176
Under transport	196	196
Annet og ukjent sted	22	22
Nedlagt institusjon	2	2

Kilde: Medisinsk fødselsregister, FHI

3.2 Innen 2030 få slutt på dødsfall som kan forhindres blant nyfødte og barn under fem år, med et felles mål for alle land om å redusere dødeligheten blant nyfødte til høyst 12 per 1 000 levendefødte og blant barn under fem år til høyst 25 per 1 000 levendefødte

3.2.1 Under-five mortality rate

Indikatoren viser andelen døde barn yngre enn 5 år i forhold til 1000 fødte barn. FNs mål er å få ned andelen barn som dør før fylte 5 år til under 25 barn per 1000 fødte. Norge har en lav andel barn som dør før fylte 5 år.

Statistikk fra SSBs befolkningsstatistikk viser 3 døde barn per 1000 levendefødte i 2016.

I den globale indikatorbasen ligger det tall for Norge fra 2015 basert på tall fra United Nations Inter-agency Group for Child Mortality Estimation. I 2015 var dødeligheten 2 per 1000 levende fødte under 1 år og 2,6 for barn under 5 år. Dette tilsvarte hhv 122 og 160 døde.

3.2.2 Neonatal mortality rate

Indikatoren viser andelen som dør innen 28 dager etter fødsel. Norge ligger langt under FNs mål som er færre enn 12 døde per 1000 levende fødte barn. Statistikk fra SSBs befolkningsstatistikk viser at 1,6 barn dør under 4 uker etter fødselen.

I den globale indikatorbasen ligger det tall for Norge fra 2015 basert på tall fra United Nations Inter-agency Group for Child Mortality Estimation. I 2015 var

spedbarnsdødeligheten 1,5 per 1000 levende fødte, dvs 91 døde. I følge kilden er tallene estimerte.

3.3 Innen 2030 stanse epidemiene av aids, tuberkulose, malaria og neglisjerte tropiske sykdommer samt bekjempe hepatitt, vannbårne og andre smittsomme sykdommer

3.3.1 Number of new HIV infections per 1,000 uninfected population, by sex, age and key populations

Indikatoren kan lages med Meldingssystem for smittsomme sykdommer (MSIS) ved Folkehelseinstituttet som kilde. I 2017 ble 42 kvinner og 97 menn diagnostisert med HIV i Norge. Dette er en nedgang fra hhv 63 og 157 i 2016⁹.

3.3.2 Tuberculosis incidence per 100,000 population

Indikatoren kan lages med tall fra Meldingssystem for smittsomme sykdommer (MSIS) ved Folkehelseinstituttet.

I følge FHI ble det totalt meldt 298 pasienter med tuberkulose i Norge i 2016. I tillegg flyttet 13 pasienter inn i landet under pågående behandling. Dette er det tredje året med nedgang i antall tuberkulose tilfeller fra en foreløpig topp på 392 tilfeller i 2013. I Norge var det i 2016 gjennomsnittlig seks tilfeller per 100 000 innbyggere, blant de laveste insidenstallene i verden. Det er imidlertid stor forskjell i forekomst ut fra fødeland. Bare 33 av de 298 pasientene meldt med tuberkulose sykdom i 2016 var født i Norge.

I den globale indikatorbasen ligger det estimerte tall for Norge basert på WHO Global Tuberculosis Report 2016¹⁰ og viser et anslag på 6,3 tilfeller per 100 000 i 2015.

3.3.3 Malaria incidence per 1,000 population

Indikatoren kan lages av FHI med tall fra Meldingssystem for smittsomme sykdommer (MSIS)¹¹. I følge FHI var det registret 75 tilfeller med malaria i Norge (smittet i utlandet) i 2016.

3.3.4 Hepatitis B incidence per 100,000 population

FHI kan lage indikatoren med tall fra Meldingssystemet for smittsomme sykdommer (MSIS). I 2016 var det meldt 740 sykdomstilfeller av kronisk hepatitt B, og 23 sykdomstilfeller av akutt hepatitt B. Forekomsten av hepatitt B holder seg på et stabilt nivå i Norge. Majoriteten av personer som har kronisk hepatitt B er rapportert smittet før innvandring til Norge. Om lag 70 prosent av de smittede er menn.

3.3.5 Number of people requiring interventions against neglected tropical diseases

Flere ulike smittsomme sykdommer inngår her i indikatoren. For mer informasjon se: http://www.who.int/neglected_diseases/diseases/en/

Generelt er det få slike tilfeller i Norge. For eksempel melder FHI om 64 tilfeller med denguefeber i Norge i 2016. Denne indikatoren er antakelig lite relevant for Norge.

I den globale databasen er det justerte landrapporterte tall. I 2015 var det registret 2 tilfeller i Norge ifølge WHO Global Health Observatory.

⁹ <http://www.msis.no/>

¹⁰ <http://www.who.int/tb/data/>

¹¹ <http://www.msis.no/>

3.4 Innen 2030 redusere prematur dødelighet forårsaket av ikke-smittsomme sykdommer med en tredel gjennom forebygging og behandling, og fremme mental helse og livskvalitet

3.4.1 Mortality rate attributed to cardiovascular disease, cancer, diabetes or chronic respiratory disease

FHI kan lage indikatoren basert på Dødsårsaksregisteret¹².

I følge FHI døde i overkant av 40 000 mennesker i Norge i 2015¹³. På landsbasis er de hyppigste dødsårsakene fortsatt hjerte- og karsykdommer (28,5 prosent), tett fulgt av kreftsykdommer (27,2 prosent) – men kreft er i ferd med å passere hjerte- og karsykdommer som den hyppigste dødsårsaken i Norge. I 2015 døde én av ti i Norge (10,4 prosent) – eller 4200 – av sykdommer i luftveiene. De to viktigste gruppene er kols og lungebetennelse. 604 døde av diabetes i 2015.

I den globale databasen ligger det justerte landrapporterte tall for Norge for 2000, 2005 og 2010. Kilden er WHO methods and data sources for country-level causes of death 2000-2015.

Tabell 3.3 Tall fra den globale indikator databasen for Norge, 2015

Mortality rate attributed to cardiovascular disease, cancer, diabetes or chronic respiratory disease, 30 to exact 70 years old	Kjønn	2015
Number of deaths attributed to cancer (antall i tusen)	Begge	3,9
Number of deaths attributed to cancer (antall i tusen)	Kvinner	1,83
Number of deaths attributed to cancer (antall i tusen)	Menn	2,07
Number of deaths attributed to cardiovascular disease (antall i tusen)	Menn	1,2
Number of deaths attributed to cardiovascular disease (antall i tusen)	Kvinner	0,45
Number of deaths attributed to cardiovascular disease (antall i tusen)	Begge	1,65
Number of deaths attributed to chronic respiratory disease (antall i tusen)	Begge	0,51
Number of deaths attributed to chronic respiratory disease (antall i tusen)	Kvinner	0,24
Number of deaths attributed to chronic respiratory disease (antall i tusen)	Menn	0,28
Number of deaths attributed to diabetes (antall i tusen)	Menn	0,11
Number of deaths attributed to diabetes (antall i tusen)	Kvinner	0,05
Number of deaths attributed to diabetes (antall i tusen)	Begge	0,16
Mortality rate attributed to cardiovascular disease, cancer, diabetes or chronic respiratory disease	Begge	9,62
Mortality rate attributed to cardiovascular disease, cancer, diabetes or chronic respiratory disease	Kvinner	8,07
Mortality rate attributed to cardiovascular disease, cancer, diabetes or chronic respiratory disease	Menn	11,13

3.4.2 Suicide mortality rate

FHI kan lage indikatoren basert på Dødsårsaksregisteret¹⁴. I følge FHI var det 400 selvmord blant menn og 190 blant kvinner i 2015, det tilsvarer 15 selvmord per 100 000 menn og 7 per 100 000 kvinner (ikke-standardiserte tall). Rundt 60 prosent av alle selvmord skjer i aldersgruppene under 50 år.

I den globale databasen ligger det justerte landrapporterte tall for Norge for 2000, 2005 og 2010. Kilden er Global Health Estimates 2015 og tilsvarer tallene FHI har.

¹² <http://statistikkbank.fhi.no/dar>

¹³ <https://www.fhi.no/nyheter/2016/nart-er-det-kreft-som-tar-flest-liv/>

¹⁴ <http://statistikkbank.fhi.no/dar/>

3.5 Styrke forebygging og behandling av misbruk, blant annet av narkotiske stoffer og skadelig bruk av alkohol

3.5.1 Coverage of treatment interventions (pharmacological, psychosocial and rehabilitation and aftercare services) for substance use disorders

Indikatoren er ikke ferdig utviklet med metode og definisjoner.

3.5.2 Harmful use of alcohol, defined according to the national context as alcohol per capita consumption (aged 15 years and older) within a calendar year in litres of pure alcohol

Tall for skadelig alkoholbruk kan lages på bakgrunn av SSBs utvalgsundersøkelse om helse i 2015. Alkoholforbruket regnes ifølge WHO som skadelig hvis det består av 20 gram eller mer ren alkohol i gjennomsnitt per dag for kvinner, og 40 gram eller mer for menn. Dette tilsvarer om lag en og en halv alkoholenhet per dag for kvinner og om lag 3 alkoholenheter per dag for menn.

Tabell 3.4 Skadelig alkoholforbruk, prosent, 2015.

		2015
Begge kjønn	Alder i alt	3
	16-24 år	3
	25-44 år	3
	45-66 år	3
	67 år eller eldre	2
Menn	Alder i alt	2
	16-24 år	3
	25-44 år	3
	45-66 år	2
	67 år eller eldre	1
Kvinner	Alder i alt	4
	16-24 år	4
	25-44 år	3
	45-66 år	4
	67 år eller eldre	3

I den globale indikator databasen ligger det estimert tall for Norge fra WHO for 2016 på 7,8 liter ren alkohol per person eldre enn 15 år.

3.6 Innen 2020 halvere antall dødsfall og skader i verden forårsaket av trafikkulykker

3.6.1 Death rate due to road traffic injuries

For denne indikatoren kan det være to mulige kilder; fra Dødsårsaksregisteret i FHI eller fra statistikk over veitrafikkulykker som lages av SSB. De to kildene kan gi forskjellige tall da veitrafikkulykkesstatistikken omfatter ulykker på norske veier uansett om den skadde eller drepte var bosatt i Norge eller i utlandet, mens dødsårsaksstatistikken omfatter personer som på dødstidspunktet var registrert bosatt i Norge. Dødsårsaksstatistikken omfatter også norske statsborgere på midlertidig opphold i utlandet, som omkommer i trafikkulykker.

I følge statistikken fra SSB omkom 135 personer i 128 dødsulykker på norske veier i 2016. 656 personer ble hardt skadd. Dette var 18 flere omkomne enn i 2015, mens tallet på hardt skadde gikk ned med 37. I følge dødsårsaksstatistikken fra FHI omkom 122 personer i trafikkulykker i 2015.

Tabell 3.5 Personer drept eller hardt skadd i veitrafikkulykker

	2016		Snitt siste 5 år	
	Drept	Hardt skadd	Drept	Hardt skadd
I alt	135	656	146	685
Menn	111	429	109	447
Kvinner	24	227	37	238
Trafikantgruppe				
Bilførere	57	216	69	244
Bilpassasjerer	18	97	22	113
Førere og passasjerer på motorsykkel og moped	23	150	22	135
Myke trafikanter	27	170	27	177
Andre trafikanter	10	23	6	16
Alder				
0-15 år	2	38	4	40
16-24 år	24	128	28	138
25-44 år	31	172	35	197
45-64 år	46	197	44	201
65 år eller eldre	32	118	35	108
Uoppgitt alder	0	3	0	2

Kilde: SSB, Veitrafikkulykker med personskaade <https://www.ssb.no/transport-og-reiseliv/statistikker/vtu/aar>

I den globale databasen ligger det justerte landrapporterte tall for Norge hvor det er oppgitt at det døde 3,8 per 100 000 innbygger i trafikkulykker i 2013. Kilden er Global Status Report on Road Safety 2015 som lages av WHO.

3.7 Innen 2030 sikre allmenn tilgang til tjenester knyttet til seksuell og reproduktiv helse, herunder familieplanlegging og tilhørende informasjon og opplæring, og sikre at reproduktiv helse innarbeides i nasjonale strategier og programmer

3.7.1 Proportion of women of reproductive age (aged 15-49 years) who have their need for family planning satisfied with modern methods

I Norge lages det ikke offisiell statistikk som direkte måler denne indikatoren. Generelt er det god tilgang på prevensjon, veiledning og fri abort før 12. uke gjennom helsetjenesten (fastlege, skolehelsestasjon, helsestasjoner osv). Siden det ikke er tilgjengelige statistikk er det heller ikke mulig å si noe om det er grupper i befolkningen som ikke får eller ikke benytter seg av tilbudet selv om de har behov for det.

3.7.2 Adolescent birth rate (aged 10-14 years; aged 15-19 years) per 1,000 women in that age group

SSB lager tall for fødte fordelt på mors alder hvor yngste alder det er oppgitt tall for er 15 år. Siden det er veldig få fødsler der mor er under 15 år publiserers dette ikke i SSBs statistikkbank. For eksempel var det én slik fødsel i 2016. Indikatoren for 10-14 år kan imidlertid produseres basert på informasjon fra Folkeregisteret.

Tabell 3.6 Antall levendefødte etter mors alder ved fødselen, 2016.

Mors alder	2016
	Levendefødte
15 år	7
16 år	20
17 år	74
18 år	175
19 år	337

Kilde: SSB, Befolkningsstatistikk

I den globale indikordatabasen ligger det tall for Norge for årene 2000 – 2014 med henvisning til at tallene er hentet fra Eurostat. I 2014 er fødselsraten blant 5,02 per 1000 kvinner mellom 15 og 19 år.

3.8 Oppnå allmenn dekning av helsetjenester, herunder beskyttelse mot økonomisk risiko, og allmenn tilgang til grunnleggende og gode helsetjenester samt trygge, virksomme og nødvendige medisiner og vaksiner av god kvalitet og til en overkommelig pris

3.8.1 *Coverage of essential health services (defined as the average coverage of essential services based on tracer interventions that include reproductive, maternal, newborn and child health, infectious diseases, non-communicable diseases and service capacity and access, among the general and the most disadvantaged population)*

Indikatoren er ikke en ferdig utviklet med metode eller definisjoner. Indikatoren kan delvis lages nasjonalt basert på data fra FHI.

3.8.2 *Proportion of population with large household expenditures on health as a share of total household expenditure or income*

SSBs Forbruksundersøkelse (2012) har informasjon om husholdningenes utgifter til helse, men hva som er store utgifter i forhold til inntekt eller totale utgifter må defineres.

Levekårsundersøkelser om helse gjennomført av SSB har også spørsmål om utgifter til helse/tannlege. Der spørres det om man har hatt behov, men latt være å gå. For dem som har udekket behov, spørres det om årsaken, herunder om det er økonomiske årsaker. I 2015 oppga 4 prosent at de ikke hadde tatt kontakt med allmennlege/spesialist til tross for behov pga dårlig råd, lang reisevei, lang ventetid, 3 prosent unnlot å hente ut rekvirert medisin på apoteket/medisinutsalget pga dårlig råd, og 4 prosent og 1 prosent tok ikke kontakt med hhv tannlege og psykolog/psykiater til tross for behov pga dårlig råd, lang reisevei, lang ventetid.

Tabell 3.7 Utgift per husholdning etter husholdningstype, utgifter i alt og til helsepleie, 2012

	Forbruksutgift i alt (i kroner)	Helsepleie
Alle husholdninger	2012	2012
	435507	11421
Enpersonshusholdninger	295397	8877
Par uten barn	486844	15385
Par med barn, yngste barn 0-6 år	569989	8965
Par med barn, yngste barn 7-19 år	671907	13949
Mor eller far med barn, yngste barn 0-19 år	387937	8223
Andre husholdninger	493542	14533

Kilde SSB, Forbruksundersøkelsen

3.9 Innen 2030 betydelig redusere antall dødsfall og sykdomstilfeller forårsaket av farlige kjemikalier og forurenset luft, vann og jord

3.9.1 *Mortality rate attributed to household and ambient air pollution*

FHI kan lage indikatoren. Kartleggingen finner ikke publisert statistikk på dette, men, på FHI sine nettsider står det blant annet følgende:

«Luftforureining utandørs kan utløyse og forverre sjukdomar, først og fremst i luftvegane og i hjarte- og karsystemet (WHO, 2000, 2006). Helseeffektane ser ut til å oppstå ved lågare konsentrasjonar enn ein tidlegare har rekna med (FHI, 2013). Personar med luftvegssjukdomar (astma, KOLS, infeksjonar) og hjarte- og karsjukdomar er spesielt kjenslevare for å få helseeffektar av luftforureining. Personar med diabetes og fedme ser også ut til å ha auka risiko for uønskte effektar av luftforureining. Små barn som enno ikkje har ferdig utvikla luftvegar, er òg kjenslevare. Grupper med låg sosioøkonomisk status blir oftare enn andre ramma av helseplager som følgje av luftforureining. I sjukdomsbyrdeprosjektet (Global burden of Disease; GBD) er det berekna at kvart år kan 1400 og 54 tidlege dødsfall i Noreg tilskrivast respektivt finstøvet $PM_{2,5}$ og ozon. I tillegg er det berekna at

PM_{2,5} medverkar til tap av nesten 18 000 funksjonsfriske leveår (DALY), der mesteparten skuldast for tidleg død (Forouzanfar, 2016)»¹⁵

I den globale databasen har WTO¹⁶ laget estimerte tall for Norge hvor det er oppgitt 12,68 dødsfall per 100 000 innbygger i 2012.

3.9.2 *Mortality rate attributed to unsafe water, unsafe sanitation and lack of hygiene (exposure to unsafe Water, Sanitation and Hygiene for All (WASH) services)*

FHI kan lage indikatoren. Kartleggingen finner ikke publisert statistikk på dette, men det finnes ulike informasjon om vann på FHI sine nettsider:

<https://www.fhi.no/nettpub/mihe/>

I den globale databasen har WHO estimert at det var 0,5 dødsfall per 100 000 innbyggere i 2012 i Norge som følge av utrygge vann- eller sanitærforhold.

3.9.3 *Mortality rate attributed to unintentional poisoning*

FHI kan lage indikatoren. I følge metadatabeskrivelsen skal indikatoren inkludere ICD¹⁷-10 kodene X40, X43-X44, X46-X49. Fra statistikkbanken tilknyttet dødsårsaker kan det hentes ut dødsfall som skyldes forgiftning og omfatter kodene X40-X49¹⁸. I 2015 var det 320 forgiftningsulykker i Norge med dødelig utfall.

Det ligger justerte landrapporterte tall for Norge i den globale indikatorbasen og i 2015 var det 1,1, dødsfall per 100 000 innbygger, hvorav raten for kvinner var 1,24 og for menn 0,97, som skyldtes utilsiktede forgiftninger.

3.a Styrke gjennomføringen av Verdens helseorganisasjons rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader i alle land

3.a.1 *Age-standardized prevalence of current tobacco use among persons aged 15 years and older*

SSB kan lage indikatoren basert på en utvalgsundersøkelse om røykevaner som publiseres årlig. Statistikken viser blant annet at det er færre som røyker daglig i dag enn for ti år siden, mens forbruket av snus har økt de siste årene – særlig blant yngre kvinner. Én av seks kvinner i alderen 16–34 år snuser daglig, nesten like mange som jevngamle menn.

Tabell 3.8 Andel røykere og snusere 16-74 år, etter kjønn. Prosent

	2016
Begge kjønn	
Andel dagligrøykere	12
Andel av-og-til-røykere	9
Bruker snus daglig - prosent	10
Bruker snus av og til - prosent	4
Menn	
Andel dagligrøykere	13
Andel av-og-til-røykere	10
Bruker snus daglig - prosent	13
Bruker snus av og til - prosent	5
Kvinner	
Andel dagligrøykere	11
Andel av-og-til-røykere	7
Bruker snus daglig - prosent	7
Bruker snus av og til - prosent	4

Kilde: SSB, Røykevaneundersøkelsen <https://www.ssb.no/helse/statistikker/royk>

¹⁵<https://www.fhi.no/nettpub/hin/risiko--og-beskyttelsesfaktorer/luftforureining--i-noreg/#luftforureining-og-helserisiko>

¹⁶ Global Health Observatory

¹⁷ ICD: International Classification of Diseases

¹⁸ <http://apps.who.int/classifications/icd10/browse/2016/en#/X40-X49>

3.b Støtte forskning om og utvikling av vaksiner og medisiner mot smittsomme og ikke-smittsomme sykdommer som primært rammer utviklingsland, sørge for tilgang til nødvendige medisiner og vaksiner til en overkommelig pris, i samsvar med Doha-erklæringen om TRIPS-avtalen og folkehelse, som bekrefter utviklingslandenes rett til fullt ut å anvende bestemmelsene i avtalen om handelsrelaterte aspekter ved immaterielle rettigheter om adgangen til å verne om folkehelsen og særlig til å sørge for tilgang til medisiner for alle

3.b.1 Proportion of the target population covered by all vaccines included in their national programme

Indikatoren mangler internasjonal definisjon og metode. FHI vil kunne lage indikatoren basert på Nasjonalt vaksinasjonsregister (SYSVAK), men avventer hva definisjoner blir.

Fra statistikkbanken hos Norgeshelsa.no kan følgende tabell lages:

Tabell 3.9 Vaksinasjonsdekning

Alder	Vaksine	2016
2-åringer	Difteri	95,7
	Stivkrampe	95,8
	Kikhoste	95,7
	Poliomyelitt	95,7
	Hib	95,9
	Pneumokokk	93,8
	Meslinger	95,9
	Kusma	95,9
	Røde hunder	95,9
	HPV-infeksjon (jenter)	..
9-åringer	Difteri	93,7
	Stivkrampe	93,7
	Kikhoste	93,6
	Poliomyelitt	93,6
	Hib	..
	Pneumokokk	..
	Meslinger	95,6
	Kusma	95,6
	Røde hunder	95,6
	HPV-infeksjon (jenter)	..
16-åringer	Difteri	91,5
	Stivkrampe	91,5
	Kikhoste	91,1
	Poliomyelitt	91,1
	Hib	..
	Pneumokokk	..
	Meslinger	91,1
	Kusma	90,9
	Røde hunder	91
	HPV-infeksjon (jenter)	81,1

Kilde FHI, Norgeshelsa (<http://www.norgeshelsa.no/norgeshelsa/>)

3.b.2 Total net official development assistance to medical research and basic health sectors

NORAD rapporterer tall for Norge til OECD som beregner indikatoren for landene.

3.b.3 Proportion of health facilities that have a core set of relevant essential medicines available and affordable on a sustainable basis

Indikatoren er ikke ferdig utviklet med metode og definisjoner.

Helsedirektoratet vil være nærmeste myndighet til å si noe om dekningen av sentrale medisiner for helseinstitusjoner, men indikatoren kan trolig vurderes som lite relevant for Norge.

3.c Oppnå betydelig bedre finansiering av helsetjenester og økt rekruttering, utvikling og opplæring av helsepersonell i utviklingsland samt arbeide for at slikt personell blir værende i landene, særlig i de minst utviklede landene og små utviklingsøystater

3.c.1 Health worker density and distribution

SSB kan lage indikatoren basert på statistikk om helse og sosialpersonell. Statistikken viser hvor mange som har helse- og sosialfaglig utdanning, og hvor mange sysselsatte det er med slik utdannelse. I tillegg omfatter statistikken dem som jobber i helse- og sosialtjenesten, men som ikke har helse- og sosialfaglig utdanning.

Tabell 3.10 Helse- og sosialpersonell (15-74 år), etter kjønn. 2016

	Antall	Andel
Personer med helse- og sosialfaglig utdanning	497 939	100
Menn	75 767	15,2
Kvinner	422 172	84,8
Sysselsatte med helse- og sosialfaglig utdanning	406 389	100
Menn	65 741	16,2
Kvinner	340 648	83,8
Sysselsatte med helse- og sosialfaglig utdanning i helse- og sosialtjenester	324 651	79,9

Kilde: SSB <https://www.ssb.no/hesospers>

I den globale databasen ligger det tall for Norge fra 2014 basert på Global Health Workforce Statistics databasen fra Global Health Observatory/WHO fordelt på ulike typer helsearbeidere:

Tabell 3.11 Health worker density and distribution, Norge

Series Description	2014
Health worker density of dentistry personnel per 1,000 population	0,86
Health worker density of nursing and midwifery personnel per 1,000 population	17,41
Health worker density of pharmaceutical personnel per 1,000 population	0,72
Health worker density of physicians per 1,000 population	4,42

3.d Styrke kapasiteten i alle land, særlig i utviklingsland, for tidligvarsling, risikobegrensning og håndtering av nasjonale og globale helserisikoer

3.d.1 International Health Regulations (IHR) capacity and health emergency preparedness

I følge den globale indikatorbasen er International Health Regulations (IHR) core capacity index 98,2 for Norge i 2016. Det er definert 13 områder for kapasitet som kartlegges via et eget spørreskjema koordinert av WHO. Indeksen beregnes ved å dele antall ja i skjema med antall spørsmål. FHI rapporter til WHO som lager indekstallet for Norge.

EUs indikatorer for mål 3

Tabell 3.12 EUs indikatorer for mål 3

	Norge inkludert i Tall for Norge i Eurostat sine databaser rapporten		Kilde
03.11 Life expectancy at birth	Ja	Total 82,4 Kvinner 84,2 Menn 80,5 (2015)	SSB (EU-SILC)
03.14 Self-perceived health	Ja	2015, Total for men og kvinner, veldig bra eller bra = 78,4 %, dålig eller veldig dårlig = 6,4 %, tilstrekkelig 15,2 %	SSB (EU-SILC)
03.25 Death rate due to chronic diseases (number per 100 000 persons aged less than 65)	Ja	84,1 (2014)	FHI
03.31 Suicide death rate	Ja	Total 10,65, kvinner 5,68, menn 15,56 (2014)	
03.36 Smoking prevalence	Ja	Ikke-røyker: 79,9 % Daglig røyker: 12,9 % Røyker av og til: 7,2 % (alder og kjønn er også tilgjengelig)	SSB (EHIS)
03.41 Self-reported unmet need for medical examination and care	Ja	For dyrt eller for langt å reise, eller venteliste 1,1 %, (2015)	SSB (EU-SILC)
Multipurpose indicators – indikatorer som er relevante for flere av bærekraftsmålene:			
02.11 Obesity rate % of population	Ja	Overvekt 49,3 % (2014) Fedme 13,1 % (2014)	SSB (EHIS)
08.60 Fatal accidents at work by sex (NACE Rev. 2, A, C-N) – Unstandardised incidence rate	Ja	1,48 (2015)	SSB
11.25 People killed in road accidents	Nei	117 (2015)	SSB
11.31 Urban population exposure to air pollution by particulate matter	Ja	7,6 for PM2,5 / 14,8 for PM10 (2014)	SSB
11.36 Proportion of population living in households considering that they suffer from noise	Ja	10,1 % (2015)	SSB

Kilde: Eurostat

Mål 4 Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle

Kunnskapsdepartementet har koordineringsansvaret for bærekraftsmål 4 som handler om å sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle. Målet omfatter 10 delmål og 11 globale indikatorer.

Tabell 4.1 Globale indikatorer

	Ansvarlig internasjonal organisasjon	Forslag til nasjonal statistikkansvarlig	Data for Norge i FNs SDG indikatordatabase per juli 2017	Indikator kan lages nasjonalt
4.1.1 Proportion of children and young people: (a) in grades 2/3; (b) at the end of primary; and (c) at the end of lower secondary achieving at least a minimum proficiency level in (i) reading and (ii) mathematics, by sex / Tier III (a)/ Tier II (b,c)	UNESCO-UIS	SSB/Utdanningsdirektoratet	Ja	Ja
4.2.1 Proportion of children under 5 years of age who are developmentally on track in health, learning and psychosocial well-being, by sex / Tier III	UNICEF	Utdanningsdirektoratet	Nei	Nei
4.2.2 Participation rate in organized learning (one year before the official primary entry age), by sex / Tier I	UNESCO-UIS	SSB	Ja	Ja
4.3.1 Participation rate of youth and adults in formal and non-formal education and training in the previous 12 months, by sex / Tier II	UNESCO-UIS	SSB	Ja	Ja
4.4.1 Proportion of youth and adults with information and communications technology (ICT) skills, by type of skill / Tier II	UNESCO-UIS, ITU	SSB	Ja	Ja, delvis
4.5.1 Parity indices (female/male, rural/urban, bottom/top wealth quintile and others such as disability status, indigenous peoples and conflict-affected, as data become available) for all education indicators on this list that can be disaggregated / Tier I/II/III depending on indice	UNESCO-UIS	SSB	Ja	Ja, delvis
4.6.1 Percentage of population in a given age group achieving at least a fixed level of proficiency in functional (a) literacy and (b) numeracy skills, by sex / Tier II	UNESCO-UIS	SSB	Ja	Ja, delvis
4.7.1 Extent to which (i) global citizenship education and (ii) education for sustainable development, including gender equality and human rights, are mainstreamed at all levels in: (a) national education policies, (b) curricula, (c) teacher education and (d) student assessment / Tier III	UNESCO-UIS	Utdanningsdirektoratet	Nei	Ja
4.a.1 Proportion of schools with access to: (a) electricity; (b) the Internet for pedagogical purposes; (c) computers for pedagogical purposes; (d) adapted infrastructure and materials for students with disabilities; (e) basic drinking water; (f) single-sex basic sanitation facilities; and (g) basic handwashing facilities (as per the WASH indicator definitions) / Tier II	UNESCO-UIS	Utdanningsdirektoratet	Ja	Ja, delvis
4.b.1 Volume of official development assistance flows for scholarships by sector and type of study / Tier I	OECD	Utdanningsdirektoratet	Nei	OECD
4.c.1 Proportion of teachers in: (a) pre-primary; (b) primary; (c) lower secondary; and (d) upper secondary education who have received at least the minimum organized teacher training (e.g. pedagogical training) pre-service or in-service required for teaching at the relevant level in a given country / Tier I	UNESCO-UIS	SSB	Nei	Ja, delvis

4.1 Innen 2030 sikre at alle jenter og gutter fullfører gratis og likeverdig grunnskole og videregående opplæring av høy kvalitet som kan gi dem relevant og reelt læringsutbytte

I Norge er grunnskole og videregående opplæring gratis for alle. Alle barn har også rett og plikt til grunnskoleopplæring fra det kalenderåret de fyller 6 år. Ungdom har lovfestet rett til videregående opplæring.

4.1.1 Proportion of children and young people: (a) in grades 2/3; (b) at the end of primary; and (c) at the end of lower secondary achieving at least a minimum proficiency level in (i) reading and (ii) mathematics, by sex

SSB kan lage indikatoren basert på statistikk om nasjonale prøver. Prøvene gjennomføres om høsten på 5., 8. og 9. trinn (9. trinn har bare prøver i lesing og regning). Statistikken over karakterer i grunnskolen og nasjonale prøver viser som regel en klar, positiv sammenheng med foreldrenes utdanningsnivå. I tillegg viser tallene at innvandrerelever får lavere karakterer enn de øvrige elevene.

Tabell 4.2 Andel elever som skårer på laveste mestringsnivå på nasjonale prøver 5. trinn, etter kjønn, innvandringsbakgrunn og foreldres utdanningsnivå. 2016

	Andel elever som skårer på laveste mestringsnivå. Engelsk 5 trinn.	Andel elever som skårer på laveste mestringsnivå. Lesing 5 trinn.	Andel elever som skårer på laveste mestringsnivå. Regning 5 trinn.
Alle elever	24,4	25,4	23
Kjønn			
Gutter	23,3	27,6	21,3
Jenter	25,5	23,1	24,9
Innvandringsbakgrunn			
Innvandrere	27,8	42,9	36,1
Norskfødte med innvandrerforeldre	22,5	35,5	33,4
Den øvrige befolkningen	24,3	23,3	21,2
Foreldres utdanningsnivå			
Mor/far har ikke universitets- eller høgskoleutdanning	31,9	35,5	33,6
Mor/far har universitets- eller høgskoleutdanning	19,6	18,5	16

I den globale indikatorbasen ligger det tall for Norge basert på Trends in International Mathematics and Science Study (TIMSS) og OECDs Programme for International Student Assessment (PISA)

Tabell 4.3 Proportion of children and young people: (a) in grades 2/3; (b) at the end of primary; and (c) at the end of lower secondary achieving at least a minimum proficiency level in (i) reading and (ii) mathematics, by sex (i prosent)

	Kjønn	2015
Proportion of children at the end of lower secondary achieving at least a minimum proficiency level in mathematics	Begge	82,92
	Jenter	84,68
	Gutter	81,21
Proportion of children at the end of lower secondary achieving at least a minimum proficiency level in reading	Begge	85,09
	Jenter	90,83
	Gutter	79,48

4.2 Innen 2030 sikre alle jenter og gutter tilgang til god og tidlig omsorg og førskole, slik at de er forberedt på å begynne i grunnskolen

4.2.1 Proportion of children under 5 years of age who are developmentally on track in health, learning and psychosocial well-being, by sex

Det er ikke utarbeidet en internasjonal definisjon med beskrivelser av hvordan indikatoren skal beregnes. Det finnes per nå ikke statistiske kilder denne indikatoren kan baseres på i Norge. Det gjennomføres helsekontroll av alle 4-åringer, men data fra dette samles ikke systematisk inn.

4.2.2 *Participation rate in organized learning (one year before the official primary entry age), by sex*

SSB kan lage indikatoren basert på barnehagestatistikken. I 2016 hadde 91 prosent av alle barn i alderen 1–5 år plass i barnehage. For 3–5-åringene var dekningsgraden 97 prosent, det er en økning på 0,2 prosentpoeng sammenlignet med 2015.

I den globale indikatorbasen er det tall for Norge hentet fra UNESCO-UIS som viser at 99,63 prosent av guttene og 100 prosent av jentene deltar i organisert læring året før første skoleår.

4.3 Innen 2030 sikre kvinner og menn lik tilgang til god teknisk og yrkesfaglig opplæring og høyere utdanning, herunder universitetsutdanning, til en overkommelig pris

4.3.1 *Participation rate of youth and adults in formal and non-formal education and training in the previous 12 months, by sex*

SSB kan lage indikatoren basert på Adult Education Survey (AES) som gjennomføres hvert femte år. Formålet med undersøkelsen er å gi informasjon om omfang av deltakelsen i formell utdanning og ikke-formell opplæring, nivå og fagområder, og deltakelsesmønstre i voksnes læringsaktivitet. I 2017 deltok 55 prosent av befolkningen i aldersgruppen 25–64 år i ikke-formell opplæring¹⁹ i løpet av de siste 12 månedene.

For formell utdanning vil det også være mulig å bruke registerdata for elever i videregående utdanning og studenter i høyere utdanning som kilde. Det var 243 414 elever og lærlinger/lærekandidater og 288 989 studenter i høyere utdanning i 2016.

I den globale indikatorbasen ligger det tall for Norge også basert på AES-tall hentet fra Eurostat, men med siste tall fra 2011. Da var deltakerandelen for voksne mellom 25 og 64 år 60 prosent.

4.4 Innen 2030 oppnå en betydelig økning i antall unge og voksne med kompetanse, blant annet i tekniske fag og yrkesfag, som er relevant for sysselsetting, anstendig arbeid og entreprenørskap

4.4.1 *Proportion of youth and adults with information and communications technology (ICT) skills, by type of skill*

SSB kan delvis lage indikatoren ved å hente data fra ulike kilder, men det må gjøres videre avklaringer rundt kilder og metode før indikatoren kan produseres. En mulig kilde er undersøkelsen IKT i husholdningene som gjennomføres årlig med ulike moduler. I denne undersøkelsen inkluderes flere av spørsmålene som omfattes av indikatoren. For eksempel viser resultater fra denne undersøkelsen at 45 prosent av nordmenn mellom 16 og 74 år hadde i 2016 gode generelle digitale ferdigheter. Bare 22 prosent hadde mangelfulle digitale ferdigheter, og 29 prosent hadde grunnleggende ferdigheter²⁰.

I den globale indikatorbasen ligger det tall for Norge fra 2015 basert på The World Telecommunication/ICT Indicators database fra ITU.

¹⁹ Omfatter kurs, seminarer og konferanser der opplæring er hovedformålet med deltakelsen. Omfatter også privattimer og forelesninger/foredrag som ikke inngår i en formell utdanning.

²⁰ <https://www.ssb.no/teknologi-og-innovasjon/artikler-og-publikasjoner/norge-i-europatoppen-pa-digitale-ferdigheter>.

Tabell 4.6 Proportion of youth and adults with information and communications technology (ICT) skills, by type of skill (i prosent)

	Kjønn	2015
Proportion of youth and adults with information and communications technology (ICT) skill, creating electronic presentations with presentation software	Begge	54,6
Proportion of youth and adults with information and communications technology (ICT) skill, creating electronic presentations with presentation software	Kvinner	53
Proportion of youth and adults with information and communications technology (ICT) skill, creating electronic presentations with presentation software	Menn	56,1
Proportion of youth and adults with information and communications technology (ICT) skill, finding, downloading, installing and configuring software	Begge	71,3
Proportion of youth and adults with information and communications technology (ICT) skill, finding, downloading, installing and configuring software	Kvinner	67,7
Proportion of youth and adults with information and communications technology (ICT) skill, finding, downloading, installing and configuring software	Menn	74,7
Proportion of youth and adults with information and communications technology (ICT) skill, transferring files between a computer and other devices	Begge	61
Proportion of youth and adults with information and communications technology (ICT) skill, transferring files between a computer and other devices	Kvinner	56,7
Proportion of youth and adults with information and communications technology (ICT) skill, transferring files between a computer and other devices	Menn	65,1
Proportion of youth and adults with information and communications technology (ICT) skill, writing a computer program using a specialized programming language	Begge	10,2
Proportion of youth and adults with information and communications technology (ICT) skill, writing a computer program using a specialized programming language	Kvinner	6,9
Proportion of youth and adults with information and communications technology (ICT) skill, writing a computer program using a specialized programming language	Menn	13,3

4.5 Innen 2030 avskaffe kjønnsforskjeller i utdanning og opplæring og sikre lik tilgang til alle nivåer innenfor utdanning og yrkesfaglig opplæring for sårbare personer, deriblant personer med nedsatt funksjonsevne, urfolk og barn i utsatte situasjoner

Dette delmålet er basert på at de øvrige delmålene under mål 4 kan deles inn i kjønn og andre variabler som nedsatt funksjonsevne, urfolk og barn i utsatte situasjoner. De fleste indikatorene kan deles i kjønn, mens det for de andre variablene ikke finnes tilgjengelig informasjon. Dette betyr at det ikke kan gis resultater fordelt på nedsatt funksjonsevne, urfolk og barn i utsatte situasjoner.

4.5.1 Parity indices (female/male, rural/urban, bottom/top wealth quintile and others such as disability status, indigenous peoples and conflict-affected, as data become available) for all education indicators on this list that can be disaggregated

SSB kan delvis lage indikatoren, men det er nødvendig med videre avklaringer rundt nasjonale kilder og metoder før den kan lages. Det vil i de fleste tilfellene være mulig å gjøre sammenligninger mellom kjønn og region, mens det for andre variabler som nedsattfunksjonsevne mv. ikke finnes statistikk.

I den globale indikatorbasen ligger det tall for et sett av delindikatorer for 2012 og for 3 delindikatorer for 2015. For enkelte andre delindikatorer ligger det også data for noen andre år. Kilder som oppgis er Trends in International Mathematics and Science Study (TIMSS), programme for International Student Assessment (PISA),⁶ UNESCO Institute for Statistics Education Data Release May 2017 og Programme for the International Assessment of Adult Competencies (PIAAC).

Tabell 4.7 Globale indikatorer; Parity indices²¹ (female/male, rural/urban, bottom/top wealth quintile and others such as disability status, indigenous peoples and conflict-affected, as data become available) for all education indicators on this list that can be disaggregated

	Unit	2012	2015
Gender parity index in a given age group achieving at least a fixed level of proficiency in functional numeracy skills	Ratio	1	
Gender parity index in a given age group achieving at least a fixed level of proficiency in functional literacy skills	Ratio	1	
Low to high socio-economic parity status index in a given age group achieving at least a fixed level of proficiency in functional numeracy skills	Ratio	0,97	
Low to high socio-economic parity status index in a given age group achieving at least a fixed level of proficiency in functional literacy skills	Ratio	0,95	
Gender parity index for achievement in mathematics by the end of lower secondary	Ratio	1,01	1,01
Gender parity index for achievement in reading by the end of lower secondary	Ratio	1,17	1,14
Rural to urban parity index for achievement in mathematics by the end of lower secondary	Ratio	0,94	
Rural to urban parity index for achievement in reading by the end of lower secondary	Ratio	0,94	
Low to high socio-economic parity status index for achievement in mathematics by the end of lower secondary	Ratio	0,74	
Low to high socio-economic parity status index for achievement in reading by the end of lower secondary	Ratio	0,84	
Gender parity index for participation rate in organized learning (one year before the official primary entry age)	Ratio	1	1

4.6 Innen 2030 sikre at all ungdom og en betydelig andel voksne, både kvinner og menn, lærer å lese, skrive og regne

4.6.1 *Percentage of population in a given age group achieving at least a fixed level of proficiency in functional (a) literacy and (b) numeracy skills, by sex*

SSB kan lages indikatoren med PIAAC som kilde. PIAAC er en internasjonal utvalgsundersøkelse om leseferdigheter og tallforståelse som ble gjennomført i 2011-2012. Undersøkelsen viste at Norge er ett av fire land der voksenbefolkningens ferdighetsnivå ligger over OECD-snittet i leseferdigheter, tallforståelse og problemløsning i IKT-miljø²².

I den globale indikatorbasen ligger det tall hentet fra PIAAC i 2012 som viser at ca 97 prosent av den voksne befolkningen oppnår et basisnivå (fixed level) på funksjonelle regneferdigheter og 95,5 prosent for funksjonelle leseferdigheter.

4.7 Innen 2030 sikre at alle elever og studenter tilegner seg den kompetanse som er nødvendig for å fremme bærekraftig utvikling, blant annet gjennom utdanning for bærekraftig utvikling og livsstil, menneskerettigheter, likestilling, fremme av en freds- og en ikkevoldskultur, globalt borgerskap og verdsetting av kulturelt mangfold og kulturens bidrag til bærekraftig utvikling

4.7.1 *Extent to which (i) global citizenship education and (ii) education for sustainable development, including gender equality and human rights, are mainstreamed at all levels in: (a) national education policies, (b) curricula, (c) teacher education and (d) student assessment*

Det er ikke utarbeidet en internasjonal definisjon med beskrivelser av hvordan indikatoren skal beregnes. Det finnes ikke statistikk på undervisning om

²¹ For å lage paritetsindeksen må man ha data for de ulike aktuelle gruppene som presenteres med verdien for en gruppe i forhold til en annen. Vanligvis vil den antatte mest ufordelaktige gruppen plasseres i telleren. En verdi på nøyaktig 1 indikerer at de to gruppene som sammenlignes er helt like.

²² <https://www.ssb.no/utdanning/statistikker/piaac/hvert-10-aar/2013-10-08#content>

bærekraftig utvikling, menneskerettigheter, likestillings osv, men dette skal være en del av læreplanene. Utdanningsdirektoratet oppgir at det vil være mulig å si noe om denne indikatoren ved å bruke ulike nasjonale politikkdokumenter knyttet til utdanning (eks St. meld 28 2015-2016 Fag – Fordypning – Forståelse — En fornyelse av Kunnskapsløftet).

4.a Etablere og oppgradere utdanningstilbud som ivaretar hensynet til barn, personer med nedsatt funksjonsevne og kjønnsforskjeller, og sikrer trygge, ikke-voldelige, inkluderende og effektive læringsomgivelser for alle

4.a.1 Proportion of schools with access to: (a) electricity; (b) the Internet for pedagogical purposes; (c) computers for pedagogical purposes; (d) adapted infrastructure and materials for students with disabilities; (e) basic drinking water; (f) single-sex basic sanitation facilities; and (g) basic handwashing facilities (as per the WASH indicator definitions)

Flere av tilbudene som er inkludert her som for eksempel elektrisitet og sanitær tilrettelegging er forhold som ansees å være oppfylt for norske skoler ifølge Utdanningsdirektoratet. I en nasjonal kontekst kan det være mer relevant å se på, for eksempel hvordan elever og lærer oppfatter læringsmiljø og fasiliteter. Dette krever en videre kartlegging av mulige kilder, i tillegg til at det må avklares om det skal lages nasjonale indikatorer.

I den globale indikatorbasen ligger det tall for Norge for 2012 som viser at 100 prosent av skolene har elektrisitet basert på 2017-tall fra UNESCO-UIS.

4.b Innen 2020 oppnå en vesentlig økning, på verdensbasis, i antall stipender som er tilgjengelige for studenter fra utviklingsland, særlig de minst utviklede landene, små utviklingsøystater og afrikanske land, for å dem gi tilgang til høyere utdanning, blant annet yrkesfaglig opplæring og programmer for informasjons- og kommunikasjonsteknologi, teknikk, ingeniørfag og vitenskap, i utviklede land og i andre utviklingsland

4.b.1 Volume of official development assistance flows for scholarships by sector and type of study

Norad rapporterer tall om offisiell bistand til OECD som vil beregne tall for landene

4.c Innen 2030 oppnå en vesentlig økning i antall kvalifiserte lærere, blant annet gjennom internasjonalt samarbeid om lærerutdanning i utviklingsland, særlig i de minst utviklede landene og i små utviklingsøystater

4.c.1 Proportion of teachers in: (a) pre-primary; (b) primary; (c) lower secondary; and (d) upper secondary education who have received at least the minimum organized teacher training (e.g. pedagogical training) pre-service or in-service required for teaching at the relevant level in a given country

SSB kan lage indikatoren, og for grunnskoler vil det være basert på Grunnskolen Informasjonssystem (GSI). Rapport 2017/25 om *Læreres kompetanse i videregående skole* presenterer deskriptiv statistikk om den formelle utdanningen til lærere i videregående opplæring. Rapporten bruker eksisterende registerinformasjon om sysselsetting og utdanning, og er en forstudie til en spørreundersøkelse som gjennomføres høsten 2017 med publisering i 2018. Rapporten viser at de fleste lærere i videregående skole er høyt utdannet mens 6 prosent ikke har fullført studier på universitets- og høgskolenivå.

EUs indikatorer for mål 4

Tabell 4.8 EUs indikatorer for mål 4

Indikator	Norge inkludert i rapporten	Tall for Norge	Kilde
04.10 Early childhood education and care	Ja	Total 97,3%, menn 97,3%, kvinner 97,2% (2015)	SSB
04.20 Early leavers from education and training	Ja	Total 10,9%, menn 12,9%, kvinner 8,9% (2016)	SSB (LFS)
04.30 Tertiary educational attainment	Ja	Total 50,1%, menn 42,4%, kvinner 58,2% (2016)	SSB (LFS)
04.31 Employment rate of recent graduates	Ja	Total 90,1%, menn 89,8%, kvinner 90,5% (2016)	SSB (LFS)
04.40 Adult participation in learning	Ja	Total 19,6%, menn 17,9%, kvinner 21,4% i 2016	SSB (LFS)
04.50 Underachievement in reading, maths and science (% of 15-year-old students)	Ja	Matematikk 17,1%, Leseferdigheter 14,9%, Vitenskap 18,7%	OECD23 (PISA)
Multipurpose indicators – indikatorer som er relevante for flere av bærekraftsmålene:			
08.20 Young people neither in employment nor in education and training	Ja	7,1 % (2016)	SSB

Kilde: Eurostat

²³ Den norske delen av PISA-prosjektet er finansiert av Kunnskapsdepartementet. Utdanningsdirektoratet har gitt Institutt for lærerutdanning og skoleforskning (ILS) i oppdrag å gjennomføre prosjektet.

Mål 5 Oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling

Barne- og likestillingsdepartementet har ansvaret for å koordinere oppfølging av bærekraftsmål nummer 5. Målet består av 9 delmål med til sammen 14 indikatorer.

Tabell 5.1 Globale indikatorer

	Ansvarlig internasjonal organisasjon	Forslag til nasjonal statistikk-ansvarlig	Data for Norge i FNs SDG indikatordatabase per juli 2017	Indikator kan lages nasjonalt
5.1.1 Whether or not legal frameworks are in place to promote, enforce and monitor equality and non-discrimination on the basis of sex / Tier III	UN Women, World Bank, OECD Development Centre	BLD	Nei	Ikke-statistisk
5.2.1 Proportion of ever-partnered women and girls aged 15 years and older subjected to physical, sexual or psychological violence by a current or former intimate partner in the previous 12 months, by form of violence and by age / Tier II	UNICEF, UN Women, UNFPA, WHO, UNODC	NKVTS	Nei	Ja, delvis
5.2.2 Proportion of women and girls aged 15 years and older subjected to sexual violence by persons other than an intimate partner in the previous 12 months, by age and place of occurrence / Tier II	UNICEF, UN Women, UNFPA, WHO, UNODC	NKVTS	Nei	Ja, delvis
5.3.1 Proportion of women aged 20-24 years who were married or in a union before age 15 and before age 18 / Tier II	UNICEF	SSB	Nei	Ja, delvis
5.3.2 Proportion of girls and women aged 15-49 years who have undergone female genital mutilation/cutting, by age / Tier II	UNICEF	Ikke avklart	Nei	Nei
5.4.1 Proportion of time spent on unpaid domestic and care work, by sex, age and location / Tier II	UNSD UN Women	SSB	Ja	Ja
5.5.1 Proportion of seats held by women in (a) national parliaments and (b) local governments / Tier I (a)/Tier II (b)	IPU, UN Women	SSB	Ja	Ja
5.5.2 Proportion of women in managerial positions / Tier I	ILO	SSB	Ja	Ja
5.6.1 Proportion of women aged 15-49 years who make their own informed decisions regarding sexual relations, contraceptive use and reproductive health care / Tier II	UNFPA	Ikke avklart	Nei	Nei
5.6.2 Number of countries with laws and regulations that guarantee full and equal access to women and men aged 15 years and older to sexual and reproductive health care, information and education / Tier III	UNFPA	BLD	Nei	Ikke-statistisk
5.a.1 (a) Proportion of total agricultural population with ownership or secure rights over agricultural land, by sex; and (b) share of women among owners or rights-bearers of agricultural land, by type of tenure / Tier II	FAO, UN Women, UNSD	SSB	Nei	Ja
5.a.2 Proportion of countries where the legal framework (including customary law) guarantees women's equal rights to land ownership and/or control / Tier II	FAO, World Bank, UN Women	BLD	Nei	Ikke-statistisk
5.b.1 Proportion of individuals who own a mobile telephone, by sex / Tier I	ITU	SSB	Nei	Ja
5.c.1 Proportion of countries with systems to track and make public allocations for gender equality and women's empowerment / Tier II	UN Women, OECD	BLD	Nei	Ikke-statistisk

5.1 Gjøre slutt på alle former for diskriminering av jenter og kvinner i hele verden

5.1.1 *Whether or not legal frameworks are in place to promote, enforce and monitor equality and non-discrimination on the basis of sex*

I tillegg til at indikatoren ikke har en ferdig utviklet metode og definisjoner, så er vurderingen at det er en ikke-statistisk indikator som ikke lages innenfor rammen av offisiell statistikk.

5.2 Avskaffe alle former for vold mot alle jenter og kvinner, både i offentlig og privat sfære, herunder menneskehandel, seksuell og annen form for utnytting

5.2.1 *Proportion of ever-partnered women and girls aged 15 years and older subjected to physical, sexual or psychological violence by a current or former intimate partner in the previous 12 months, by form of violence and by age*

Norsk Kompetansesenter for vold og traumatisk stress (NKVTS) har data som kan brukes for å lage indikatoren. De oppgir i forbindelse med kartleggingen at de bare har livstidsprevalens for partnervold, fysisk og seksuelt, ikke psykologisk (bortsett fra tre spesifikke typer kontrollatferd). De har årsprevalenser for ulike typer for dem over 65 år. Det er imidlertid nødvendig med videre arbeid knyttet til kilder og metoder for å lage indikatoren.

NKVTS viser til disse publiserte rapportene:

Thoresen, S., & Hjemdal, O. K. (Red.) (2014). Vold og voldtekt i Norge. En nasjonal forekomststudie av vold i et livsløpsperspektiv. Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress: <https://www.nkvts.no/rapport/vold-og-voldtekt-i-norge-en-nasjonal-forekomststudie-av-vold-i-et-livsløpsperspektiv/>

Sandmoe, A., Wentzel-Larsen, T., & Hjemdal, O. K. (2017). Vold og overgrep mot eldre personer i Norge: En nasjonal forekomststudie. Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress. (Rapport 9/2017): <https://www.nkvts.no/rapport/vold-og-overgrep-mot-eldre-personer-i-norge-en-nasjonal-forekomststudie/>

5.2.2 *Proportion of women and girls aged 15 years and older subjected to sexual violence by persons other than an intimate partner in the previous 12 months, by age and place of occurrence / Tier II*

NKVTS har data om livstidsprevalens for seksuelle overgrep for befolkningen som helhet og årsprevalenser for dem over 65 år.

5.3 Avskaffe all skadelig praksis, for eksempel barneekteskap, tidlige ekteskap og tvangsekteskap samt kvinnelig omskjæring

5.3.1 *Proportion of women aged 20-24 years who were married or in a union before age 15 and before age 18*

SSB kan lage indikatoren. Det er ingen ekteskap i aldersgruppen 0-14. I aldersgruppen 15-17 er det mellom 1 og 8, noe som gir en andel som er lavere enn 0,01 promille. Det finnes ikke statistikk for samboerskap for dem under 18 år. Metoden i familie- og husholdningsstatistikken som etablerer samboere uten felles barn brukes bare for personer over 18 år pga få forekomster i gruppen under 18 år, noe som gir usikre tall.

5.3.2 *Proportion of girls and women aged 15-49 years who have undergone female genital mutilation/cutting, by age*

Det finnes ikke offisiell statistikk for dette i Norge. Aktuelle institusjoner som kan ha relevant informasjon kan være FHI, Helsedirektoratet og NKVTS. NKVTS har estimater på kjønnslemlestelse for personer som har kommet til Norge fra land der dette praktiseres. Det ble utarbeidet en rapport på temaet i 2014²⁴

5.4 Erkjenne og verdsette ubetalt omsorgs- og husholdsarbeid gjennom yting av offentlige tjenester, infrastruktur og sosialpolitikk samt fremme av delt ansvar i husholdet og familien, alt etter hva som passer i det enkelte land

5.4.1 Proportion of time spent on unpaid domestic and care work, by sex, age and location

SSB kan produsere indikatoren med tidsbruksundersøkelsen som kilde. Tidsundersøkelsen kartlegger hvor mye tid folk bruker til å utføre ulike aktiviteter; blant annet inntektsgivende arbeid, husarbeid, frivillig arbeid og fritidsaktiviteter. Undersøkelsen gjennomføres ca hvert 10 år. Sist publiserte tall gjelder for 2010.

Tabell 5.2 Tid brukt til ulike aktiviteter en gjennomsnittsdag blant alle, (timer og minutter) etter statistikkvariabel, tid, alle aktiviteter, alder og kjønn, 2010

	Alle	Menn	Kvinner
I alt	24	24	24
Husholdsarbeid i alt	3,25	3	3,5
– Husarbeid	1,24	0,59	1,49
– Vedlikeholdsarbeid	0,29	0,38	0,2
– Omsorgsarbeid	0,37	0,31	0,42

Kilde: SSB, Tidsbruksundersøkelsen

I den globale indikatorbasen ligger det tall for Norge basert på landenes rapportering til FN i henhold til International Classification of Activities for Time Use Statistics (ICATUS).

Tabell 5.3 Proportion of time spent on unpaid domestic and care work, by sex, age and location, per cent, 2011

Series Description	Sex	2011
Proportion of time spent on unpaid domestic and care work	Female	13,75
Proportion of time spent on unpaid domestic and care work	Male	9,86
Proportion of time spent on unpaid care work	Male	0,9
Proportion of time spent on unpaid care work	Female	1,46
Proportion of time spent on unpaid domestic chores	Female	12,29
Proportion of time spent on unpaid domestic chores	Male	8,96

5.5 Sikre kvinner fullstendig og reell deltakelse og like muligheter til ledende stillinger på alle nivåer i beslutningsprosessene i det politiske, økonomiske og offentlige liv

5.5.1 Proportion of seats held by women in (a) national parliaments and (b) local governments

SSB kan lage indikatoren med valgstatistikken som kilde. 120 av Norges kommuneordførere er kvinner, dette utgjør 28 prosent. Andelen kvinnelige representanter valgt til kommunestyrene er 39 prosent. I formannskapene er det 43 prosent kvinner. Blant varaordførerne er det nå 43 prosent kvinner. I 2017 ble det valgt inn 69 kvinner til Stortinget, andelen kvinner er nå 41 prosent.

I den globale indikatorbasen ligger det tall fra basert på tall fra Inter-Parliamentary Union (IPU) sin database om kvinner i nasjonale parlamenter. I Norge var

²⁴ <https://www.nkvts.no/content/uploads/2015/08/utbredelse-av-kjonnsllestelse-i-norge1.pdf>

kvinneandelen på Stortinget 39,6 prosent i 2016. Det tilsvarer 67 av 169 representanter.

5.5.2 Proportion of women in managerial positions

SSB kan lage indikatoren basert på arbeidskraftundersøkelsen (AKU).

Kjønnsfordelingen blant ledere varierer mye mellom de ulike sektorene. Selv om det fortsatt er en overvekt av menn i lederstillinger, har andelen sysselsatte kvinner som er ledere økt fra 32 prosent til 38 prosent i perioden 2011-2016. I privat sektor, hvor det er mange mannlige sysselsatte, er det om lag 160 000 ledere og nesten 70 prosent av disse er menn. I kommunal- og statlig sektor er det til sammenlikning henholdsvis 33 000 og 16 000 ledere hvorav kvinneandelen er henholdsvis 60 prosent og 56 prosent. Det er mer om likestillingsrelaterte tema i Rapport 2017/28 *Fordelingen av økonomiske ressurser mellom kvinner og menn og kjønnsforskjeller i helse, SSB 2017* <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/attachment/325496?ts=15f0ac51cb8>

I den globale indikatorbasen er det oppgitt at i 2015 var det 36 prosent kvinner i lederstillinger i Norge basert på arbeidskraftundersøkelsen som rapporteres til Eurostat og ILO.

5.6 Sikre allmenn tilgang til seksuell og reproduktiv helse samt reproduktive rettigheter, som avtalt i samsvar med handlingsprogrammet fra den internasjonale konferansen om befolkning og utvikling, handlingsplanen fra Beijing og beslutningsdokumentene fra deres respektive tilsynskonferanser

5.6.1 Proportion of women aged 15-49 years who make their own informed decisions regarding sexual relations, contraceptive use and reproductive health care

Det finnes ikke offisiell statistikk på dette for Norge. Det er behov for videre avklaring knyttet til kilder og metoder for eventuelt å avdekke grupper som er utsatt for blant annet tvangsektskap.

5.6.2 Number of countries with laws and regulations that guarantee full and equal access to women and men aged 15 years and older to sexual and reproductive health care, information and education

Indikatoren er ikke ferdig utviklet med metode og definisjoner.

5.a Iverksette reformer for å gi kvinner lik rett til økonomiske ressurser samt tilgang til eierskap til og kontroll over jord og annen form for eiendom, finansielle tjenester, arv og naturressurser, i samsvar med nasjonal lovgivning

5.a.1 (a) Proportion of total agricultural population with ownership or secure rights over agricultural land, by sex; and (b) share of women among owners or rights-bearers of agricultural land, by type of tenure

SSB kan lage indikatoren basert på statistikk for struktur i jordbruket²⁵.

I 2016 var det totalt 184 407 landbrukseiendommer i Norge og av disse var det kvinnelig eierskap for 26 prosent av disse. 68 prosent er eid av menn og resterende 7 prosent er dødsbo eller uoppgitt. SSB lager også statistikk som inneholder informasjon om bebyggelse, eiendomsstørrelse, areal i drift, samt alder og kjønn på driver²⁶.

²⁵ <https://www.ssb.no/jord-skog-jakt-og-fiskeri/statistikker/stjord>

²⁶ <https://www.ssb.no/jord-skog-jakt-og-fiskeri?de=Landbrukseiendommer+>

5.a.2 Proportion of countries where the legal framework (including customary law) guarantees women's equal rights to land ownership and/or control

Det antas at disse rettighetene er ivaretatt i den norske lovgivningen.

5.b Styrke bruken av tilpasset teknologi, særlig informasjons- og kommunikasjonsteknologi, for å styrke kvinners stilling

5.b.1 Proportion of individuals who own a mobile telephone, by sex

SSB kan lage denne indikatoren basert på mediebruksundersøkelsen. Resultatene fra 2016 viser at 98 prosent av menn og 97 prosent kvinner har tilgang til egen mobiltelefon, 89 prosent av mennene og 88 prosent av kvinnene har tilgang på smarttelefon.

5.c Vedta og styrke god politikk og gjennomførbar lovgivning for å fremme likestilling og styrke jenters og kvinners stilling på alle nivåer

5.c.1 Proportion of countries with systems to track and make public allocations for gender equality and women's empowerment

Dette er en ikke-statistisk indikator, men i Norge har blant annet Likestillings- og diskrimineringsombudet en slik rolle.

EUs indikatorer for mål 5

Tabell 5.4 EUs indikatorer for mål 5

Indikator	Norge inkludert	Tall for Norge	Kilde
05.10 Gender pay gap	Ja	14,9 (2015)	SSB
05.12 Gender employment gap	Ja	3,7 (2016)	SSB (LFS)
05.20 Proportion of seats held by women in national parliaments and local government	Ja	39,6 (2017)	EIGE
05.21 Proportion of women in senior management positions	Ja	44 (2017)	EIGE
05.33 Physical and sexual violence by a partner or a non-partner	Nei	Ikke inkludert i undersøkelsen	EU agency for fundamental rights
05.44 Inactivity rates due to caring responsibilities	Ja	Total 3,5 %, menn 0,7 %, kvinner 5,9 % (2016)	SSB (LFS)
Multipurpose indicators – indikatorer som er relevante for flere av bærekraftsmålene:			
04.20 Early leavers from education and training	Ja	Total 10,9 %, menn 12,9 %, kvinner 8,9 % (2016)	SSB (LFS)
04.30 Tertiary educational attainment	Ja	Total 50,1 %, menn 42,4 %, kvinner 58,2 % (2016)	SSB (LFS)
04.31 Employment rate of recent graduates	Ja	Total 90,1 %, menn 89,8 %, kvinner 90,5 % (2016)	SSB (LFS)

Kilde: Eurostat

Mål 6 Sikre bærekraftig vannforvaltning og tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle

Bærekraftsmål 6 har målsetninger om sikre bærekraftig vannforvaltning og tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle. Det er Klima- og miljødepartementet som har ansvaret for å koordinere målet i Norge.

I den globale målingen er det satt opp 11 indikatorer som spenner fra å måle drikkevannskvalitet til endringer i vannrelaterte økosystemer over tid. For de fleste lages indikatoren helt eller delvis eller det eksisterer nødvendig grunnlagsdata hovedsakelig hos Miljødirektoratet og SSB.

Tabell 6.1 Globale indikatorer

	Ansvarlig internasjonal organisasjon	Forslag til nasjonal statistikkansvarlig	Data for Norge i FNs SDG indikator-database per juli 2017	Indikator kan lages nasjonalt
6.1.1 Proportion of population using safely managed drinking water services / Tier II	WHO, UNICEF	Mattilsynet ²⁷	Ja	Ja
6.2.1 Proportion of population using safely managed sanitation services, including a hand-washing facility with soap and water / Tier II	WHO, UNICEF	SSB	Ja	Ja, delvis
6.3.1 Proportion of wastewater safely treated / Tier II	WHO, UN-Habitat, UNSD	SSB	Nei	Ja
6.3.2 Proportion of bodies of water with good ambient water quality / Tier III	UNEP	Miljødirektoratet ²⁸	Nei	Ja
6.4.1 Change in water-use efficiency over time / Tier II	FAO	Ikke avklart	Nei	Ukjent
6.4.2 Level of water stress: freshwater withdrawal as a proportion of available freshwater resources / Tier I	FAO	SSB	Ja	Ja, delvis
6.5.1 Degree of integrated water resources management implementation (0-100) / Tier I	UNEP	Miljødirektoratet	Ja	Ja
6.5.2 Proportion of transboundary basin area with an operational arrangement for water cooperation / Tier II	UNESCO-UIS, UNECE	Miljødirektoratet	Nei	Ja
6.6.1 Change in the extent of water-related ecosystems over time / Tier III	UNEP	KLD	Nei	
6.a.1 Amount of water- and sanitation-related official development assistance that is part of a government-coordinated spending plan / Tier I	WHO, UNEP, OECD	Norad	Nei	Beregnes av OECD
6.b.1 Proportion of local administrative units with established and operational policies and procedures for participation of local communities in water and sanitation management / Tier I	WHO, UNEP, OECD	KMD	Nei	Ukjent

6.1 Innen 2030 sørge for allmenn og likeverdig tilgang til trygt drikkevann til en overkommelig pris for alle

6.1.1 Proportion of population using safely managed drinking water services

Det er Mattilsynet som godkjenner og fører tilsyn med vannforsyningsystemer og som vil kunne beregne dekkningen av sikre drikkevannskilder nasjonalt²⁹. SSB lager imidlertid tall for kommunal vannforsyning ved datainnsamling i KOSTRA. I 2015 var 84,7 prosent av befolkningen tilknyttet et kommunalt vannverk og av disse har 99 prosent tilgang til drikkevann av tilfredsstillende kvalitet.

²⁷ Relatert institusjon: SSB

²⁸ Relatert institusjon: Direktoratets gruppa for vannforvaltning

²⁹ https://www.mattilsynet.no/mat_og_vann/vann/

I den globale SDG indikatordatabasen opplyses det at i 2015 hadde 95 prosent av befolkningen har tilgang til sikre drikkevannskilder. Det er UNICEF/WHO - Joint Monitoring Program (JMP) for Water Supply, Sanitation and Hygiene³⁰ som rapporterer til den globale SDG-databasen. Data for Norge samles inn fra flere kilder og hovedsakelig fra SSB, Eurostat samt norsk rapporteringen på WHO/UNECE Protocol for Water and Health³¹.

6.2 Innen 2030 sørge for tilgang til tilstrekkelige og likeverdige sanitær-, hygiene- og toalettforhold for alle, med særlig vekt på behovene til jenter og kvinner samt personer i utsatte situasjoner

6.2.1 Proportion of population using safely managed sanitation services, including a hand-washing facility with soap and water

Det antas at denne indikatoren helt eller delvis kan lages basert på data som SSB har.

Det er i den globale indikatordatabasen estimert at 78,5 prosent av befolkningen har tilgang til sikre sanitærfasiliteter i 2015. Kilde er Joint Monitoring Program.

6.3 Innen 2030 sørge for bedre vannkvalitet ved å redusere forurensning, avskaffe avfallsdumping og mest mulig begrense utslipp av farlige kjemikalier og materialer, halvere andelen ubehandlet spillvann og i vesentlig grad øke gjenvinning og trygg ombruk på verdensbasis

6.3.1 Proportion of wastewater safely treated

SSB lager tall til indikatoren og per 2015 var 84,2 prosent av befolkningen knyttet til et kommunalt avløpssystem, mens 14 prosent var tilknyttet et privat avløpsanlegg³².

6.3.2 Proportion of bodies of water with good ambient water quality

Indikatoren kan lages for Norge basert på data fra www.vannportalen.no. Det er Miljødirektoratet som har hovedansvaret og som koordinerer Direktorsgruppen for vannforvaltning.

6.4 Innen 2030 betydelig bedre utnyttelsen av vann i alle sektorer, og sikre bærekraftig uttak av og tilgang til ferskvann for å håndtere knapphet på vann og i vesentlig grad redusere antall personer som rammes av vannmangel

6.4.1 Change in water-use efficiency over time

Indikatoren ble nylig oppgradert til tier II. Det er ukjent om indikatoren kan lages for Norge av nasjonale statistikkprodusenter.

6.4.2 Level of water stress: freshwater withdrawal as a proportion of available freshwater resources

Det vil kreve utviklingsarbeid dersom indikatorene skal lages for Norge.

I den globale indikatorbasen er det oppgitt et tall på 1,15 prosent for 2014, men kilde er ikke oppgitt.

³⁰ <http://www.unwater.org/publications/whounicef-joint-monitoring-program-water-supply-sanitation-hygiene-jmp-2017-update-sdg-baselines/>

³¹ <https://washdata.org/data#!/nor>

³² https://www.ssb.no/natur-og-miljo/statistikker/var_kostra/aar

6.5 Innen 2030 gjennomføre en integrert forvaltning av vannressurser på alle nivåer, blant annet gjennom samarbeid over landegrensene der det er aktuelt

6.5.1 *Degree of integrated water resources management implementation (0-100)*
I den globale indikator databasen er Norge regnet med som et land hvor man anslår at dette ikke er en relevant problemstilling.

6.5.2 *Proportion of transboundary basin area with an operational arrangement for water cooperation*

Miljødirektoratet vil kunne lage indikatoren med informasjon fra www.vannnett.no. Norge har ordninger for felles forvaltning av grensekryssende vassdrag med Finland og Sverige.

6.6 Innen 2020 verne og gjenopprette vannrelaterte økosystemer, herunder fjell, skoger, våtmarker, elver, vannførende bergarter og innsjøer

6.6.1 *Change in the extent of water-related ecosystems over time*

Indikatoren er fortsatt under utvikling av UNEP og avhengig av indikatorens nærmere beskrivelse vil denne antakelig kreve flere datakilder.

6.a Innen 2030 utvide det internasjonale samarbeidet og støtte oppbygging av kapasitet i utviklingsland når det gjelder virksomhet og programmer knyttet til vann- og sanitærforhold, blant annet teknologi for vannoppsamling, avsalting, effektiv bruk av vannressurser, behandling av avløpsvann, gjenvinning og ombruk

6.a.1 *Amount of water- and sanitation-related official development assistance that is part of a government-coordinated spending plan*

Norad rapporterer på norsk offisiell bistand til OECD som beregner indikatoren for landene.

6.b Støtte og styrke medvirkning fra lokalsamfunn for å bedre forvaltningen av vann- og sanitærforhold

6.b.1 *Proportion of local administrative units with established and operational policies and procedures for participation of local communities in water and sanitation management*

Vann- og avløp administreres av kommunene. Delmålet hensikt antas å være oppfylt gitt at kommunene følger plan- og bygningsloven på området.

EUs indikatorer for bærekraftsmål 6

Tabell 6.2 EUs indikatorer for mål 6

	Norge inkludert 2017-rapporten	Tall for Norge	Kilde
06.11 / Share of total population having neither a bath, nor a shower, nor indoor flushing toilet in their household (lignende SDG-indikator 6.2.1)	Ja	0,2 % (2012)	SSB (EU-SILC)
06.13 / Population connected to urban wastewater treatment with at least secondary treatment (lignende SDG-indikator 6.3.1)	Ja	65,7 % (2015)	SSB
06.21 / Biochemical oxygen demand in rivers (lignende SDG-indikator 6.3.2)	Nei		
06.41 / Water exploitation index (WEI) (lignende SDG-indikator 6.4.2)	Nei		
06.24 / Nitrate in groundwater (mg NO ₃ per litre)	Ja	5,3 (2012)	EEA
06.26 / Phosphate in rivers (mg P per litre)	Ja	0,008 (2012)	EEA
Multipurpose indicators – indikatorer som er relevante for flere av bærekraftsmålene:			
14.13 / Bathing water quality	Nei		

Kilde: Eurostat

Mål 7 Sikre tilgang til pålitelig, bærekraftig og moderne energi til en overkommelig pris

Bærekraftsmål 7 er å sikre tilgang til pålitelig, bærekraftig og moderne energi til en overkommelig pris. I Norge har alle innbyggere tilgang til stabile energikilder og fornybarandelen er høy som følge av god tilgang til naturressurser særlig knyttet til vannkraft. I Norges 2017-rapport om FNs bærekraftsmål *One year closer* legger man til grunn at alle delmålene under mål 7 er oppfylt på nasjonalt nivå, men at det vil jobbes videre med å øke fornybarandelen og energieffektiviteten. Det er per 2017 6 indikatorer som måler utviklingen under mål 7.

Tabell 7.1 Globale indikatorer

	Ansvarlig internasjonal organisasjon (mars 2017)	Forslag til nasjonal statistikk-ansvarlig	Data for Norge i FNs SDG indikator database per juli 2017	Indikatoren kan lages nasjonalt
7.1.1 Proportion of population with access to electricity / Tier I	World Bank	SSB	Ja	Ja
7.1.2 Proportion of population with primary reliance on clean fuels and technology / Tier I	WHO	SSB	Ja	Ja
7.2.1 Renewable energy share in the total final energy consumption / Tier I	UNSD, IEA, IRENA	SSB	Ja	Ja
7.3.1 Energy intensity measured in terms of primary energy and GDP / Tier I	UNSD, IEA	SSB	Ja	Proxyindikator kan lages
7.a.1 International financial flows to developing countries in support of clean energy research and development and renewable energy production, including in hybrid systems / Tier II	OECD, IRENA	Norad	Nei	
7.b.1 Investments in energy efficiency as a percentage of GDP and the amount of foreign direct investment in financial transfer for infrastructure and technology to sustainable development services / Tier III	IEA	SSB	Nei	Ja, delvis

7.1 Innen 2030 sikre allmenn tilgang til pålitelige og moderne energitjenester til en overkommelig pris

7.1.1 *Proportion of population with access to electricity*

I Norge har alle husholdninger tilgang til elektrisitet i 2017. Dette er også modellert i FNs globale indikator database hvor det er lagt inn 100 prosent i 2014.

7.1.2 *Proportion of population with primary reliance on clean fuels and technology*

Indikatoren måler energi som brukes til matlaging, oppvarming og lys. Den kan dermed lages basert på tall fra SSB og Norge oppfylder delmålet ved at energi til husholdningene er basert på vannkraft.

For Norge har WHO angitt en andel av befolkningen >95 prosent som har tilgang til ren energi til matlagingsformål (2014). Estimater er gjort for alle høyinntektsland som man antar har hatt en full transformasjon til ren energi og teknologi for matlaging i husholdningene.

7.2 Innen 2030 betydelig øke andelen fornybar energi i verdens samlede energiforbruk

7.2.1 *Renewable energy share in the total final energy consumption*

Fornybarandelen i det totale energiforbruket i Norge er beregnet til 69,4 prosent i 2015 basert på SSBs energiregnskaper og i tråd med EUs definisjoner.

I den globale indikator database er tallet for Norge en andel på 57,1 prosent fornybar energi av det totale energiforbruket i 2014. Det er IEA som er ansvarlig internasjonal organisasjon for indikatoren.

7.3 Innen 2030 doble energieffektivitetsraten på verdensbasis

7.3.1 Energy intensity measured in terms of primary energy and GDP
SSB beregner det som kan brukes som en proxyindikator for den globale indikatoren basert på energiregnskapene og produksjon i nasjonalregnskapet. Denne måler energiintensiteten for økonomisk aktivitet etter industri og var 68 GWh per mrd. kroner i 2015.

I den globale indikatorbasen er det oppgitt et estimert tall for energiintensiteten på 3,65 megajoule per US Dollar i 2011-priser BNP for 2014.

7.a Innen 2030 styrke det internasjonale samarbeidet for å lette tilgangen til forskning og teknologi på området ren energi, herunder fornybar energi, energieffektivisering og en avansert og renere teknologi for fossilt brensel, samt fremme investeringer i energiinfrastruktur og teknologi for ren energi

7.a.1 International financial flows to developing countries in support of clean energy research and development and renewable energy production, including in hybrid systems (samme som 13.a.1)

Indikatoren er ikke-statistisk på nasjonalt nivå.

7.b Innen 2030 utbygge infrastruktur og oppgradere teknologi for å tilby moderne og bærekraftige energitjenester til alle innbyggere i utviklingsland, særlig i de minst utviklede landene, små utviklingsøystater og kystløse utviklingsland, i samsvar med landenes respektive støtteprogrammer

7.b.1 Investments in energy efficiency as a percentage of GDP and the amount of foreign direct investment in financial transfer for infrastructure and technology to sustainable development services

Indikatoren er ikke ferdig utviklet med en metode og definisjoner.

EUs indikatorer for bærekraftsmål 7

Tabell 7.2 EUs indikatorer for mål 7

	Norge inkludert (2017-rapporten)	Norske tall i Eurostats databaser	Kilde
7.10 / Percentage of people affected by fuel poverty (inability to keep home adequately warm)	Ja	2015: 0,5 %	SSB (EU-SILC)
07.20 / Share of renewable energy in gross final energy consumption	Ja	2015: 69,4 %	SSB
07.35 / Energy productivity	Ja	2015: 8,0 PPS33 per kg oljeekvivalenter	SSB
07.30 / Primary energy consumption; final energy consumption by sector (identisk SDG-indikator 7.2.1)	Ja	(indeks 2005=100) Primary energy consumption: 110,8 Final energy consumption 99,9	SSB
07.32 / Final energy consumption in households per capita (lignende SDG-indikator 7.3.1)	Ja	2015: 748 kg oljeekvivalenter	SSB
07.33 / Energy dependence	Norge er ikke presentert i rapporten, men er også eneste land i EØS-området som er nettoeksportør av energi	Tall fra Eurostat fra 2015 er - 585,9 % nettoimport som sum av innenlandsk konsum + bunker	SSB
Multipurpose indicators – indikatorer som er relevante for flere av bærekraftsmålene:			
13.14 / Greenhouse gas emissions intensity of energy consumption	Ja	indeks 96,5 (2015 - basisår 2000)	SSB

Kilde: Eurostat

³³ purchasing power standards

Mål 8 Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle

Å skape økonomisk vekst og nye arbeidsplasser gjennom anstendig arbeid, er en forutsetning for bærekraftig utvikling. Å skape arbeidsplasser av god kvalitet er en av de største utfordringene for alle land fram mot 2030.

Det er Finansdepartementet som har ansvaret for å koordinere målet i Norge. Det er 12 delmål og 17 indikatorer knyttet til målet.

Tabell 8.1 Globale indikatorer

	Ansvarlig internasjonal organisasjon	Forslag til nasjonal statistikk-ansvarlig	Data for Norge i FNs SDG indikator-database per juli 2017	Indikator kan lages nasjonalt
8.1.1 Annual growth rate of real GDP per capita / Tier I	UNSD (WB)	SSB	Ja	Ja
8.2.1 Annual growth rate of real GDP per employed person /Tier I	ILO (WB, UNSD)	SSB	Ja	Ja
8.3.1 Proportion of informal employment in non-agriculture employment, by sex / Tier II	ILO	SSB	Nei	Proxyindikator kan lages
8.4.1 Material footprint, material footprint per capita, and material footprint per GDP /Tier II	UNEP (OECD)	SSB	Ja	Ja, men krever utvikling
8.4.2 Domestic material consumption, domestic material consumption per capita, and domestic material consumption per GDP /Tier III	UNEP (OECD)	SSB	Ja	Ja
8.5.1 Average hourly earnings of female and male employees, by occupation, age and persons with disabilities /Tier II	ILO	SSB	Ja	Ja
8.5.2 Unemployment rate, by sex, age and persons with disabilities /Tier I	ILO	SSB	Ja	Ja
8.6.1 Proportion of youth (aged 15-24 years) not in education, employment or training /Tier I	ILO	SSB	Ja	Ja
8.7.1 Proportion and number of children aged 5-17 years engaged in child labour, by sex and age /Tier II	ILO, UNICEF	SSB	Nei	Nei
8.8.1 Frequency rates of fatal and non-fatal occupational injuries, by sex and migrant status /Tier II	ILO	SSB	Ja	Ja
8.8.2 Increase in national compliance of labour rights (freedom of association and collective bargaining) based on International Labour Organization (ILO) textual sources and national legislation, by sex and migrant status /Tier III	ILO	FIN	Nei	
8.9.1 Tourism direct GDP as a proportion of total GDP and in growth rate /Tier II	UNWTO, (UNEP)	SSB	Nei	Ja, men krever utvikling
8.9.2 Proportion of jobs in sustainable tourism industries out of total tourism jobs /Tier III	UNWTO	SSB	Nei	Ja, delvis
8.10.1 (a) Number of commercial bank branches per 100,000 adults and (b) number of automated teller machines (ATMs) per 100,000 adults /Tier I	IMF (UNCDF)	SSB	Ja	Ja, men krever utvikling
8.10.2 Proportion of adults (15 years and older) with an account at a bank or other financial institution or with a mobile-money-service provider /Tier I	World Bank (UNCDF)	SSB/Skatte-direktoratet	Ja	Ja, men krever utvikling
8.a.1 Aid for Trade commitments and disbursements /Tier I	OECD (WTO-EIF)	NORAD	Ja	Beregnes av OECD
8.b.1 Existence of a developed and operationalized national strategy for youth employment, as a distinct strategy or as part of a national employment strategy /Tier III	ILO (WB, OECD)	ASD	Nei	Ikke-statistisk

8.1 Opprettholde en økonomisk vekst per innbygger som er i samsvar med forholdene i de respektive landene, og med en vekst i bruttonasjonalproduktet på minst sju prosent per år i de minst utviklede landene

8.1.1 Annual growth rate of real GDP per capita

SSB publiserer ikke indikatoren slik den er formulert, men den kan beregnes.

Det ligger tall for Norge i den globale indikatorbasen beregnet av FN for årene 2000-2015 basert på grunnlagsdata fra Norge.

Figur 8.1 Bruttonasjonalprodukt pr innbygger - endringsrate, faste priser

Kilde: Global SDG Indicators Database

8.2 Øke den økonomiske produktiviteten gjennom diversifisering, teknologisk modernisering og innovasjon, blant annet med vekt på lønnsomme og arbeidsintensive sektorer

8.2.1 Annual growth rate of real GDP per employed person

SSB lager tall for både BNP faste priser og sysselsetting dvs. underkomponentene, men publiserer ikke indikatoren slik den er definert. I den globale SDG-indikatorbasen ligger det tall som er beregnet av FN basert på grunnlagsdata fra Norge.

Figur 8.2 BNP per sysselsatt, prosentvis endring, Norge

Kilde: Global SDG Indicators Database

8.3 Fremme en utviklingsrettet politikk som støtter produktiv virksomhet, opprettelse av anstendige arbeidsplasser, entreprenørskap, kreativitet og innovasjon, og stimulere til formalisering av og vekst i antallet svært små, små og mellomstore bedrifter, blant annet ved å sørge for tilgang til finansielle tjenester

8.3.1 *Proportion of informal employment in non-agriculture employment, by sex*
 Grunnlagsdata for å lage denne indikatoren eksisterer ikke, men i Sverige har man beregnet en proxyindikator; «Lønn for svart arbeidskraft, andel i prosent av total lønn eksklusivt jordbruk». SSB mener det er mulig å lage tilsvarende proxyindikator for Norge.

8.4 Til og med 2030 gradvis å bedre utnyttelsen av globale ressurser innenfor forbruk og produksjon, og arbeide for å oppheve koblingen mellom økonomisk vekst og miljødeleggelser, i samsvar med det tiårige handlingsprogrammet for bærekraftig forbruk og produksjon, der de utviklede landene går foran

8.4.1 *Material footprint, material footprint per capita, and material footprint per GDP (Samme som 12.2.1)*

Indikatoren er ikke ferdig utviklet metodisk, men det er gjort beregninger for europeiske land og Japan. SSB har datagrunnlaget som vil inngå i analyser om materielt fotavtrykk. Det er knyttet stor usikkerhet til denne type beregninger og det er per i dag ikke planer om å utvikle dette i SSB som en del av offisiell statistikk.

FN oppgir at materielt fotavtrykk for Norge var 0,55 kilo per BNP-enhet og 36,11 tonn per innbygger i henhold til tall fra UNEP for 2010 i den globale indikatordatabasen. Beregningene er blant annet basert på tall som SSB leverer til Eurostat på temaet materialstrømsregnskap, i henhold til EU-forordning om miljøregnskap.

8.4.2 *Domestic material consumption, domestic material consumption per capita, and domestic material consumption per GDP*

SSB lager materialstrømsregnskap og indikatoren kan lages på bakgrunn tallene. Det foreligger foreløpig ikke tall, da arbeidet ikke er helt ferdigstilt per utgangen av 2017.

I den globale indikatorbasen er det oppgitt at innenlands materielt forbruk var 0,41 kilo per BNP-enhet og 27,01 tonn per innbygger 2010. Tallene er rapportert av UNEP.

8.5 Innen 2030 oppnå full og produktiv sysselsetting og anstendig arbeid for alle kvinner og menn, deriblant ungdom og personer med nedsatt funksjonsevne, og oppnå lik lønn for likt arbeid

8.5.1 Average hourly earnings of female and male employees, by occupation, age and persons with disabilities

SSB publiserer månedslønnstall for ansatte, etter yrkesgruppe, sektor, næring, kjønn og arbeidstid³⁴. Basert på dette kan indikatoren lages, med unntak av for personer med funksjonshemninger.

I den globale databasen er det publisert tall basert på ILOs Structure of Earnings Survey hvor det i 2014 var en gjennomsnittlig timelønn på 257,35 norske kroner i 2014 hvorav timelønn for kvinner var 236,48 kroner og for menn 276,41 kroner. Det er også oppgitt gjennomsnittlig timelønn for følgende 10 yrkesklassifiseringer basert på International Standard Classification of Occupation 2008 (ISCO-08) - på norsk STYRK-08 for både kvinner og menn:

1 administrative ledere og politikere

2 akademiske yrker

3 høyskoleyrker

4 kontor- og kundeserviceyrker

5 salgs-, service- og omsorgsyrker

6 yrker innen jordbruk, skogbruk og fiske

7 håndverkere o.l.

8 prosess- og maskinoperatører, transportarbeidere mv.

9 yrker uten krav til utdanning

0 militære yrker (ikke sivile stillinger i forsvaret)

8.5.2: Unemployment rate, by sex, age and persons with disabilities

SSB lager kvartalsvise tall på bakgrunn av arbeidskraftsundersøkelsen (AKU/LFS) hvor det er inkludert personer med funksjonshemninger³⁵. For øvrig blir det publisert månedlige ledighetstall basert på representative utvalgsundersøkelser³⁶.

I den globale indikatorbasen er det oppgitt årlige tall for Norge basert på rapportering til Eurostat/ILO fra 2000-2015 brutt ned på kjønn og alder (15-24), 15+ og 24+.

8.6 Innen 2020: Redusere andelen unge som verken er i arbeid eller under utdanning eller opplæring betydelig.

8.6.1 Proportion of youth (aged 15-24 years) not in education, employment or training

SSB lager tall basert på arbeidskraftsundersøkelsen som også rapporteres internasjonalt. Tallene viser at det i 2016 var 7 prosent av unge mellom 15-29 år som ikke var i arbeid. Det er dem mellom 25 og 29 år som trekker opp hvor nær 1

³⁴ <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/statistikker/lonnansatt/aar>

³⁵ <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/statistikker/akutu>

³⁶ <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/statistikker/akumnd/maaned>

av 10 ikke er i arbeid eller i utdanning, mens i aldersgruppen 15-19 år er de fleste i utdanning. 2 prosent faller utenfor både arbeid og utdanning³⁷.

Den globale FN databasen har tall for Norge mellom 2003 og 2015 basert på tall fra ILO. I 2015 var det oppgitt at 5 prosent var uten arbeid og heller ikke i utdanning i gruppen 15-24 år.

8.7 Treffe umiddelbare og effektive tiltak for å avskaffe tvangsarbeid, få slutt på moderne slaveri og menneskehandel og sikre at de verste formene for barnarbeid forbys og avskaffes, herunder rekruttering og bruk av barnesoldater, samt avskaffe alle former for barnarbeid innen 2025

8.7.1 Proportion and number of children aged 5–17 years engaged in child labour, by sex and age

Det lages ikke tall for Norge.

8.8 Beskytte arbeiderrettigheter og fremme et trygt og sikkert arbeidsmiljø for alle arbeidstakere, herunder arbeidsinnvandrere og særlig kvinnelige innvandrere, samt arbeidstakere i vanskelige arbeidsforhold

8.8.1 Frequency rates of fatal and non-fatal occupational injuries, by sex and migrant status

SSB kan lage indikatoren fordelt på næringer basert på data fra rapporterte skjema om arbeidsulykker sendt fra arbeidsgiver til NAV. Statistikk for fatale arbeidsulykker er basert på data fra tilsynsmyndigheter³⁸. I 2016 var det 45 arbeidsulykker med dødelig utfall i Norge. Det var 10079 arbeidulykker som gav langvarig fravær, hvorav ca 60 prosent var menn.

I den globale indikordatabasen ligger det tall for årene 2000-2013 for dødelig 2000-2012 og ikke-dødelige arbeidsulykker per 100 000 ansatte. I 2000 var ca. 1400 ikke-dødelige arbeidsulykker mens i 2012 var ca. 600 slike ulykker ifølge arbeidstilsynstall rapportert til ILO.

8.9 Innen 2030 utarbeide og iverksette politikk for å fremme en bærekraftig turistnæring som skaper arbeidsplasser og fremmer lokal kultur og lokale produkter

8.9.1 Tourism direct GDP as a proportion of total GDP and in growth rate

SSB lager tall som kan knyttes til indikatoren via satellittregnskapet for turisme. Bruttoprodukt i reiselivsnæringene som andel av BNP i Fastlands-Norge var i 2015 4,2 prosent.

8.9.2 Proportion of jobs in sustainable tourism industries out of total tourism jobs

Indikatoren er ikke ferdig utviklet.

SSB beregner antall årsverk og sysselsatte personer og det er mulig dette kan gjøres knyttet til satellittregnskapet for turisme, men vil kreve videre utvikling av metoder og kilder.

³⁷ https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/_attachment/326897?_ts=15f4e22dae0

³⁸ <https://www.ssb.no/helse/statistikker/arbulykker>

8.10 Styrke nasjonale finansinstitusjoners evne til å stimulere til og utvide tilgangen til bank- og forsikringstjenester samt finansielle tjenester for alle

8.10.1 (a) Number of commercial bank branches per 100,000 adults and (b) number of automated teller machines (ATMs) per 100,000 adults

SSB kan lage indikatoren basert på statistikk om banker og kredittforetak, men dette gjøres ikke per i dag.

I følge den globale indikatorbasen har Norge ca 46 bankautomater og ca 8 banker/bankfilialer per 100 000 innbygger i 2015. Dette er basert på tall fra IMF's Financial Access Survey.

8.10.2 Proportion of adults (15 years and older) with an account at a bank or other financial institution or with a mobile-money-service provider

SSB kan lage indikatoren basert på statistikk om banker og kredittforetak, men dette gjøres ikke per i dag.

I følge den globale indikatorbasen har alle over 15 år i Norge en bankkonto. Dette tallet er basert på en undersøkelse i regi av Verdensbanken.

8.a Øke støtten til handelsrettet bistand («Aid for Trade») til utviklingsland, særlig de minst utviklede landene, blant annet gjennom et bedre integrert rammeverk for handelsrelatert faglig bistand til de minst utviklede landene

8.a.1 Aid for Trade commitments and disbursements

Norad rapporterer tall om norsk bistand til OECD.

I den globale indikatorbasen er det oppgitt at i 2015 var forpliktelsene på 337,64 millioner USD og utbetalingene på 481,65 millioner USD basert på beregninger av OECD.

8.b Innen 2020 utvikle og iverksette en global strategi for sysselsetting av ungdom, og gjennomføre den internasjonale arbeidsorganisasjonens «Global Jobs Pact»

8.b.1 Existence of a developed and operationalized national strategy for youth employment, as a distinct strategy or as part of a national employment strategy

Indikatoren har ikke en utviklet metode eller definisjoner og kan ikke anees å dekkes med offisiell statistikk.

EUs indikatorer for bærekraftsmål 8

Tabell 8.2 EUs indikatorer for mål 8

	Norge inkludert i 2017-rapporten	Tall for Norge	Kilde
08.10 / Real GDP per capita - growth rate (lik SDG 8.1.1.)	Ja	0,2 % (2016)	SSB
08.20 / Young people neither in employment nor in education and training (lik SDG 8.6.1.)	Ja	7,1 % (2016)	SSB
08.30 / Total employment rate	Ja	78,6 % (2016)	SSB (LFS)
08.31 / Long-term unemployment rate	Ja	1,2 % (2016)	SSB (LFS)
08.35 / Involuntary temporary employment	Ja	4,1 % (2016)	SSB (LFS)
08.60 / Fatal accidents at work by sex (NACE Rev. 2, A, C-N) - number per 100 000 persons aged 25 to 64 (lignende SDG indikator 8.8.1)	Ja	1,48 (2015)	SSB
Multipurpose indicators – indikatorer som er relevante for flere av bærekraftsmålene:			
05.44 / Inactivity rates due to caring responsibilities	Ja	Total 3,5 %, menn 0,7 %, kvinner 5,9 % (2016)	SSB (LFS)
12.40 / Resource productivity (lignende indikator 12.2.2)	Ja	1,274 pps* per kilogram (2015)	SSB

Kilde: Eurostat

*pps = purchasing power standard

Mål 9 Bygge robust infrastruktur, fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og bidra til innovasjon

Investeringer i transport, vanningsystemer, energi og informasjonsteknologi er avgjørende for å skape en bærekraftig utvikling. Infrastruktur er den underliggende strukturen som må være på plass for at et samfunn skal fungere. Det er en forutsetning for økning i vekst og produktivitet, og for forbedringer i utdannings- og helsetilbud. Teknologi og innovasjon kan bidra til å løse miljømessige utfordringer som følger utbyggingen av infrastruktur. Det er Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) som har ansvaret for å koordinere dette målet i Norge.

Tabell 9.1 Globale indikatorer

	Ansvarlig internasjonal organisasjon	Forslag til nasjonal statistikk-ansvarlig	Data for Norge i FNs SDG indikator-database per juli 2017	Indikator kan lages nasjonalt
9.1.1 Proportion of the rural population who live within 2 km of an all-season road / Tier III	World Bank	SSB	Nei	Ja, men krever utvikling
9.1.2 Passenger and freight volumes, by mode of transport /Tier I	ICAO, ITF-OECD	SSB	Ja	Ja
9.2.1 Manufacturing value added as a proportion of GDP and per capita /Tier I	UNIDO	SSB	Ja	Ja
9.2.2 Manufacturing employment as a proportion of total employment /Tier I	UNIDO	SSB	Ja	Ja
9.3.1 Proportion of small-scale industries in total industry value added /Tier II	UNIDO	SSB	Nei	Ja
9.3.2 Proportion of small-scale industries with a loan or line of credit /Tier II	UNIDO, World Bank	SSB/Skattedirektoratet	Nei	Ja, men krever utvikling
9.4.1 CO2 emission per unit of value added /Tier I	UNIDO, IEA	SSB	Ja	Ja
9.5.1 Research and development expenditure as a proportion of GDP /Tier I	UNESCO-UIS	SSB/NIFU	Ja	Ja
9.5.2 Researchers (in full-time equivalent) per million inhabitants /Tier I	UNESCO-UIS	SSB	Ja	Ja
9.a.1 Total official international support (official development assistance plus other official flows) to infrastructure /Tier I	OECD	Norad	Nei	Beregnes av OECD
9.b.1 Proportion of medium and high-tech industry value added in total value added /Tier I	UNIDO	SSB	Ja	Ja
9.c. Proportion of population covered by a mobile network, by technology /Tier I ITU	ITU	NKOM	Ja	Ja

9.1 Utvikle pålitelig, bærekraftig og solid infrastruktur av høy kvalitet, herunder regional og grensekryssende infrastruktur, for å støtte økonomisk utvikling og livskvalitet med vekt på overkommelig pris og likeverdig tilgang for alle

9.1.1 *Proportion of the rural population who live within 2 km of an all-season road*

Indikatoren er ikke ferdig utviklet med metode og definisjoner. SSB vil kunne beregne indiatoren for Norge basert på befolknings- og arealstatistikk.

9.1.2 *Passenger and freight volumes, by mode of transport*

SSB kan lage indikatoren basert på tall for innenlandske transportytelser³⁹.

³⁹ <http://www.ssb.no/en/transport-og-reiseliv/statistikker/transpinn>

Tabell 9.2 Innenlandsk person- og godstransportarbeid, etter transportmåte. 2016

	2016
Persontransport uten kabotasje. Mill. personkm¹	
I alt	80 600
Jernbanetransport mv.	4 527
Lufttransport	4 275
Veitransport	70 928
Sjøtransport	869
Godstransport medregnet kabotasje. Mill. tonnkm³	
I alt	71 883
Fastlandstransport i alt	41 358
Jernbanetransport	2 014
Lufttransport	15
Veitransport	19 676
Sjøtransport	19 653
Transport norsk kontinentalsokkel - fastland i alt	30 525

¹Bare medregnet norske transportmidler med passasjerer som har både på- og avstigning i Norge

³Kabotasje omfatter gods på utenlandske transportmidler hvor godset er både lastet og losset i Norge

I den globale indikatorbasen ligger det estimerte tall for Norge fra 2015, men med manglende kildehenvisning og tallene kan ikke verifiseres med tallene som er beregnet av SSB uten ytterligere informasjon.

9.2 Fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering, og innen 2030 betydelig øke næringslivets andel av sysselsetting og bruttonasjonalprodukt, i tråd med forholdene i de respektive landene, og doble denne andelen i de minst utviklede landene

9.2.1 *Manufacturing value added as a proportion of GDP and per capita* SSB kan lage indikatoren basert på tall fra nasjonalregnskapet.

I den globale indikatorbasen er det modellerte tall for Norge basert på tall samlet inn av UNIDO som viser at dette ligger på mellom 7 og 7,5 prosent av BNP i perioden 2000-2016 i 2010-priser.

9.2.2 *Manufacturing employment as a proportion of total employment* SSB lager tall for sysselsatte som rapporteres til Eurostat og ILO. I 2016 var om lag 230 000 personer sysselsatt i industrien i Norge⁴⁰.

I den globale indikatorbasen er det tall for Norge mellom 2000 og 2015 rapportert av ILO. Denne viser en nedgang i industrisysselsetting fra ca 13 prosent i tidlig 2000 til 8,6 prosent i 2015.

9.3 Øke tilgangen til finansielle tjenester, herunder rimelig kreditt, for små industribedrifter og andre bedrifter, særlig i utviklingsland, og styrke disse bedriftenes integrering i verdikjeder og markeder

9.3.1 *Proportion of small-scale industries in total industry value added* Indikatoren er ikke ferdig utviklet med en metode og definisjoner. SSB har imidlertid gjort ad-hoc beregninger tidligere, slik at denne indikatoren kan beregnes for Norge.

9.3.2 *Proportion of small-scale industries with a loan or line of credit* Indikatoren er ikke ferdig utviklet med en metode og definisjoner.

9.4 Innen 2030 oppgradere infrastruktur og omstille næringslivet til å bli mer bærekraftig, med en mer effektiv bruk av ressurser og større anvendelse av rene og miljøvennlige teknologiformer og industriprosesser, der alle land gjør en innsats etter egen evne og kapasitet

⁴⁰ <http://www.ssb.no/energi-og-industri/artikler-og-publikasjoner/et-krevende-ar-for-industrien--327688>

9.4.1 *CO2 emission per unit of value added*

SSB lager tall om utslipp fra norsk økonomisk aktivitet⁴¹ som kan brukes til å beregne indikatoren.

I den globale indikatorbasen er det lagt inn tall om utslipp per BNP-enhet tilbake til 2000 beregnet av UNIDO. Utslippene holder seg på et relativt stabilt nivå på mellom 0,12 og 0,14.

9.5 Styrke vitenskapelig forskning, oppgradere næringslivssektorenes teknologiske evne og kapasitet i alle land, særlig utviklingsland, herunder og innen 2030 ved å stimulere til innovasjon og ved en betydelig økning i antall ansatte innenfor forsknings- og utviklingsvirksomhet per million innbyggere, samt ved å øke bevilgningene til offentlig og privat forskning og utvikling

9.5.1 *Research and development expenditure as a proportion of GDP*

SSB og NIFU lager statistikk om FoU og for 2015 var andel av BNP 1,93 prosent. Foreløpige tall for 2016 viser at FoU var 2,04 prosent av BNP⁴².

I den globale indikatorbasen er siste tall fra 2014 og det var da 1,71 prosent av BNP (tallet avviker med 0,01 prosentpoeng fra det som er publisert av SSB og NIFU).

9.5.2 *Researchers (in full-time equivalent) per million inhabitants*

SSB og NIFU lager statistikk om FoU og i 2016 var det totalt 44 081 FoU-årsverk i Norge hvorav 45 prosent var i næringslivet og 55 prosent i universitets- og høyskolesektoren og instituttsektoren. Dette inkluderer alle som er kategorisert som FoU-personale.

Den globale indikatoren måler årsverk utført av forskere og det er dette som er rapportert i den globale indikatorbasen på 5 679 forskere per millioner innbyggere.

9.a Legge til rette for en bærekraftig og robust utvikling av infrastrukturen i utviklingsland ved å øke den finansielle, teknologiske og faglige bistanden til afrikanske land, de minst utviklede landene, kystløse utviklingsland og små utviklingsøystater

9.a.1 *Total official international support (official development assistance plus other official flows) to infrastructure*

Norad rapporterer tall på norske bistandsmidler til OECD som beregner indikatoren for Norge. Det er foreløpig ikke lagt ut tall i den globale indikatorendatabasen.

9.b Støtte nasjonal utvikling av teknologi, forskning og innovasjon i utviklingsland, herunder ved å sikre politiske rammevilkår som blant annet fremmer mangfold i næringslivet og gir handelsvarer en merverdi

9.b.1 *Proportion of medium and high-tech industry value added in total value added*

SSB kan lage tall for indikatoren.

I den globale indikatorbasen har UNIDO rapportert at 49,86 prosent av verdiskapningen ble foretatt av bedrifter som faller innenfor kategorien medium- til høyteknologisk for 2014 i Norge.

⁴¹ <https://www.ssb.no/en/natur-og-miljo/statistikker/nrmiljo>

⁴² <https://www.nifu.no/fou-statistiske/fou-statistikk/hovedtall/>

9.c Øke tilgangen til informasjons- og kommunikasjonsteknologi betydelig, og arbeide for at de minst utviklede landene får allmenn og rimelig tilgang til Internett innen 2020

9.c.1 Proportion of population covered by a mobile network, by technology

I den globale indikatorbasen er det oppgitt at det er 100 prosent dekning i Norge.

EUs indikatorer for bærekraftsmål 9

Tabell 9.3 EUs indikatorer for mål 9

	Norge inkludert 2017-rapporten	Norske tall i Eurostats databaser	Kilde
09.10 / Gross domestic expenditure on R&D (Identisk SDG-indikator 9.5.1)	Ja	2,04 % (2016)	SSB/NIFU
09.11 / Employment in high- and medium-high technology manufacturing sectors and knowledge-intensive service sectors (lignende SDG-indikator 9.2.2)	Ja	54,7 % (2016)	SSB
09.13 / Total R&D personnel in % of active population (lignende SDG-indikator 9.5.2)	Ja	1,6 % (2016)	SSB/NIFU
09.14 / Patent applications to the European Patent Office (per Nei million inhabitants)	Nei	95,75 (2014, estimert)	EPO
09.40 / Share of collective transport modes in total passenger land transport (lignende SDG-indikator 9.1.2)	Ja	10,6 %	SSB
09.41 / Share of rail and inland waterways activity in total freight transport (lignende SDG-indikator 9.1.2)	Ja	13,1 %	SSB
Multipurpose indicators: indikatorer som er relevante for flere av bærekraftsmålene			
12.8 / Average CO2 emissions per km from new passenger cars	Nei		

Kilde: Eurostat

Mål 10 Redusere ulikhet i og mellom land

Bærekraftsmål 10 sikter på å redusere ulikheter i og mellom land. Det er Finansdepartementet (FIN) som har ansvaret for å koordinere målet i Norge. Målet har 10 delmål og 11 indikatorer.

Tabell 10.1 Globale indikatorer

	Ansvarlig internasjonal organisasjon	Forslag til nasjonal statistikk-ansvarlig	Data for Norge i FNs SDG indikator-database per juli 2017	Indikator kan lages nasjonalt
10.1.1 Growth rates of household expenditure or income per capita among the bottom 40 per cent of the population and the total population / Tier II	World Bank	SSB	Ja	Ja, men krever utvikling
10.2.1 Proportion of people living below 50 per cent of median income, by age, sex and persons with disabilities, /Tier III	World Bank	SSB	Nei	Ja, men krever utvikling
10.3.1 Proportion of population reporting having personally felt discriminated against or harassed within the previous 12 months on the basis of a ground of discrimination prohibited under international human rights law /Tier III	OHCHR	SSB	Nei	Ja, delvis
10.4.1 Labour share of GDP, comprising wages and social protection transfers /Tier II	ILO	SSB	Ja	Ja
10.5.1 Financial Soundness Indicators /Tier III	IMF		Nei	Ukjent
10.6.1 Proportion of members and voting rights of developing countries in international organizations /Tier I	DESA/FFDO		Ja	Ikke-statistisk
10.7.1 Recruitment cost borne by employee as a proportion of yearly income earned in country of destination /Tier III	ILO, World Bank		Nei	
10.7.2 Number of countries that have implemented well-managed migration policies /Tier III	DESA Population Division, IOM	Justisdepartementet	Nei	Ikke-statistisk
10.a.1 Proportion of tariff lines applied to imports from least developed countries and developing countries with zero-tariff /Tier I	ITC, UNCTAD, WTO	Tolldirektoratet	Nei	Ja
10.b.1 Total resource flows for development, by recipient and donor countries and type of flow (e.g. official development assistance, foreign direct investment and other flows) Tier I (ODA) Tier II (FDI)	OECD	Norad	Ja	Beregnes av OECD
10.c.1 Remittance costs as a proportion of the amount remitted /Tier II	World Bank	SSB	Nei	Ja, men vil kreve utvikling

10.1 Innen 2030, og raskere enn for det nasjonale gjennomsnittet, oppnå en gradvis og varig inntektsøkning for de fattigste 40 prosent av befolkningen

10.1.1 Growth rates of household expenditure or income per capita among the bottom 40 per cent of the population and the total population

SSB kan beregne indikatoren basert på inntektsdata. Per i dag gjøres dette på forbruksenhet⁴³ og ikke per innbygger. En begrunnelse for å gjøre dette per forbruksenhet er at man da tar hensyn til stordriftsfordeler i store husholdninger.

I den globale indikatorbasen er det tall fra 2012 som viser at det i perioden 2007-2012 var 3,17 prosent økning i inntekt for de fattigste 40 prosent av befolkningen mens veksten var 2,39 for hele befolkningen i Norge. Det er Verdensbanken som har gjort beregningene basert på tall fra landene⁴⁴.

⁴³ Antall forbruksenheter kan beregnes ut ifra EU-ekvivalensskalaen eller OECD-ekvivalensskalaen og SSB gjør begge deler. Ved bruk av EUs ekvivalensskala får første voksne vekt lik 1, neste voksne vekt lik 0,5, mens hvert barn får vekt lik 0,3. En husholdning på to voksne og to barn har dermed 2,1 forbruksenheter i følge EU-skalaen. Ved bruk av OECDs ekvivalensskala, får første voksne vekt lik 1, neste voksne vekt lik 0,7, mens hvert barn får vekt lik 0,5. En husholdning på to voksne og to barn har dermed 2,7 forbruksenheter etter OECD-skalaen.

⁴⁴ <http://www.worldbank.org/en/topic/poverty/brief/global-database-of-shared-prosperity>

10.2 Innen 2030 sørge for å myndiggjøre alle og fremme deres sosiale, økonomiske og politiske inkludering, uten hensyn til alder, kjønn, funksjonsevne, rase, etnisitet, nasjonal opprinnelse, religion eller økonomisk eller annen status

10.2.1 *Proportion of people living below 50 per cent of median income, by age, sex and persons with disabilities*

SSB beregner andel personer i husholdninger med årlig inntekt etter skatt per forbruksenhet under ulike avstander til medianinntekten. Beregnet etter EU-skala og OECD-skala 50 prosent (se fotnote 44, s61), var dette 7,2 prosent i 2016. Dersom man tar ut personer i studenthusholdninger er tallene 5,5 prosent i henhold til EU-skalaen.

10.3 Sikre like muligheter og redusere forskjellsbehandling, blant annet ved å avskaffe diskriminerende lover, politikk og praksis og ved å fremme lovgivning, politikk og tiltak som er egnet til å nå dette målet

10.3.1 *Proportion of population reporting having personally felt discriminated against or harassed within the previous 12 months on the basis of a ground of discrimination prohibited under international human rights law*

Indikatoren er ikke ferdig utviklet med metode og definisjoner

SSB kan antakelig trekke ut relevante tall fra Helseundersøkelsen som har noen spørsmål knyttet til diskriminering, og Levekårsundersøkelsen blant innvandre. Dette må avklares i det videre arbeidet rundt operasjonaliseringen av indikatoren.

10.4 Vedta politikk, særlig når det gjelder skatter og avgifter, lønn og sosialomsorg, med sikte på å oppnå en gradvis utjevning av forskjeller

10.4.1 *Labour share of GDP, comprising wages and social protection transfers*

SSB kan lage indikatoren basert på tall om lønnskostnader i nasjonalregnskapet.

I den globale indikator databasen har ILO estimerte tall for Norge for 2010 til 2016 basert på tall rapportert til Eurostat og som viser at andelen var 51 prosent i 2016.

Figur 10.1 Labour share of GDP

Kilde: FNs SDG-base

10.5 Bedre reguleringen av og tilsynet med globale finansmarkeder og finansinstitusjoner, og styrke gjennomføringen av regelverket

10.5.1 Financial Soundness Indicators

Indikatoren er ikke utviklet med metode og definisjoner.

10.6 Sikre at utviklingslandene blir bedre representert og får større grad av medbestemmelse i beslutningsprosessene i globale finansinstitusjoner, slik at institusjonene blir mer velfungerende, troverdige, ansvarlige og legitime

10.6.1 Proportion of members and voting rights of developing countries in international organizations (same as 16.8.1)

UN DESA er ansvarlig for denne indikatoren. Data som finnes i FNs database for Norge er beregnet av FN. Andelen medlemmer og stemmerett for utviklingsland i internasjonale organisasjoner har to komponenter; utviklingslandets andel av stemmerettigheter og utviklingslandets andel av medlemskap i internasjonale organisasjoner. Det er også beregnet tall for Norge for en rekke internasjonale organisasjoner i den globale indikator databasen. Indikatoren ansees som ikke-statistisk på nasjonalt nivå.

10.7 Legge til rette for migrasjon og mobilitet i ordnede, trygge, regelmessige og ansvarlige former, blant annet ved å gjennomføre en planmessig og godt forvaltet migrasjonspolitikk

10.7.1 Recruitment cost borne by employee as a proportion of yearly income earned in country of destination

Indikatoren har ikke en utviklet metode eller definisjoner.

10.7.2 Number of countries that have implemented well-managed migration policies

Indikatoren har ikke en utviklet metode eller definisjoner.

10.a Gjennomføre prinsippet om særbehandling og differensiert behandling av utviklingsland, særlig de minst utviklede landene, i samsvar med avtaler med Verdens handelsorganisasjon

10.a.1 Proportion of tariff lines applied to imports from least developed countries and developing countries with zero-tariff

Tolldirektoratet har en detaljert oversikt over tollsatsene for diverse utviklingsland slik at det vil kunne være mulig å lage indikatoren for Norge.

Indikatoren beregnes globalt med utgangspunkt i importtariffdata innsamlet fra landene. Det finnes foreløpig ikke tall for Norge i den globale databasen.

10.b Stimulere til offentlig utviklingsbistand og kapitalflyt, blant annet direkte utenlandske investeringer, til statene der behovet er størst, særlig de minst utviklede landene, afrikanske land, små utviklingsøystater og kystløse utviklingsland, i samsvar med landenes egne planer og programmer

10.b.1 Total resource flows for development, by recipient and donor countries and type of flow (e.g. official development assistance, foreign direct investment and other flows)

Norad rapporterte i 2015 at norsk bistand var 34,5 milliarder kroner tilsvarende 1,05 prosent av BNI.

Indikatoren beregnes av OECD for Norge til den globale rapporteringen. I indikatordatabasen ligger det at Norge hadde 3,6 milliarder US Dollar i nettoutbetalinger i 2015.

10.c Innen 2030 redusere transaksjonsgebyrene til under tre prosent ved pengeoverføringer fra utflyttede til hjemlandet, og avskaffe overføringsordninger der gebyrene overstiger fem prosent

10.c.1 Remittance costs as a proportion of the amount remitted

SSB har statistikk som viser priser på tjenester på overføringer fra Norge til utlandet. Indikatoren kan dermed lages, men krever noe utvikling.

EUs indikatorer for bærekraftsmål 10

Tabell 10.2 EUs indikatorer for mål 10

	Norge inkludert 2017-rapporten	Tall for Norge	Kilde
10.101 / GDP per capita in PPS (EU28 =100)	Ja	148 (2016)	SSB
10.11 / Real adjusted gross disposable income of households per capita in PPS (EU28 =100)	Ja	129 (2016)	SSB
10.22 / Relative median at-risk-of-poverty gap (% distance to poverty threshold)	Ja	20,8 (2016)	SSB (EU-SILC)
10.24 / Gini coefficient of equivalised disposable income	Ja	25 (2016)	SSB (EU-SILC)
10.25 / Income share of the bottom 40 per cent of the Ja population (% of income)		24,5 (2016)	SSB (EU-SILC)
10.31 / Number of first time asylum applications (total Ja and accepted) per capita		80 (2016)	UDI
Multipurpose indicators: indikatorer som er relevante for flere av bærekraftsmålene			
01.12 / People at risk of poverty after social transfers	Ja	12,2 % (2016)	SSB (EU-SILC)
17.11 / EU financing for developing countries	Nei		
17.12 / EU Imports from developing countries	Nei		

Kilde: Eurostat

Mål 11 Gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige

Urbaniseringstakten i verden er større en den noen gang har vært. Det anslås at i 2015 bodde 54 prosent⁴⁵ av verdens befolkning i byer. Mål 11 om å gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige har målsetninger som også er viktig for å møte utfordringer som griper inne i de andre bærekraftsmålene på områder som helse, sikkerhet, infrastruktur og klima.

Tabell 11.1 Globale indikatorer

	Ansvarlig internasjonal organisasjon (mars 2017)	Forslag til nasjonal statistikkansvarlig	Data for Norge i FNs SDG indikator-database per juli 2017	Indikatoren kan lages nasjonalt
11.1.1 Proportion of urban population living in slums, informal settlements or inadequate housing / Tier I	UN-Habitat	SSB	Nei	Ja, men krever utvikling
11.2.1 Proportion of population that has convenient access to public transport, by sex, age and persons with disabilities / Tier II	UN-Habitat	SSB	Nei	Ja
11.3.1 Ratio of land consumption rate to population growth rate / Tier II	UN-Habitat	SSB	Nei	Ja
11.3.2 Proportion of cities with a direct participation structure of civil society in urban planning and management that operate regularly and democratically / Tier III	UN-Habitat	KMD	Nei	
11.4.1 Total expenditure (public and private) per capita spent on the preservation, protection and conservation of all cultural and natural heritage, by type of heritage (cultural, natural, mixed and World Heritage Centre designation), level of government (national, regional and local/municipal), type of expenditure (operating expenditure/investment) and type of private funding (donations in kind, private non-profit sector and sponsorship) / Tier III	UNESCO-UIS	SSB	Nei	Ja
11.5.1 Number of deaths, missing persons and persons affected by disaster per 100,000 people / Tier II	UNISDR	DSB	Nei	Ja
11.5.2 Direct economic loss in relation to global GDP, damage to critical infrastructure and number of disruptions to basic services, attributed to disasters / Tier I	UNISDR	DSB	Ja	Ukjent
11.6.1 Proportion of urban solid waste regularly collected and with adequate final discharge out of total urban solid waste generated, by cities / Tier II	UN-Habitat, UNSD	SSB	Nei	Ja, delvis
11.6.2 Annual mean levels of fine particulate matter (e.g. PM2.5 and PM10) in cities (population weighted) / Tier I	WHO	Ikke avklart	Ja	Ukjent
11.7.1 Average share of the built-up area of cities that is open space for public use for all, by sex, age and persons with disabilities / Tier III	UN-Habitat	SSB	Nei	Ja, delvis
11.7.2 Proportion of persons victim of physical or sexual harassment, by sex, age, disability status and place of occurrence, in the previous 12 months / Tier III	UNODC	NKVTS	Nei	
11.a.1 Proportion of population living in cities that implement urban and regional development plans integrating population projections and resource needs, by size of city / Tier I	UN-Habitat	SSB	Nei	Ja
11.b.1 Number of countries that adopt and implement national disaster risk reduction strategies in line with the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030 / Tier II	UNISDR	DSB	ja	Ikke-statisisk
11.b.2 Proportion of local governments that adopt and implement local disaster risk reduction strategies in line with national disaster risk reduction strategies / Tier II	UNISDR	DSB	Nei	Ja, delvis
11.c.1 Proportion of financial support to the least developed countries that is allocated to the construction and retrofitting of sustainable, resilient and resource-efficient buildings utilizing local materials / Tier III	UN-Habitat	Norad	Nei	

⁴⁵ <https://unstats.un.org/sdgs/report/2017/goal-11/>

11.1 Innen 2030 sikre allmenn tilgang til tilfredsstillende og trygge boliger og grunnleggende tjenester til en overkommelig pris, og bedre forholdene i slumområder

11.1.1 Proportion of urban population living in slums, informal settlements or inadequate housing

Indikatoren slik den er definert måles ved andelen urbant bosatt befolkning som har tilhold i en slum. Innenfor de gitte definisjonene er indikatoren antakelig lite relevant for norske forhold.

SSB måler forøvrig boforhold gjennom både registerbasert statistikk⁴⁶ og levekårsundersøkelsene. I den registerbaserte statistikken om boforhold regnes husholdninger som trangbodd dersom: a) antall rom i boligen er mindre enn antall personer eller én person bor på ett rom, og b) antall kvadratmeter (p-areal) er under 25 kvm per person. I tilfeller hvor det mangler opplysninger om antall rom eller p-areal, vil husholdninger regnes som trangbodde dersom en av de to betingelsene er oppfylt. I 2015 var andelen som bodde trangt i henhold til den registerbaserte statistikkens definisjoner 10,7 prosent på landsbasis. I Oslo var andelen vesentlig høyere enn i andre fylker hvor 21,7 prosent bor trangt etter definisjonene.

I levekårsundersøkelsen om boforhold bor en person som er 16 år eller eldre, trangt hvis personen bor alene på ett rom eller i flerpersonhusholdning med flere personer enn beboelsesrom. (Kjøkken, bad, entre eller små rom under 6 kvm regnes ikke som beboelsesrom). Undersøkelsen måler også boligens standard. I 2015 oppga 7 prosent at de bodde under trange boforhold og 7 prosent at de bodde i boliger med fukt og råte.

11.2 Innen 2030 sørge for at alle har tilgang til trygge, lett tilgjengelige og bærekraftige transportsystemer til en overkommelig pris, og bedre sikkerheten på veiene, særlig gjennom utbygging av offentlige transportmidler og med særlig vekt på behovene til personer i utsatte situasjoner, kvinner, barn, personer med nedsatt funksjonsevne samt eldre

11.2.1 Proportion of population that has convenient access to public transport, by sex, age and persons with disabilities

SSB gjennomfører EU-SILC i Norge og i 2012 var spørsmålet om tilgang til transport en del av en ad-hoc-modul. Det vil si at dette samles ikke inn fast i levekårsundersøkelser. Tall publiseres av Eurostat som på bakgrunn av undersøkelsen fra 2012 sier at 29,6 prosent av befolkningen har høy (18,1 prosent) eller veldig høy (11,5 prosent) vanskelighet med å få tilgang til offentlig transport i Norge.

11.3 Innen 2030 oppnå en mer inkluderende og bærekraftig urbanisering med mulighet for en integrert og bærekraftig bosettingsplanlegging og -forvaltning som gir medbestemmelse i alle land

11.3.1 Ratio of land consumption rate to population growth rate

Indikatoren kan lages på bakgrunn av arealbruk- og befolkningsstatistikk fra SSB og det er pågående arbeid med å utvikle målinger på endring i arealbruk over tid.

⁴⁶ <http://www.ssb.no/bygg-bolig-og-eiendom/statistikker/boforhold/aar>
<https://www.ssb.no/bygg-bolig-og-eiendom/statistikker/bo/hvert-3-aar>

11.3.2 Proportion of cities with a direct participation structure of civil society in urban planning and management that operate regularly and democratically
Indikatoren er per 2017 plassert under tier III og det mangler dermed nødvendig informasjon om hvordan den skal måles. I Norge kan det antas at indikatorens formål ivaretas via kommunenes planprosesser lovfestet i Plan- og bygningsloven.

11.4 Styrke innsatsen for å verne om og sikre verdens kultur- og naturarv

11.4.1 Total expenditure (public and private) per capita spent on the preservation, protection and conservation of all cultural and natural heritage, by type of heritage (cultural, natural, mixed and World Heritage Centre designation), level of government (national, regional and local/municipal), type of expenditure (operating expenditure/investment) and type of private funding (donations in kind, private non-profit sector and sponsorship)

Indikatoren kan beregnes av SSB på bakgrunn av kommuneregnskapene. Dette gjøres ikke per 2017.

11.5 Innen 2030 oppnå en betydelig reduksjon i antall dødsfall og antall personer som rammes av katastrofer, herunder vannrelaterte katastrofer, samt i betydelig grad minske de direkte økonomiske tap i verdens samlede bruttonasjonalprodukt som følge av slike katastrofer, med vekt på beskyttelse av fattige og personer i utsatte situasjoner

11.5.1 Number of deaths, missing persons and persons affected by disasters per 100,000 people

Indikatoren er inkludert i Sendai-rammeverket for Disaster Risk Reduction. Det er DSB som følger opp Sendai-rammeverket inkludert rapportering på indikatorer for Norge. I Sendai-rapportering vil DSB inkludere uønskede hendelser som er hendelser med uønskede konsekvenser, dvs. som medfører tap og skade. Det innebærer blant annet at døde og antatt døde i for eksempel snøskred vil inngå i antall døde som følge av dette som en uønsket hendelse.

11.5.2 Direct economic loss in relation to global GDP, damage to critical infrastructure and number of disruptions to basic services, attributed to disasters

Indikatoren er inkludert i Sendai-rammeverket for Disaster Risk Reduction. Det er DSB som følger opp Sendai-rammeverket inkludert rapportering på indikatorer for Norge.

UNISDR er ansvarlig FN-organisasjon og beregner de gjennomsnittlige verdiene på direkte tap som følge av katastrofer. I den globale indikatorbasen er det oppgitt en estimert verdi for 2016 for Norge 0,02 per 1000 US Dollar målt mot globalt BNP. Kartleggingen har ikke gått inn i hvordan dette er beregnet.

11.6 Innen 2030 redusere negative konsekvenser for miljøet i storbyene målt per innbygger, blant annet ved å legge særlig vekt på luftkvalitet samt offentlig og annen form for avfallshåndtering

11.6.1 Proportion of urban solid waste regularly collected and with adequate final discharge out of total urban solid waste generated, by cities

Indikatoren vil kunne lages av SSB på bakgrunn av statistikk om avfall i husholdningene og tjenesteytende næringer i kombinasjon med befolknings- og tettstedsstatistikk.

11.6.2 Annual mean levels of fine particulate matter (e.g. PM2.5 and PM10) in cities (population weighted)

SSB lager tallene på nasjonalt nivå mens grunnlagstallene overleveres Miljødirektoratet for beregninger for kommuner. Indikatoren er imidlertid rettet mot byer. Da kan målinger i regi av Norsk institutt for luftforskning med informasjonssiden www.luftinfo.info kan være et godt utgangspunkt for å lage indikatoren i Norge.

I den globale indikator databasen er det estimerte tall som viser et partikkelnivå for PM 2,5 på 9,09 mikrogram pr m³ i urbane områder i 2012.

11.7 Innen 2030 sørge for allmenn tilgang til trygge, inkluderende og lett tilgjengelige grøntområder og offentlige rom, særlig for kvinner, barn og eldre samt personer med nedsatt funksjonsevne

11.7.1 Average share of the built-up area of cities that is open space for public use for all, by sex, age and persons with disabilities

Indikatoren er ikke ferdig utviklet. Det vil kunne bli problematisk å lage indikatoren for Norge siden det ikke er statistikk/data om universelt utformede områder.

11.7.2 Proportion of persons victim of physical or sexual harassment, by sex, age, disability status and place of occurrence, in the previous 12 months

Norsk Kompetansesenter for vold og traumatisk stress (NKVTS) oppgir i forbindelse med kartleggingen at de har livstidsprevalens for partnervold, fysisk og seksuelt, ikke psykologisk (bortsett fra tre spesifikke typer kontrollatferd). De har årsprevalenser for ulike typer for dem over 65 år. Det er imidlertid nødvendig med videre arbeid knyttet til kilder og metoder for å lage indikatoren.

NKVTS viser til disse publiserte rapportene:

Thoresen, S., & Hjemdal, O. K. (Red.) (2014). *Vold og voldtekt i Norge. En nasjonal forekomststudie av vold i et livsløpsperspektiv*. Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress:

Sandmoe, A., Wentzel-Larsen, T., & Hjemdal, O. K. (2017). *Vold og overgrep mot eldre personer i Norge: En nasjonal forekomststudie*. Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress. (Rapport 9/2017):

<https://www.nkvts.no/rapport/vold-og-voldtekt-i-norge-en-nasjonal-forekomststudie-av-vold-i-et-livsløpsperspektiv/>

<https://www.nkvts.no/rapport/vold-og-overgrep-mot-eldre-personer-i-norge-en-nasjonal-forekomststudie/>

11.a Støtte positive økonomiske, sosiale og miljømessige forbindelser mellom byområder, omland og spredtbygde områder ved å styrke nasjonale og regionale utviklingsplaner

11.a.1 Proportion of population living in cities that implement urban and regional development plans integrating population projections and resource needs, by size of city

SSB kan lage indikatoren basert på administrative data.

11.b Innen 2020 oppnå en betydelig økning i antall byer og bosettinger som vedtar og gjennomfører en integrert politikk og plan med sikte på inkludering, bedre ressursbruk, begrensning av og tilpasning til klimaendringer samt evne til å motstå og håndtere katastrofer, samt utvikle og iverksette en helhetlig og altomfattende risikostyring i forbindelse med katastrofer, i tråd med Sendai-rammeverket for katastrofeberedskap 2015-2030

11.b.1 Number of countries that adopt and implement national disaster risk reduction strategies in line with the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030

Indikatoren er inkludert i Sendai-rammeverket for Disaster Risk Reduction. Det er DSB som følger opp Sendai-rammeverket inkludert rapportering på indikatorer for Norge.

I den globale indikator databasen er det oppgitt at Norge har lover og/eller reguleringer for hvordan håndtere risiko for katastrofer. Dette er basert på en frivillig rapportering til Hyogo Framework for Action Monitoring som sist ble gjort i 2015.

11.b.2 Proportion of local governments that adopt and implement local disaster risk reduction strategies in line with national disaster risk reduction strategies

Indikatoren er inkludert i Sendai-rammeverket for Disaster Risk Reduction. Det er DSB som følger opp Sendai-rammeverket, inkludert rapportering på indikatorer for Norge.

11.c Bistå de minst utviklede landene med å oppføre bærekraftige og solide bygninger ved bruk av lokale materialer, blant annet gjennom økonomisk og faglig bistand

11.c.1 Proportion of financial support to the least developed countries that is allocated to the construction and retrofitting of sustainable, resilient and resource-efficient buildings utilizing local materials

Norad rapporterer tall om norsk bistand til OECD. Her er det UN-Habitat som er ansvarlig for den globale indikatoren.

EUs indikatorer for bærekraftsmål 11

Tabell 11.2 EUs indikatorer for mål 11

	Norge inkludert (2017-rapporten)	Norske tall i Eurostats databaser	Kilde
11.12 Overcrowding rate by degree of urbanisation	Ja	5,2 % (2015)	SSB
11.21 / Distribution of population by level of difficulty in accessing public transport (lignende SDG-indikator 11.2.1)	Ja	29,6 % (2012)	SSB
11.25 / People killed in road accidents (lik SDG-indikator 3.6.1)	Nei	117 (2015)	SSB ⁴⁷
11.36 / Proportion of population living in households considering that they suffer from noise	Ja	10,1 % (2015)	SSB
11.31 / Urban population exposure to air pollution by particulate matter (lignende SDG-indikator 11.6.2)	Ja	7,6 for PM _{2,5} / 14,8 for PM ₁₀ (2014)	SSB
11.52 / Recycling rate of municipal waste (del av SDG-indikator 11.6.1)	Ja	42,8 % (2015)	SSB
Multipurpose indicators – indikatorer som er relevante for flere av bærekraftsmålene:			
01.22 / Share of total population living in a dwelling with a leaking roof, damp walls, floors or foundation, or rot in window frames or floor (del av SDG-indikator 11.1.1)	Ja	5,9 % i 2016, 6,8 % i 2015	SSB
06.13 / Population connected to urban wastewater treatment with at least secondary treatment (lignende SDG-indikator 6.2.1(s))	Ja	2015: 65,7 %	SSB
09.40 / Share of collective transport modes in total passenger land transport (lignende SDG-indikator 9.1.2)	Ja	10,6 %	SSB
15.21 / Artificial land cover per capita (lignende SDG-indikator 11.3.1)	Nei	Nei	
15.24 / Change in artificial land cover per year	Nei	Nei	
16.19 / Share of population which reported occurrence of crime, violence or vandalism in their area (lignende SDG-indikator 16.1.4)	Ja	4,6 % (2016)	SSB (EU-SILC)

Kilde: Eurostat

⁴⁷ SSBs statistikk gjelder personer drept i trafikkulykker i Norge. Nordmenn som er drept i trafikkulykker, også i utlandet lages av FHI (Dødsårsaksregisteret)

Mål 12 Sikre bærekraftige forbruks- og produksjonsmønstre

Bærekraftsmålet om ansvarlig forbruk og produksjon handler om hvordan man kan bedre utnytte ressursene for å minimere påvirkningen på miljø og klima. Det er 13 indikatorer som belyser målet og 10 av disse er uten en avklart metode og derfor ikke klare for å lage globale aggregater. Det finnes allikevel norsk statistikk som vil kunne benyttes for flere av disse tier III-indikatorene, mens andre vil kreve noe utvikling.

Tabell 12.1 Globale indikatorer

	Ansvarlig internasjonal organisasjon (mars 2017)	Forslag til nasjonal statistikk-ansvarlig	Data for Norge i FNs SDG indikator-database per juli 2017	Indikatoren kan lages nasjonalt
12.1.1 Number of countries with sustainable consumption and production (SCP) national action plans or SCP mainstreamed as a priority or a target into national policies / Tier II	UNEP	KLD/FIN/NFD 48	Nei	Ikke-statistisk
12.2.1 Material footprint, material footprint per capita, and material footprint per GDP / Tier III	UNEP	SSB	Ja	Ja, men krever utvikling
12.2.2 Domestic material consumption, domestic material consumption per capita, and domestic material consumption per GDP / Tier I	UNEP	SSB	Ja	Ja
12.3.1 Global food loss index / Tier III	FAO, UNEP	NIBIO m.fl.	Nei	
12.4.1 Number of parties to international multilateral environmental agreements on hazardous waste, and other chemicals that meet their commitments and obligations in transmitting information as required by each relevant agreement / Tier I	UNEP	KLD	Ja	Ikke-statistisk
12.4.2 Hazardous waste generated per capita and proportion of hazardous waste treated, by type of treatment / Tier III	UNSD, UNEP	SSB	Nei	Ja
12.5.1 National recycling rate, tons of material recycled / Tier III	UNSD, UNEP	SSB	Nei	Ja
12.6.1 Number of companies publishing sustainability reports / Tier III	UNEP, UNCTAD		Nei	
12.7.1 Number of countries implementing sustainable public procurement policies and action plans / Tier III	UNEP		Nei	
12.8.1 Extent to which (i) global citizenship education and (ii) education for sustainable development (including climate change education) are mainstreamed in (a) national education policies; (b) curricula; (c) teacher education; and (d) student assessment / Tier III	UNESCO-UIS	Utdanningsdirektoratet	Nei	Ja
12.a.1 Amount of support to developing countries on research and development for sustainable consumption and production and environmentally sound technologies / Tier III	Ansvar er ikke plassert	Norad	Nei	
12.b.1 Number of sustainable tourism strategies or policies and implemented action plans with agreed monitoring and evaluation tools / Tier III	UNWTO	SSB	Nei	nei
12.c.1 Amount of fossil-fuel subsidies per unit of GDP (production and consumption) and as a proportion of total national expenditure on fossil fuels / Tier III	UNEP	SSB	Nei	Ja, men krever utvikling

12.1 Gjennomføre det tiårige handlingsprogrammet for bærekraftig forbruk og produksjon, med deltakelse fra alle land og der de utviklede landene går foran, samtidig som det tas hensyn til utviklingslandenes utviklingsnivå og muligheter

12.1.1 *Number of countries with sustainable consumption and production (SCP) national action plans or SCP mainstreamed as a priority or a target into national policies*

Indikatoren er ikke-statistisk på nasjonalt nivå.

12.2 Innen 2030 oppnå en bærekraftig forvaltning og effektiv bruk av naturressurser

⁴⁸ Basert på innspill fra KLD

12.2.1 Material footprint, material footprint per capita, and material footprint per GDP (også indikator 8.4.1)

Indikatoren er ikke ferdig utviklet metodisk, men det er gjort beregninger for europeiske land og Japan. SSB har datagrunnlaget som vil inngå i analyser om materielt fotavtrykk. Det er knyttet stor usikkerhet til denne type beregninger og det er per i dag ikke planer om å utvikle dette i SSB som en del av offisiell statistikk.

FN oppgir at materielt fotavtrykk for Norge var 0,55 kilo per BNP-enhet og 36,11 tonn per innbygger i henhold til tall fra UNEP for 2010 i den globale indikator databasen. Beregningene er blant annet basert på tall som SSB leverer til Eurostat på temaet materialstrømsregnskap, i henhold til EU-forordning om miljøregnskap.

12.2.2 Domestic material consumption, domestic material consumption per capita, and domestic material consumption per GDP (også indikator 8.4.2)

SSB lager materialstrømsregnskap og indikatoren kan lages på bakgrunn disse tallene. Det foreligger foreløpig ikke tall da arbeidet ikke er helt ferdigstilt per utgangen av 2017.

I den globale indikatorbasen er det oppgitt at innenlands materielt forbruk var 0,41 kilo per BNP-enhet og 27,01 tonn per innbygger 2010. Tallene er rapportert av UNEP.

12.3 Innen 2030 halvere andelen matsvinn per innbygger på verdensbasis, både i detaljhandelen og blant forbrukere, og redusere svinn i produksjons- og forsyningskjeden, herunder svinn etter innhøsting

12.3.1 Global food loss index

Dette er en indikator som foreløpig ikke har en etablert metode og som vil kreve betydelig utvikling hvis den skal lages for Norge.

12.4 Innen 2020, og i samsvar med internasjonalt vedtatte rammeverk, oppnå en mer miljøvennlig forvaltning av kjemikalier og alle former for avfall gjennom hele deres livssyklus, og betydelig redusere utslipp av kjemikalier og avfall til luft, vann og jord for mest mulig å begrense skadevirkningene for menneskers helse og for miljøet

12.4.1 Number of parties to international multilateral environmental agreements on hazardous waste, and other chemicals that meet their commitments and obligations in transmitting information as required by each relevant agreement

Det er ikke utviklet internasjonale metoder og standarder for indikatoren. I den globale indikator databasen har man allikevel henvist til 4 ulike relevante konvensjoner og for 2015 oppgitt at det for Norge var en 100 prosent oppfyllelse av Basel Convention on hazardous waste and other chemicals, 100 prosent oppfyllelse av Montreal Protocol on hazardous waste and other chemicals samt av Stockholm Convention on hazardous waste and other chemicals. For Rotterdam Convention on hazardous waste and other chemicals er det en 94,12 prosent oppfyllelse.

12.4.2 Hazardous waste generated per capita and proportion of hazardous waste treated, by type of treatment

SSB lager statistikk over farlig avfall basert på administrative data. I 2015 ble det levert 1,41 millioner tonn med farlig avfall til godkjent behandling.

12.5 Innen 2030 betydelig redusere avfallsmengden gjennom forbud, reduksjon, gjenvinning og ombruk

12.5.1 National recycling rate, tons of material recycled

SSB lager statistikk over avfall levert til gjenvinning både fra husholdningen og industrien⁴⁹. I 2015 ble 1,867 millioner tonn avfall levert til gjenvinning fra husholdningene.

12.6 Stimulere selskaper, særlig store og flernasjonale selskaper, til å innføre bærekraftige arbeidsmetoder og integrere informasjon om bærekraft i sine rapporteringsrutiner

12.6.1 Number of companies publishing sustainability reports

Indikatorene har ikke en etablert metode og definisjoner for hva som vil være en tilstrekkelig rapportering på bærekraft.

12.7 Fremme bærekraftige ordninger for offentlige anskaffelser, i samsvar med de enkelte landenes politikk og prioriteringer

12.7.1 Number of countries implementing sustainable public procurement policies and action plans

Indikatoren er ikke-statistisk på nasjonalt nivå.

12.8 Innen 2030 sikre at alle i hele verden har relevant informasjon om og er seg bevisst en bærekraftig utvikling og en livsstil som er i harmoni med naturen

12.8.1 Extent to which (i) global citizenship education and (ii) education for sustainable development (including climate change education) are mainstreamed in (a) national education policies; (b) curricula; (c) teacher education; and (d) student assessment

Basert på informasjon fra læreplaner og styringsdokumenter på området vil indikatoren muligens kunne lages av Utdanningsdirektoratet.

12.a Støtte utviklingslandene i arbeidet med å styrke deres vitenskapelige og tekniske kapasitet til gradvis å innføre mer bærekraftige forbruks- og produksjonsmønstre

12.a.1 Amount of support to developing countries on research and development for sustainable consumption and production and environmentally sound technologies

Indikatoren har ikke en etablert metode eller standard.

12.b Utvikle og innføre metoder for å overvåke konsekvensene av en bærekraftig utvikling på en turistnæring som er bærekraftig, skaper arbeidsplasser og fremmer lokal kultur og lokale produkter

12.b.1 Number of sustainable tourism strategies or policies and implemented action plans with agreed monitoring and evaluation tools

Indikatoren har ikke en etablert metode eller standard.

⁴⁹ <https://www.ssb.no/natur-og-miljo/statistikker/avfkomm/> Tabell: 10133

<https://www.ssb.no/natur-og-miljo/statistikker/avfind>

12.c Redusere ineffektive subsidier til fossilt brensel ved å fjerne markedsvridninger som oppmuntrer til overforbruk, i samsvar med forholdene i de enkelte land, herunder ved å legge om skatter og avgifter og avvikle skadelige subsidier der de finnes, slik at konsekvensene for miljøet avdekkes, samtidig som det tas fullt ut hensyn til utviklingslandenes særlige behov og situasjon og eventuelle skadelige konsekvenser for deres utvikling begrenses mest mulig og på en måte som beskytter de fattige og de berørte lokalsamfunnene

12.c.1 Amount of fossil-fuel subsidies per unit of GDP (production and consumption) and as a proportion of total national expenditure on fossil fuels

Det er et pågående internasjonalt arbeid med å enes om definisjoner. SSB vil kunne lage indikatoren.

EU's indikatorer for bærekraftsmål 12

Tabell 12.2 EU's indikatorer for mål 12

	Norge inkludert (2017-rapporten)	Norske tall i Eurostats databaser	Kilde
12.10 / Generation of waste excluding major mineral wastes (lignende SDG-indikator 11.6.1)	Ja	1879 kg per innbygger (2014)	SSB
12.11 / Recycling and landfill rate of waste excluding major mineral wastes (lignende SDG-indikator 12.5.1)	Nei	Nei	
12.30 / Consumption of toxic chemicals	Nei	Nei	
12.40 / Resource productivity (lignende SDG-indikator 8.4.2; 12.2.2.)	Ja	1,274 pps* per kg DMC** (2015)	SSB
12.51 / Average CO2 emissions per km from new passenger cars	Nei	Nei	
12.54 / Volume of freight transport relative to GDP (lignende SDG-indikator 9.1.2)	Ja	Indeks 109,4 (2015) mot basisår 2005)	SSB
Multipurpose indicators – indikatorer som er relevante for flere av bærekraftsmålene:			
07.20 / Share of renewable energy in gross final energy consumption (lik SDG-indikator 7.2.1)	Ja	69,4 % (2015)	SSB
07.30 / Primary energy consumption; final energy consumption by sector	Ja	27,2 % (2015)	SSB
07.35 / Energy productivity (lignende SDG-indikator 7.3.1)	Ja	8,0 pps* per kg oljeekvivalenter (2015)	SSB?

*pps=purchasing power standards

** DMC= domestic material consumption. Måler totalt materialforbruk direkte brukt i økonomien.

Kilde: Eurostat

Mål 13 Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem

Mål 13 om å stoppe klimaendringene er det målet som per nå er satt opp med færrest indikatorer basert på nasjonal statistikk. Det er bare 3 av de 8 indikatorene som foreløpig har etablerte metoder og standarder. De globale indikatorene er i stor grad fokusert på hvorvidt det eksisterer nasjonale planer og tiltak og disse telles opp på globalt nivå, mens det mangler statistisk målbare størrelser knyttet til fysiske forhold for stort sett alle delmålene med unntak av delmål 13.1. Noen relevante globale indikatorer kan man allikevel finne i andre bærekraftsmål slik som for fornybar energi i mål 7 og fossilbrenselssubsidier i mål 12.

Målet er for øvrig satt opp med en forutsetning om at det er FNs rammekonvensjon om klimaendring som er det viktigste internasjonale og mellomstatlige forumet for forhandlinger om globale tiltak mot klimaendringer. Alle land som ratifiserer Parisavtalen vil rapportere på nasjonale bidrag. The Sustainable Development Goals Report 2017 som er gitt ut av FN sier at nasjonalt avhengige bidrag som så langt er rapportert inn fra 141 land og EU kan knyttes til alle bærekraftsmålene.

Tabell 13.1 Globale indikatorer

	Ansvarlig internasjonal organisasjon (mars 2017)	Forslag til nasjonal statistikk-ansvarlig	Data for Norge i FNs SDG indikator-database per juli 2017	Indikatoren kan lages nasjonalt
13.1.1 Number of deaths, missing persons and directly affected persons attributed to disasters per 100,000 population / Tier II	UNISDR	DSB	Nei	Ja
13.1.2 Number of countries that adopt and implement national disaster risk reduction strategies in line with the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030 / Tier II	UNISDR	DSB	Ja	Ikke-statisisk
13.1.3 Proportion of local governments that adopt and implement local disaster risk reduction strategies in line with national disaster risk reduction strategies / Tier III	UNISDR	DSB	Nei	Ja
13.2.1 Number of countries that have communicated the establishment or operationalization of an integrated policy/strategy/plan which increases their ability to adapt to the adverse impacts of climate change, and foster climate resilience and low greenhouse gas emissions development in a manner that does not threaten food production (including a national adaptation plan, nationally determined contribution, national communication, biennial update report or other) / Tier III	UNFCCC	KLD	Nei	Ikke-statisisk
13.3.1 Number of countries that have integrated mitigation, adaptation, impact reduction and early warning into primary, secondary and tertiary curricula / Tier III	UNFCCC, UNESCO-UIS	Ikke avklart	Nei	Ikke-statisisk
13.3.2 Number of countries that have communicated the strengthening of institutional, systemic and individual capacity-building to implement adaptation, mitigation and technology transfer, and development actions / Tier III	UNFCCC, UNESCO-UIS	Ikke avklart	Nei	Ikke-statisisk
13.a.1 Mobilized amount of United States dollars per year between 2020 and 2025 accountable towards the \$100 billion commitment / Tier III	UNFCCC, OECD	Ikke avklart	Nei	
13.b.1 Number of least developed countries and small island developing States that are receiving specialized support, and amount of support, including finance, technology and capacity-building, for mechanisms for raising capacities for effective climate change-related planning and management, including focusing on women, youth and local and marginalized communities / Tier III	OHRLLS, Regional Commissions, AOSIS, SIDS, Samoa Pathway	Ikke avklart	Nei	

13.1 Styrke evnen til å stå imot og tilpasse seg klimarelaterte farer og naturkatastrofer i alle land

13.1.1 Number of deaths, missing persons and directly affected persons attributed to disasters per 100,000 population

Indikatoren er også inkludert i Sendai-rammeverket for Disaster Risk Reduction. Det er DSB som følger opp Sendai-rammeverket inkludert rapportering på indikatorer for Norge. I Sendai-rapportering vil DSB inkludere uønskede hendelser

som er hendelser med uønskede konsekvenser, dvs. som medfører tap og skade. Det innebærer blant annet at døde og antatt døde i for eksempel snøskred vil inngå i antall døde som følge av dette som en uønsket hendelse.

13.1.2 Number of countries that adopt and implement national disaster risk reduction strategies in line with the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030

Ikke-statistisk på nasjonalt nivå

Indikatoren er også inkludert i Sendai-rammeverket for Disaster Risk Reduction. Det er DSB som følger opp Sendai-rammeverket inkludert rapportering på indikatorer for Norge.

I den globale indikatorbasen er det oppgitt at Norge har lover og/eller reguleringer for hvordan håndtere risiko for katastrofer. Dette er basert på en frivillig rapportering til Hyogo Framework for Action Monitoring som sist ble gjort i 2015.

13.1.3 Proportion of local governments that adopt and implement local disaster risk reduction strategies in line with national disaster risk reduction strategies

Indikatoren er inkludert i Sendai-rammeverket for Disaster Risk Reduction. Det er DSB som følger opp Sendai-rammeverket inkludert rapportering på indikatorer for Norge.

13.2 Innarbeide tiltak mot klimaendringer i politikk, strategier og planlegging på nasjonalt nivå

13.2.1 Number of countries that have communicated the establishment or operationalization of an integrated policy/strategy/plan which increases their ability to adapt to the adverse impacts of climate change, and foster climate resilience and low greenhouse gas emissions development in a manner that does not threaten food production (including a national adaptation plan, nationally determined contribution, national communication, biennial update report or other)

Indikatoren har ikke utviklet metode og standarder.

13.3 Styrke enkeltpersoners og institusjoners evne til å motvirke, tilpasse seg og redusere konsekvensene av klimaendringer og deres evne til tidlig varsling, samt styrke kunnskapen og bevisstgjøringen om dette

13.3.1 Number of countries that have integrated mitigation, adaptation, impact reduction and early warning into primary, secondary and tertiary curricula

Indikatoren har ikke utviklet metode og standarder.

13.3.2 Number of countries that have communicated the strengthening of institutional, systemic and individual capacity-building to implement adaptation, mitigation and technology transfer, and development actions

Indikatoren har ikke utviklet metode og standarder.

13.a Gjennomføre forpliktelsene som de utviklede landene som er part i FNs rammekonvensjon om klimaendring, har påtatt seg for å nå målet om i fellesskap og innen 2020 å skaffe 100 milliarder dollar per år fra alle kilder for å møte utviklingslandenes behov for å innføre hensiktsmessige klimatiltak og gjennomføre dem på en åpen måte, og fullt ut å operasjonalisere Det grønne klimafondet ved at fondet snarest mulig tilføres kapital

13.a.1 Mobilized amount of United States dollars per year between 2020 and 2025 accountable towards the \$100 billion commitment

Indikatoren er ikke-statistisk på nasjonalt nivå.

13.b Fremme ordninger for å styrke evnen til effektiv planlegging og forvaltning knyttet til klimaendringer i de minst utviklede landene og små utviklingsøystater, blant annet med vekt på kvinner og ungdom samt lokale og marginaliserte samfunn

13.b.1 Number of least developed countries and small island developing States that are receiving specialized support, and amount of support, including finance, technology and capacity-building, for mechanisms for raising capacities for effective climate change-related planning and management, including focusing on women, youth and local and marginalized communities

Norge inngår ikke i indikatorens geografiske avgrensning.

EUs indikatorer for bærekraftsmål 13

Tabell 13.2 EUs indikatorer for mål 13

	Norge inkludert (2017-rapporten)	Norske tall i Eurostats databaser	Kilde
13.11 / Greenhouse gas emissions (indexed totals and per capita)	Ja	Indeks 105,9 (2015 - basisår 1990) og 10,7 tonn CO ₂ per innbygger	SSB
13.14 / Greenhouse gas emissions intensity of energy consumption	Ja	indeks 96,5 (2015 - basisår 2000)	SSB
13.21 / Global (and European) near surface average temperature	Ikke målt på nasjonalt nivå		
13.45 / Economic losses caused by climate extremes (consider climatological, hydrological, meteorological) (del av SDG-indikator 1.5.2; 11.5.2)	Ja	753 euro per innbygger (kumulert fra 1980 til 2015 i 2015-verdier)	EEA
13.51 / Contribution to the 100bn international commitment on climate related expending (public finance) (lik SDG-indikator 13.a.1 (i))	Nei	nei	
13.63 / Share of EU population covered by the new Covenant of Mayors for Climate and Energy (integrating mitigation, adaptation, and access to clean and affordable energy). Continuously updated.	Ja	1,357 millioner innbyggere (2015)	Covenant of Mayors Office
Multipurpose indicators – indikatorer som er relevante for flere av bærekraftsmålene:			
07.20 / Share of renewable energy in gross final energy consumption (lik SDG-indikator 7.2.1 (i))	Ja	69,4 % (2015)	SSB
07.30 / Primary energy consumption; final energy consumption by sector	Ja	27,2 % (2015)	SSB
12.51 / Average CO ₂ emissions per km from new passenger cars	Nei	nei	
14.31 / Ocean acidification (CLIM 043) (lignende SDG-indikator 14.3.1)	Måles globalt i Stillehavet		

Kilde: Eurostat

Mål 14 Bevare og bruke hav og marine ressurser på en måte som fremmer bærekraftig utvikling

Livet under vann er tema for bærekraftsmål 14 som handler om å bevare og bruke hav og marine ressurser på en måte som fremmer bærekraftig utvikling. Målet har få ferdigutviklede indikatorer per 2017 og det er kun indikatoren om vernede havområder hvor det foreløpig er oppgitt tall for Norge i den globale indikatorendatabasen.

Tabell 14.1 Globale indikatorer

	Ansvarlig internasjonal organisasjon (mars 2017)	Forslag til nasjonal statistikkansvarlig	Data for Norge i FNs SDG indikator-database per juli 2017	Indikatoren kan lages nasjonalt
14.1.1 Index of coastal eutrophication and floating plastic debris density / Tier III	UNEP	Ikke avklart	Nei	Ukjent
14.2.1 Proportion of national exclusive economic zones managed using ecosystem-based approaches / Tier III	UNEP	NFD/Fiskeridirektoratet	Nei	Nei
14.3.1 Average marine acidity (pH) measured at agreed suite of representative sampling stations / Tier III	IOC-UNESCO	Miljødirektoratet	Nei	Ja
14.4.1 Proportion of fish stocks within biologically sustainable levels / Tier I	FAO	Havforskningsinstituttet/ Fiskeridirektoratet	Nei	Proxyindikator kan lages
14.5.1 Coverage of protected areas in relation to marine areas / Tier I	UNEP-WCMC, UNEP	Miljødirektoratet	Ja	Ja
14.6.1 Progress by countries in the degree of implementation of international instruments aiming to combat illegal, unreported and unregulated fishing / Tier III	FAO	NFD/Fiskeridirektoratet	Nei	Ikke-statistisk
14.7.1 Sustainable fisheries as a percentage of GDP in small island developing States, least developed countries and all countries / Tier III	FAO, UNEP-WCMC	Ikke avklart	Nei	
14.a.1 Proportion of total research budget allocated to research in the field of marine technology / Tier II	IOC-UNESCO	SSB og NIFU	Nei	Proxyindikator kan lages
14.b.1 Progress by countries in the degree of application of a legal/regulatory/policy/institutional framework which recognizes and protects access rights for small-scale fisheries / Tier III	FAO	NFD	Nei	Ikke-statistisk
14.c.1 Number of countries making progress in ratifying, accepting and implementing through legal, policy and institutional frameworks, ocean-related instruments that implement international law, as reflected in the United Nation Convention on the Law of the Sea, for the conservation and sustainable use of the oceans and their resources / Tier III	UN-DOALOS, FAO, UNEP, ILO, andre UN-Oceans organisasjoner	NFD	Nei	Ikke-statistisk

14.1 Innen 2025 forhindre og i betydelig grad redusere alle former for havforurensning, særlig fra landbasert virksomhet, herunder forurensning forårsaket av flytende vrakrester og næringsstoffer

14.1.1 Index of coastal eutrophication and floating plastic debris density

Indikatoren er fortsatt under utvikling av UNEP. Fiskeridirektoratet påpeker at indikatoren bør splittes i to ulike indekser siden dette måler to ulike fenomen. Det er overvåking av strandsøppel i Norge og data fra dette kan muligens brukes til en proxyindikator.

14.2 Innen 2020 forvalte og verne økosystemene i havet og langs kysten på en bærekraftig måte for å unngå omfattende skadevirkninger, blant annet ved å styrke systemenes motstandsevne og iverksette gjenopprettende tiltak for å gjøre havene sunne og produktive

14.2.1 Proportion of national exclusive economic zones managed using ecosystem-based approaches

Indikatoren er ikke ferdig utviklet.

14.3 Mest mulig begrense og håndtere konsekvensene av havforsuring, blant annet gjennom økt vitenskapelig samarbeid på alle nivåer

14.3.1 Average marine acidity (pH) measured at agreed suite of representative sampling stations

Den globale indikatoren er fortsatt under utvikling. I Norge overvåker Havforskningsinstituttet, NIVA, og Uni Research norske havområder på oppdrag fra Miljødirektoratet⁵⁰.

14.4 Innen 2020 innføre effektive tiltak for å regulere høsting og få slutt på overfiske, ulovlig, urapportert og uregulert fiske samt ødeleggende fiskemetoder, og iverksette vitenskapelig baserte forvaltningsplaner for at fiskebestandene snarest mulig kan gjenopprettes minst til et nivå som kan gi best mulig bærekraftig avkastning ut fra bestandenes biologiske særtrekk

14.4.1 Proportion of fish stocks within biologically sustainable levels

For Norge lages det vurderinger av de fiskearter som har høy kommersiell verdi. Dette utføres av International Council for the Exploration of the Sea (ICES).

14.5 Innen 2020 bevare minst ti prosent av kyst- og havområdene, i samsvar med nasjonal rett og folkeretten og på grunnlag av den beste vitenskapelige kunnskapen som er tilgjengelig

14.5.1 Coverage of protected areas in relation to marine areas

Miljødirektoratet planlegger å etablere indikator for vernet sjøareal fra og med 2017.

I følge den globale indikatordatabasen er det 0,75 prosent av norske marine områder som er beskyttet. Kilden er The World Database on Protected Areas (WDPA) og inkluderer områder som møter IUCN sin definisjon som stiller krav om at området må ha en klar geografisk avgrensning og som er anerkjent via lovregulering eller andre virkemidler for å ivareta langsiktig konservering⁵¹.

14.6 Innen 2020 forby visse former for fiskerisubsidier som bidrar til overkapasitet og overfiske, avskaffe subsidier som bidrar til ulovlig, urapportert og uregulert fiske samt unngå å innføre nye tilsvarende subsidier, og samtidig erkjenne at en hensiktsmessig og effektiv særbehandling og differensiert behandling av utviklingslandene og de minst utviklede landene bør være en integrert del av Verdens handelsorganisasjons forhandlinger om fiskerisubsidier

14.6.1 Progress by countries in the degree of implementation of international instruments aiming to combat illegal, unreported and unregulated fishing

Indikatoren er ikke ferdig utviklet.

⁵⁰ <http://www.miljodirektoratet.no/no/Nyheter/Nyheter/2017/September-2017/Havforsuringen-i-Norskehavet-skjer-raskere/>

⁵¹ <https://www.iucn.org/theme/protected-areas/about>

14.7 Innen 2030 øke de økonomiske fordelene for små utviklingsøystater og de minst utviklede landene som følge av en bærekraftig bruk av marine ressurser, blant annet gjennom bærekraftig forvaltning av fiskerier, akvakultur og turistnæringen

14.7.1 Sustainable fisheries as a percentage of GDP in small island developing States, least developed countries and all countries

Indikatoren er ikke ferdig utviklet.

14.a Styrke vitenskapelig kunnskap, bygge opp forskningskapasitet og overføre marin teknologi, og samtidig ta hensyn til kriterier og retningslinjer fra Den mellomstatlige oseanografiske kommisjon for overføring av marin teknologi, med sikte på å bedre tilstanden i havet og øke det marine artsmangfoldets bidrag til utviklingen i utviklingslandene, særlig i små utviklingsøystater og de minst utviklede landene

14.a.1 Proportion of total research budget allocated to research in the field of marine technology

NIFU og SSB lager offisiell statistikk om FoU i Norge hvor NIFU dekker universitets- og høyskolesektoren, instituttsektoren og bevilgninger over statsbudsjettet, mens SSB dekker næringslivet, etter avtale med Forskningsrådet. Indikatoren kan lages for Norge hvorav SSB vil ha en årlig datainnsamling for næringslivet og NIFU vil fortsette med datainnsamling hvert annet år for sine ansvarsområder.

Norge har vært ett av 25 pilotland i forbindelse med utviklingen av den globale indikatoren som ledes av IOC-UNESCO. Resultater fra piloten viser at i 2013 gikk 3,58 prosent av de totale utgiftene til FoU til marin teknologi i Norge. Resultatene er ennå ikke publisert i den globale indikatordatabasen, men indikatoren ble på bakgrunn av piloten oppgradert fra tier III til tier II av IAEG-SDG høsten 2017.

14.b Gi fiskere som driver småskala fiske med enkle redskaper, tilgang til marine ressurser og markeder

14.b.1 Progress by countries in the degree of application of a legal/regulatory/policy/institutional framework which recognizes and protects access rights for small-scale fisheries

Indikatoren er ikke ferdig utviklet.

14.c Øke bevaringen og en bærekraftig bruk av havene og havressursene ved å gjennomføre folkerettslige bestemmelser slik de er nedfelt i FNs havrettskonvensjon, som utgjør rettsgrunlaget for bevaring og bærekraftig bruk av havet og havressursene, slik det også framgår av punkt 158 i FN-rapporten «The Future We Want»

14.c.1 Number of countries making progress in ratifying, accepting and implementing through legal, policy and institutional frameworks, ocean-related instruments that implement international law, as reflected in the United Nation Convention on the Law of the Sea, for the conservation and sustainable use of the oceans and their resources

Norge ratifiserte United Nation Convention on the Law of the Sea i 1996⁵².

⁵² http://www.un.org/depts/los/reference_files/chronological_lists_of_ratifications.htm

EUs indikatorer for bærekraftsmål 14

Tabell 14.2 EUs indikatorer for mål 14

EUs indikatorer for mål 14	Norge inkludert (2017-rapporten)	Norske tall i Eurostats databaser	Kilde
14.13 / Bathing water quality	Nei	Nei	
14.21 / Sufficiency of marine sites designated under the EU habitats directive (lignende SDG-indikatorerne 14.5.1, 15.1.2 og 15.4.1)	Nei	Nei	
14.31 / Ocean acidification (CLIM 043) (lignende SDG-indikator 14.3.1)	Måles globalt i Stillehavet		
14.41 / Catches in major fishing areas (lignende SDG-indikator 14.4.1)	Nei	2,146 mill tonn i 2015	Fiskeridirektoratet
14.43 / Assessed fish stocks exceeding fishing mortality at maximum sustainable yield (Fmsy)	Rapporten viser utviklingen for hele Nord-Atlanteren som Norge er en del.	40,9 % i 2015 (en nedgang fra 66,1 % i 2003)	Joint Research Center

Kilde: Eurostat

Mål 15 Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, bekjempe ørkenspredning, stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av artsmangfold

Bærekraftsmålet Liv på land handler om å beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, bekjempe ørkenspredning, stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av artsmangfold.

Tabell 15.1 Globale indikatorer

	Ansvarlig internasjonal organisasjon	Forslag til nasjonal statistikkansvarlig	Data for Norge i FNs SDG indikatordata-base per juli 2017	Indikator kan lages nasjonalt
15.1.1 Forest area as a proportion of total land area / Tier I	FAO	NIBIO/SSB	Ja	Ja
15.1.2 Proportion of important sites for terrestrial and freshwater biodiversity that are covered by protected areas, by ecosystem type / Tier I	UNEP-WCMC, UNEP	Miljødirektoratet	Ja	Ja
15.2.1 Progress towards sustainable forest management (a) Proportion of forest area certified under an independently verified certification scheme b) Proportion of forest area with a long-term management plan) / Tier I	FAO	NIBIO	Ja	Ukjent
15.3.1 Proportion of land that is degraded over total land area / Tier II	UNCCD	Ikke avklart	Nei	
15.4.1 Coverage by protected areas of important sites for mountain biodiversity / Tier I	UNEP-WCMC, UNEP	Miljødirektoratet	Ja	Ukjent
15.4.2 Mountain Green Cover Index / Tier I	FAO	NIBIO	Nei	Ukjent
15.5.1 Red List Index / Tier I	IUCN	Artsdatabanken	Ja	Nei
15.6.1 Number of countries that have adopted legislative, administrative and policy frameworks to ensure fair and equitable sharing of benefits. a) Countries that have legislative, administrative and policy framework or measures reported to the Access and Benefit-Sharing Clearing-House b) Countries that are parties to the Nagoya Protocol c) Countries that have legislative, administrative and policy framework or measures reported through the Online Reporting System on Compliance of the International Treaty on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture (PGRFA) / Tier I	CBD-Sekretariat	KLD/NFD/LMD53	Ja	Ikke-statistisk
15.7.1 Proportion of traded wildlife that was poached or illicitly trafficked / Tier II	UNODC, CITES	Miljødirektoratet	Nei	Ja
15.8.1 Proportion of countries adopting relevant national legislation and adequately resourcing the prevention or control of invasive alien species / Tier II	IUCN	KLD	Nei	Ikke-statistisk
15.9.1 Progress towards national targets established in accordance with Aichi Biodiversity Target 2 of the Strategic Plan for Biodiversity 2011-2020 / Tier III	CBD-Sekretariat, UNEP	KLD/Miljødirektoratet	Nei	Ikke-statistisk
15.a.1 Official development assistance and public expenditure on conservation and sustainable use of biodiversity and ecosystems / Tier I/III	OECD, UNEP, World Bank	Norad	Ja	
15.b.1 Official development assistance and public expenditure on conservation and sustainable use of biodiversity and ecosystems / Tier I/III	OECD, UNEP, World Bank	Norad	Ja	
15.c.1 Proportion of traded wildlife that was poached or illicitly trafficked / Tier II		Miljødirektoratet	Nei	Ja

⁵³ Basert på innspill fra KLD

15.1 Innen 2020 sikre bevaring, gjenoppretting og bærekraftig bruk av ferskvannsbaserte økosystemer og tjenester som benytter seg av disse økosystemene, på land og i innlandsområder, særlig skoger, våtmarker, fjell og tørre områder, i samsvar med forpliktelser i henhold til internasjonale avtaler

15.1.1 Forest area as a proportion of total land area

NIBIO oppgir at i 2017 er 37,7 prosent av det totale landarealet i Norge skog⁵⁴. SSB publiserer også tall for basert på arealstatistikken hvor det er oppgitt at 37,4 prosent av landarealet er skog⁵⁵.

I den globale indikator databasen er det oppgitt at det i 2015 var 39,8 prosent skog som andel av det totale landarealet basert på tall fra FAO.

15.1.2 Proportion of important sites for terrestrial and freshwater biodiversity that are covered by protected areas, by ecosystem type

Miljødirektoratet har informasjon om vernede områder i Norge som kan brukes i utarbeidelsen av indikatoren nasjonalt.

I den globale indikator databasen er det oppgitt at 54,71 prosent av viktige landområder og 58,27 prosent viktige ferskvannsområder hva angår biodiversitet er beskyttede arealer per 2015/2016 i Norge. Indikatoren er basert på informasjon fra World Database of Key Biodiversity Areas som oppdateres av BirdLife International og Protected Planet fra United Nations Environment World Conservation Monitoring Centre hvor data rapporteres inn fra landene.

15.2 Innen 2020 fremme gjennomføring av en bærekraftig forvaltning av all slags skog, stanse avskoging, gjenopprette forringede skoger og i betydelig grad øke skoggjenreising og nyplanting på globalt nivå

15.2.1 Progress towards sustainable forest management

a) Proportion of forest area certified under an independently verified certification scheme

b) Proportion of forest area with a long-term management plan

I følge PEFC er det 7,38 millioner hektar sertifisert skogareale i Norge som er en reduksjon fra tidligere fordi man nå ekskluderer fjell, vann og myr som tidligere har vært inkludert i beregninger basert på eiendommenes total skog- og utmarksareal.

I den globale indikator databasen er det oppgitt at 47 prosent (2010) av det norske skogareale har langsiktige forvaltningsplaner i følge FAO.

15.3 Innen 2030 bekjempe forørkning, gjenopprette forringet land og matjord, herunder landområder som er rammet av forørkning, tørke og oversvømmelser, og arbeide for en verden uten landforringelse

15.3.1 Proportion of land that is degraded over total land area

Indikatoren er fortsatt under utvikling.

15.4 Innen 2030 sikre bevaring av økosystemer i fjellområder, herunder deres biologiske mangfold, slik at de skal bli bedre i stand til å yte viktige bidrag til en bærekraftig utvikling

15.4.1 Coverage by protected areas of important sites for mountain biodiversity

⁵⁴ https://kart13.nibio.no/arealressursstatistikk/xml_filer/2016/Norge_arstat_2016.xml

⁵⁵ <https://www.ssb.no/natur-og-miljo/statistikker/arealstat/aar>

Indikatoren kan vurderes til å også inngå i indikator 15.1.2 og det er Miljødirektoratet som har informasjon om vernede områder i Norge.

FN oppgir at 74,79 prosent av arealet som angitt i indikatoren er vernet i Norge. Kilder er World Database of Key Biodiversity Areas og Protected Planet.

15.4.2 Mountain Green Cover Index

Indikatoren er basert på innsamling av satellittdata og beregnes av FAO. Det er ikke rapportert tall for Norge.

15.5 Iverksette umiddelbare og omfattende tiltak for å redusere ødeleggelsen av habitater, stanse tap av biologisk mangfold og innen 2020 verne truede arter og forhindre at de dør ut

15.5.1 Red List Index

For Norge holder Artsdatabanken en oversikt over rødlistede arter som per 2015 inneholder 21 000 arter. En beregning av en indeks for Norge er ikke planlagt.

I den globale indikator databasen er det oppgitt et spenn på mellom 0,94 og 0,96 som sier noe om risikoen for utryddelse til artene som ansett å være i fare for utryddelse uttrykt som endringer i en indeks som spenner mellom 0 og 1, hvor 0 er utryddet, dvs. at en endring i indeksen mot 1 vil bety at utviklingen er positiv i henhold til målet. Det er International Union for Conservation of Nature (IUCN) og BirdLife International som beregner indeksen.

15.6 Fremme en rettferdig og likelig deling av fordelene knyttet til bruk av genressurser, og fremme en formålstjenlig tilgang til slike ressurser i tråd med internasjonale avtaler

15.6.1 Number of countries that have adopted legislative, administrative and policy frameworks to ensure fair and equitable sharing of benefits.

- a) Countries that have legislative, administrative and policy framework or measures reported to the Access and Benefit-Sharing Clearing-House*
- b) Countries that are parties to the Nagoya Protocol*
- c) Countries that have legislative, administrative and policy framework or measures reported through the Online Reporting System on Compliance of the International Treaty on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture (PGRFA)*

FN oppgir i den globale databasen at Norge oppfyller alle 3 elementene i indikatoren.

15.7 Treffe umiddelbare tiltak for å stanse krypskyting og ulovlig handel med vernede plante- og dyrearter og håndtere både tilbuds- og etterspørselssiden ved handelen med ulovlige produkter fra viltlevende dyr

15.7.1 Proportion of traded wildlife that was poached or illicitly trafficked

Miljødirektoratet har data for Norge som rapporteres til CITES som sammen med UNODC har ansvaret for den globale indikatoren.

15.8 Innen 2020 innføre tiltak for å unngå innføring og spredning av fremmede arter og for i betydelig grad å redusere fremmede arters påvirkning på land- og vannbaserte økosystemer, samt kontrollere eller utrydde prioriterte miljøfremmede arter

15.8.1 Proportion of countries adopting relevant national legislation and adequately resourcing the prevention or control of invasive alien species
Indikatoren er ikke ferdig utviklet.

15.9 Innen 2020 innarbeide prinsipper om økosystemer og biologisk mangfold i nasjonale og lokale planleggings- og utviklingsprosesser, strategier for fattigdomsreduksjon samt regnskaper

15.9.1 Progress towards national targets established in accordance with Aichi Biodiversity Target 2 of the Strategic Plan for Biodiversity 2011-2020
Indikatoren er ikke ferdig utviklet.

15.a Skaffe til veie og oppnå en betydelig økning i finansielle ressurser fra alle kilder med sikte på bevaring og bærekraftig bruk av biologisk mangfold og økosystemer

15.a.1 Official development assistance and public expenditure on conservation and sustainable use of biodiversity and ecosystems

Indikatoren er ikke ferdig utviklet, men det er oppgitt tall i den globale indikator databasen som gjelder offentlig bistandsmidler gitt relatert til biodiversitet og for 2015 var det 621,57 millioner USD. Tallet er beregnet av OECD på bakgrunn av tall fra Norad.

15.b Skaffe til veie betydelige ressurser fra alle kilder og på alle nivåer for å finansiere en bærekraftig skogforvaltning, og sørge for virkemidler egnet til å fremme slik forvaltning i utviklingslandene, blant annet for bevaring og nyplanting av skog

15.b.1 Official development assistance and public expenditure on conservation and sustainable use of biodiversity and ecosystems

Se 15.a.1

15.c Øke den globale støtten til tiltak for å bekjempe kryptskyting og ulovlig handel med vernede arter, blant annet ved å styrke lokalsamfunnenes evne til å benytte de muligheter som finnes for å opprettholde et bærekraftig livsgrunnlag

15.c.1 Proportion of traded wildlife that was poached or illicitly trafficked
Se 15.7.1

EUs indikatorer for bærekraftsmål 15

Tabell 15.2 EUs indikatorer for mål 15

	Norge inkludert (2017-rapporten)	Norske tall i Eurostats databaser	Kilde
15.11 / Forest area as a proportion of total land area	Nei	Nei	
15.21 / Artificial land cover per capita	Nei	Nei	
15.24 / Change in artificial land cover per year	Nei	Nei	
15.31 / Common bird index:	Nei	Nei	
i. common farmland species			
ii. common forest species			
iii. all common species			
15.32 / Sufficiency of terrestrial sites designated under the EU habitats directive	Nei	Nei	
15.41 / Estimated soil erosion by water	Nei	Nei	
Multipurpose indicators – indikatorer som er relevante for flere av bærekraftsmålene:			
06.21 / Biochemical oxygen demand in rivers	Nei	Nei	
06.24 / Nitrate in groundwater	Ja	5,3 (2012)	EEA
06.26 / Phosphate in rivers	Ja	0,008 (2012)	EEA

Kilde: Eurostat

Mål 16 Fremme fredelige og inkluderende samfunn med sikte på bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle og bygge velfungerende, ansvarlige og inkluderende institusjoner på alle nivåer

Justisdepartementet har ansvaret for å koordinere oppfølging av bærekraftsmål nummer 16. Målet består av 12 delmål med til sammen 23 indikatorer. 8 av indikatorene er klassifisert som tier III indikatorer og har dermed ikke en internasjonal avklart metode med beskrivelser av hvordan indikatoren skal beregnes.

Tabell 16.1 Globale indikatorer

	Ansvarlig internasjonal organisasjon	Forslag til nasjonal statistikk-ansvarlig	Data for Norge i FNs SDG indikatordatabase per juli 2017	Indikator kan lages nasjonalt
16.1.1 Number of victims of intentional homicide per 100,000 population, by sex and age / Tier I	UNODC, WHO	SSB	Ja	Proxyindikator kan lages
16.1.2 Conflict-related deaths per 100,000 population, by sex, age and cause / Tier III	OHCHR		Nei	Nei
16.1.3 Proportion of population subjected to physical, psychological or sexual violence in the previous 12 months / Tier II	UNODC	SSB	Nei	Proxyindikator kan lages
16.1.4 Proportion of population that feel safe walking alone around the area they live / Tier II	UNODC	SSB	Nei	Ja, delvis
16.2.1 Proportion of children aged 1-17 years who experienced any physical punishment and/or psychological aggression by caregivers in the past month / Tier II	UNICEF	NKVTS	Nei	Proxyindikator kan lages
16.2.2 Number of victims of human trafficking per 100,000 population, by sex, age and form of exploitation / Tier II	UNODC	NKVTS	Ja	Proxyindikator kan lages
16.2.3 Proportion of young women and men aged 18-29 years who experienced sexual violence by age 18 / Tier II	UNICEF	NKVTS	Nei	Proxyindikator kan lages
16.3.1 Proportion of victims of violence in the previous 12 months who reported their victimization to competent authorities or other officially recognized conflict resolution mechanisms / Tier II	UNODC	NKVTS	Nei	Proxyindikator kan lages
16.3.2 Unsentenced detainees as a proportion of overall prison population / Tier I	UNODC	SSB	Ja	Ja
16.4.1 Total value of inward and outward illicit financial flows (in current United States dollars) / Tier III	UNODC, UNCTAD	Økokrim	Nei	Nei
16.4.2 Proportion of seized small arms and light weapons that are recorded and traced, in accordance with international standards and legal instruments / Tier III	UNODC, UNODA	Politidirektoratet	Nei	Nei
16.5.1 Proportion of persons who had at least one contact with a public official and who paid a bribe to a public official, or were asked for a bribe by those public officials, during the previous 12 months / Tier II	UNODC	Økokrim	Nei	Nei
16.5.2 Proportion of businesses that had at least one contact with a public official and that paid a bribe to a public official, or were asked for a bribe by those public officials during the previous 12 months / Tier II	World Bank, UNODC	Økokrim	Nei	Nei
16.6.1 Primary government expenditures as a proportion of original approved budget, by sector (or by budget codes or similar) / Tier I	World Bank	SSB	Nei	Nei
16.6.2 Proportion of the population satisfied with their last experience of public services / Tier III		DIFI	Nei	Ja
16.7.1 Proportions of positions (by sex, age, persons with disabilities and population groups) in public institutions (national and local legislatures, public service, and judiciary) compared to national distributions / Tier III	UNDP	SSB	Nei	Ja
16.7.2 Proportion of population who believe decision-making is inclusive and responsive, by sex, age, disability and population group / Tier III		DIFI	Ja	Ja
16.8.1 Proportion of members and voting rights of developing countries in international organizations / Tier I	DESA/FFDO		Ja	
16.9.1 Proportion of children under 5 years of age whose births have been registered with a civil authority, by age / Tier I	UNSD, UNICEF	SSB	Nei	Ja
16.10.1 Number of verified cases of killing, kidnapping, enforced disappearance, arbitrary detention and torture of journalists, associated media personnel, trade unionists and human rights advocates in the previous 12 months / Tier II	OHCHR	Ikke avklart	Ja	Nei
16.10.2 Number of countries that adopt and implement constitutional, statutory and/or policy guarantees for public access to information / Tier II	UNESCO-UIS	JD	Nei	Ikke statistisk
16.a.1 Existence of independent national human rights institutions in compliance with the Paris Principles / Tier I	OHCHR	JD	Ja	Ikke statistisk
16.b.1 Proportion of population reporting having personally felt discriminated against or harassed within the previous 12 months on the basis of a ground of discrimination prohibited under international human rights law / Tier III	OHCHR	SSB	Nei	Ja, delvis

16.1 Oppnå en betydelig reduksjon i alle former for vold og andelen voldsrelaterte dødsfall i hele verden

16.1.1 Number of victims of intentional homicide per 100,000 population, by sex and age

SSB kan lage indikatoren basert på statistikken for ofre for anmeldte lovbrudd⁵⁶

SSB rapporterer tall til Eurostat og UNDOC for antall ofre for drap fordelt på kjønn og alder, selv om det nasjonalt kun publiserer tall på antall drapsofre fordelt på kjønn og alder hver for seg. Eurostat/UNODC publiserer ut fra disse tallene egne indikatorer per 100 000 innbyggere.

Tabell 16.1 Personoffer, etter kjønn, alder og type hovedlovbrudd. Absolutte tall 2016⁵⁷

	Alle lovbruddstyper	Drap	Drap, forsøk	Uaktsom kroppsskade	Uaktsom forvoldelse av død
I alt	148 942	27	35	43	32
Menn	83 587	16	23	26	17
Kvinner	65 355	11	12	17	15
0-9 år	4 523	0	2	5	0
10-19 år	14 594	2	2	5	4
20-29 år	34 567	2	11	6	5
30-39 år	27 743	8	8	7	6
40-49 år	28 980	7	7	5	3
50-59 år	19 938	3	3	4	6
60-69 år	11 390	2	2	2	2
70-79 år	5 138	2	0	5	2
80 år og over	1 927	1	0	4	4
Uoppgitt alder	142	0	0	0	0

I den globale indikatorbasen ligger det tall for Norge som viser at det var 29 tilfeller av overlagte drap (0,65 per 100 000 innbygger) i 2014 basert på tall fra UNSD.

16.1.2 Conflict-related deaths per 100,000 population, by sex, age and cause

Indikatoren er ikke ferdig utviklet og det er nødvendig med videre arbeid rundt definisjoner, hvilke variabler som skal inkluderes, sammen med eventuelle nasjonale mål før det er mulig å beregne en indikator for dette delmålet.

En mulig tolkning av denne indikatoren er at dette dreier som om dødsfall som kan kobles til militære konflikter. Her må det avklares hvordan dødsfall knyttet til internasjonal deltagelse gjennom FN og NATO skal håndteres.

16.1.3 Proportion of population subjected to physical, psychological or sexual violence in the previous 12 months

SSB kan lage en proxyindikator basert på levekårsundersøkelsen om utsatthet og uro for lovbrudd. Statistikken viser ofre for og tilfeller av vold, trusler, tyveri og skadeverk – samt frykt for å bli utsatt for lovbrudd. Den kartlegger sted, tidspunkt og kontakt med politi og helsepersonell – samt relasjon, ruspåvirkning, kjønn og alder til gjerningspersonen (<https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/statistikker/vold>). Hverken psykologisk eller seksuell vold er spesifisert som egne grupper i undersøkelsen men kan bli rapportert basert på gruppene som «vold som førte til merker eller kroppsskader», «vold uten merker eller kroppsskader» og «trusler om vold».

⁵⁶ <https://www.ssb.no/lovbruddo>

⁵⁷ <https://www.ssb.no/lovbruddo>

Tabell 16.2 Tilfeller av vold, trusler om vold, tyveri og skadeverk siste 12 måneder⁵⁸

	Begge kjønn	Menn	Kvinner
Vold eller trusler om vold i alt	391	166	225
Vold i alt	199	87	112
Vold med merker eller kroppsskader	102	55	47
Vold uten merker eller kroppsskader	97	32	65
Trusler om vold	192	79	113

16.1.4 Proportion of population that feel safe walking alone around the area they live

SSB kan lage en proxyindikator basert på levekårsundersøkelsen om utsatthet og uro for lovbrudd. Kategorien "Urolig for vold eller trusler på bosted i den siste tiden" er basert på spørsmålet Har du den siste tiden vært urolig for å bli utsatt for vold eller trusler når du går ute alene på stedet der du bor?".

Statistikken viser at flere kvinner (8,7 prosent) enn menn (5,6 prosent) er urolige for vold eller trusler på bosted. Og det er særlig yngre kvinner som er urolige.

Tabell 16.3 Urolig for vold eller trusler på bosted i den siste tiden, prosent, 2015⁵⁹

	Begge kjønn	Menn	Kvinner
Alder i alt	5,6	2,4	8,7
16-24 år	8,7	2,2	15,6
25-44 år	6,2	2,4	10,3
45-66 år	4,2	2	6,3
67 år eller eldre	4,7	3,1	6,1

En alternativ kilde er innbyggerundersøkelsen i regi av Politiet som spør om og publiserer tall for spørsmålet "Hvor trygg eller utrygg føler du deg der du bor og ferdes?" En vesentlig forskjell er at de da ikke spør om "walking alone" og derfor får langt høyere tall for "feel safe".

16.2 Stanse overgrep, utnyttning, menneskehandel og alle former for vold mot og tortur av barn

16.2.1 Proportion of children aged 1-17 years who experienced any physical punishment and/or psychological aggression by caregivers in the past month

NKVTs opplyser at det finnes informasjon om livstidsprevalenser men at det det ikke er mulig å beregne foregående måned.

16.2.2 Number of victims of human trafficking per 100,000 population, by sex, age and form of exploitation

SSB er nasjonal dataansvarlig og indikatoren kan beregnes (proxy), basert på statistikk over ofre for anmeldte lovbrudd. Statistikken inneholder alle anmeldte lovbrudd registrert av politiet og påtalemyndigheten i løpet av statistikkåret. Opplysninger om type fornærmet og om personofrenes kjønn, alder, bosted (fylke, kommunestørrelse og sentralitet), lovbruddstyper og antall lovbrudd de er utsatt for. Menneskehandel er en egen type lovbrudd i SSBs klassifisering av type lovbrudd. Statistikken for 2016 viser at 12 menn og 28 kvinner var offer for menneskehandel.

I den globale indikatorbasen ligger det følgende tall for Norge for 2014 men kilden er ikke oppgitt:

⁵⁸ SSB: <https://www.ssb.no/vold>

⁵⁹ SSB: <https://www.ssb.no/vold>

Tabell 16.4 Number of victims of human trafficking per 100,000 population, by sex, age and form of exploitation

Age group	Sex	2014
18 years old and over	Female	104
18 years old and over	Male	26
under 18 years old	Female	12
under 18 years old	Male	15

Kilde: Kilde: <https://unstats.un.org/sdgs/indicators/database/?area=NOR>

16.2.3 Proportion of young women and men aged 18-29 years who experienced sexual violence by age 18

NKVTS kan beregne indikatoren på bakgrunn av data de samler inn.

16.3 Fremme rettsstaten nasjonalt og internasjonalt, og sikre lik tilgang til rettsvern for alle

16.3.1 Proportion of victims of violence in the previous 12 months who reported their victimization to competent authorities or other officially recognized conflict resolution mechanisms

SSB kan lage indikatoren med utgangspunkt i statistikken fra levekårsundersøkelsen om utsatthet og uro for lovbrudd. Her er det en tabell som angir tilfeller av vold og trusler om vold siste 12 månedene, etter politiets kjennskap til handlingen (om lovbruddet ble anmeldt eller om politiet ble kjent med på annen måte).

Tabell 16.5 Tilfeller av vold og trusler om vold siste 12 måneder, 2015

	Begge kjønn		
	Menn	Kvinner	
Vold eller trusler om vold i alt 'Ble anmeldt'	24	25	23
Vold eller trusler om vold i alt 'Politiet ble kjent med på annen måte'	17	20	14
Vold eller trusler om vold i alt med 'Ingen eller ukjent kontakt med politiet'	59	55	63
Vold i alt 'Ble anmeldt'	21	28	15
Vold i alt 'Politiet ble kjent med på annen måte'	17	20	15
Vold i alt med 'Ingen eller ukjent kontakt med politiet'	62	53	70
Trusler om vold 'Ble anmeldt'	27	22	31
Trusler om vold 'Politiet ble kjent med på annen måte'	17	22	13
Trusler om vold med 'Ingen eller ukjent kontakt med politiet'	56	57	56
Antall tilfeller i alt	391	166	225

Kilde: SSB: <https://www.ssb.no/vold>

16.3.2 Unsentenced detainees as a proportion of overall prison population

SSB kan lage indikatoren med utgangspunkt i statistikk over fengslinger. Statistikken gir opplysninger om forskjellige typer av fengslinger og frihetsberøvinger – samt anstalttid, lovbruddenes art og personenes alder, kjønn og statsborgerskap. I statistikkbanken publiseres absolutte tall men SSB rapporterer etterspurt andel årlig til Eurostat/UNODC (I UN-CTS) i Prisons 2: "Persons Held unsentenced or pre-trial" sammen med overall prison population".

Tabell 16.6 Innsatte, etter type fengsling, alder og kjønn. Per 1. januar. Absolutte tall, 2015

	Begge kjønn		
	I alt	Menn	Kvinner
Alle typer fengslinger	4056	3835	221
Varetekt	1044	977	67
Fengselsdom, i alt	2862	2719	143
Fengselsdom, anstalt	2642	2522	120
Fengselsdom, elektronisk kontroll	220	197	23
Forvaring	88	86	2

Kilde SSB: <https://www.ssb.no/fengsling>

Det er tall for Norge i den globale indikatorbasen for 2005 og 2015. Kilden er "The Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR) in collaboration with Global Alliance of National Human Rights Institutions (GANHRI)". Tallet for 2015 som er 24,79 prosent er et gjennomsnitt for 2013 - 2015.

16.4 Innen 2030 oppnå en betydelig reduksjon av ulovlige finans- og våpenstrømmer, gjøre det enklere å spore opp og returnere stjålne eiendeler samt bekjempe alle former for organisert kriminalitet

16.4.1 Total value of inward and outward illicit financial flows (in current United States dollars)

Indikatoren har ikke en utviklet metode eller definisjoner.

Økokrim er foreslått som mulig kilde. Tilbakemeldingene er imidlertid at det ikke finnes tilgjengelig informasjon som gjør det mulig å produsere denne indikatoren.

16.4.2 Proportion of seized small arms and light weapons that are recorded and traced, in accordance with international standards and legal instruments

Indikatoren er ikke ferdig utviklet med metode og definisjoner. Politidirektoratet er håndterer tillatelser knytte til våpen i Norge og er derfor satt opp som mulig nasjonal statistikkansvarlig.

16.5 Oppnå en betydelig reduksjon i alle former for korrupsjon og bestikkelser

16.5.1 Proportion of persons who had at least one contact with a public official and who paid a bribe to a public official, or were asked for a bribe by those public officials, during the previous 12 months

Økokrim er foreslått som mulig kilde til relevant data. Tilbakemeldingene fra kartleggingen er at det ikke finnes tilgjengelig informasjon som gjør det mulig å produsere denne indikatoren for Norge nå.

16.5.2 Proportion of businesses that had at least one contact with a public official and that paid a bribe to a public official, or were asked for a bribe by those public officials during the previous 12 months

Økokrim er foreslått som mulig kilde til relevant data. Tilbakemeldingene fra kartleggingen er at det ikke finnes tilgjengelig informasjon som gjør det mulig å produsere denne indikatoren.

16.6 Utvikle velfungerende, ansvarlige og åpne institusjoner på alle nivåer

16.6.1 Primary government expenditures as a proportion of original approved budget, by sector (or by budget codes or similar)

SSB publiserer bare regnskapstall og ikke budsjettall. Det må derfor videre kartlegging rundt datakilder før denne indikatoren eventuelt kan lages.

16.6.2 Proportion of the population satisfied with their last experience of public services

DIFI kan lage indikatoren på bakgrunn av Innbyggerundersøkelsen⁶⁰.

16.7 Sikre lydhøre, inkluderende, medbestemmende og representative beslutningsprosesser på alle nivåer

16.7.1 Proportions of positions (by sex, age, persons with disabilities and population groups) in public institutions (national and local legislatures, public service, and judiciary) compared to national distributions

Indikatoren er ikke ferdig utviklet og det er nødvendig med videre arbeid rundt definisjoner, hvilke variabler som skal inkluderes, sammen med eventuelle nasjonale mål før det er mulig å beregne en indikator for dette delmålet for Norge.

⁶⁰ <https://www.difi.no/rapporter-og-statistikk/undersokelser/innbyggerundersokelsen-2017>

16.7.2 Proportion of population who believe decision-making is inclusive and responsive, by sex, age, disability and population group

DIFI kan lage indikatoren på bakgrunn av Innbyggerundersøkelsen⁶¹.

16.8 Utvide og styrke utviklingslandenes deltakelse i institusjoner for global styring

16.8.1 Proportion of members and voting rights of developing countries in international organizations

UN DESA er ansvarlig for denne indikatoren. Data som finnes i FNs database for Norge er beregnet av FN. Andelen medlemmer og stemmerett for utviklingsland i internasjonale organisasjoner har to komponenter; utviklingslandets andel av stemmerettigheter og utviklingslandets andel av medlemskap i internasjonale organisasjoner. Det er også beregnet tall for Norge for en rekke internasjonale organisasjoner i den globale indikatordatabasen. Indikatoren ansees som ikke-statistisk på nasjonalt nivå.

16.9 Innen 2030 sikre juridisk identitet for alle, herunder fødselsregistrering

16.9.1 Proportion of children under 5 years of age whose births have been registered with a civil authority, by age

SSB lager befolkningstall basert på Folkeregisteret og det antas at alle fødsler i Norge registreres.

I den globale indikatorbasen er det estimert tall for Norge for 2014 som er 100 prosent. Kilden er UNSD og det påpekes: "Estimates of 100 prosent are assumed given the completeness of the civil registration system and all vital events (including births) are registered".

16.10 Sikre allmenn tilgang til informasjon og beskytte grunnleggende friheter, i samsvar med nasjonal lovgivning og internasjonale avtaler

16.10.1 Number of verified cases of killing, kidnapping, enforced disappearance, arbitrary detention and torture of journalists, associated media personnel, trade unionists and human rights advocates in the previous 12 months

Indikatoren mangler metode og definisjoner.

I den globale indikatorbasen ligger Norge med 0 for 2015. Tallet er globalt estimert og det presiseres at tallene bare inkluderer drap på journalister og annet mediepersonell.

16.10.2 Number of countries that adopt and implement constitutional, statutory and/or policy guarantees for public access to information

Indikatoren er ikke-statistisk på nasjonalt nivå.

16.a Styrke relevante nasjonale institusjoner, blant annet gjennom internasjonalt samarbeid, med sikte på å bygge kapasitet på alle nivåer, og særlig i utviklingsland, for å forebygge vold og bekjempe terrorisme og kriminalitet

16.a.1 Existence of independent national human rights institutions in compliance with the Paris Principles

Indikatoren anses å være ikke-statistisk.

⁶¹ <https://www.difi.no/rapporter-og-statistikk/undersokelser/innbyggerundersokelsen-2017>

16.b Fremme og håndheve ikke-diskriminerende lover og politikk for bærekraftig utvikling

16.b.1 Proportion of population reporting having personally felt discriminated against or harassed within the previous 12 months on the basis of a ground of discrimination prohibited under international human rights law

Indikatoren er ikke ferdig utviklet med metode og definisjoner

SSB kan antakelig trekke ut relevante tall fra Helseundersøkelsen som har noen spørsmål knyttet til diskriminering, og levekårsundersøkelsen blant innvandre. Dette må avklares i det videre arbeidet rundt operasjonaliseringen av indikatoren.

EUs indikatorer for bærekraftsmål 16

Tabell 16.7 EUs indikatorer for mål 16

Indikator	Norge inkludert	Tall for Norge	Kilde
16.10 / Death due to homicide, assault, by sex (number by 100 000 persons)	Ja	Menn 0,85, Kvinner 0,31, total 0,58 (2014)	SSB
16.19 / Share of population which reported occurrence of crime, violence or vandalism in their area	Ja	4,6 % (2016)	SSB (EU-SILC)
16.32 / General government total expenditure on law courts	Ja	533 millioner euro (2015)	SSB
16.50 / Corruption Perception Index (scale 0-100)	Ja	85 (2016)	Transparency International
16.61 / Perceived independence of the justice system	Nei		Flash Eurobarometer (Norge ikke inkludert i undersøkelsen)
16.62 / Level of citizens' confidence in EU institutions	Nei		Eurobarometer (Ikke relevant for Norge)
Multipurpose indicators – indikatorer som er relevante for flere av bærekraftsmålene:			
05.33 / Physical and sexual violence by a partner or a non-partner	Nei	Ikke inkl. i undersøkelsen	EU agency for fundamental rights

Kilde: Eurostat

Mål 17 Styrke gjennomføringsmidlene og fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling

Det siste bærekraftsmålet handler om å styrke gjennomføringsmidlene og fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling. Målet er delt inn i temaene finans, teknologi, kapasitetsbygging, handel, politisk og institusjonell samstemthet, partnerskap mellom flere interessenter og data, overvåking og ansvarlighet.

Tabell 17.1 Globale indikatorer

	Ansvarlig internasjonal organisasjon	Forslag til nasjonal statistikk-ansvarlig	Data for Norge i FNs SDG indikatorbase per juli 2017	Indikator kan lages nasjonalt
17.1.1 Total government revenue as a proportion of GDP, by source / Tier I	IMF	SSB	Nei	Ja
17.1.2 Proportion of domestic budget funded by domestic taxes / Tier I	IMF	SSB	Nei	Ja
17.2.1 Net official development assistance, total and to least developed countries, as a proportion of the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) Development Assistance Committee donors' gross national income (GNI) / Tier I	OECD	Norad	Nei	Ja
17.3.1 Foreign direct investments (FDI), official development assistance and South-South Cooperation as a proportion of total domestic budget / Tier I	OECD, UNCTAD		Nei	
17.3.2 Volume of remittances (in United States dollars) as a proportion of total GDP / Tier I	World Bank	SSB	Ja	Ja
17.4.1 Debt service as a proportion of exports of goods and services / Tier I	World Bank		Nei	Usikkert
17.5.1 Number of countries that adopt and implement investment promotion regimes for least developed countries / Tier III	UNCTAD		Nei	Ikke-statisisk
17.6.1 Number of science and/or technology cooperation agreements and programmes between countries, by type of cooperation / Tier III	UNESCO-UIS	Ikke avklart	Nei	
17.6.2 Fixed Internet broadband subscriptions per 100 inhabitants, by speed / Tier I	ITU	SSB	Ja	Ja
17.7.1 Total amount of approved funding for developing countries to promote the development, transfer, dissemination and diffusion of environmentally sound technologies / Tier III	UNEP-CTCN		Nei	
17.8.1 Proportion of individuals using the Internet / Tier I	ITU	SSB	Ja	Ja
17.9.1 Dollar value of financial and technical assistance (including through North-South, South-South and triangular cooperation) committed to developing countries / Tier I	OECD		Nei	Beregnes av OECD
17.10.1 Worldwide weighted tariff-average / Tier I	WTO, ITC, UNCTAD		Nei	
17.11.1 Developing countries' and least developed countries' share of global exports / Tier I	WTO, ITC, UNCTAD		Nei	
17.12.1 Average tariffs faced by developing countries, least developed countries and small island developing States / Tier I	WTO, ITC, UNCTAD		Nei	
17.13.1 Macroeconomic Dashboard / Tier III	World Bank	SSB	Nei	Ukjent
17.14.1 Number of countries with mechanisms in place to enhance policy coherence of sustainable development / Tier III	UNEP		Nei	Ikke-statisisk
17.15.1 Extent of use of country-owned results frameworks and planning tools by providers of development cooperation / Tier II	OECD, UNDP		Nei	
17.16.1 Number of countries reporting progress in multi-stakeholder development effectiveness monitoring frameworks that support the achievement of the sustainable development goals / Tier II	OECD, UNDP		Nei	Ikke-statisisk
17.17.1 Amount of United States dollars committed to public-private and civil society partnerships / Tier III	World Bank		Nei	
17.18.1 Proportion of sustainable development indicators produced at the national level with full disaggregation when relevant to the target, in accordance with the Fundamental Principles of Official Statistics / Tier III	UNSD		Nei	
17.18.2 Number of countries that have national statistical legislation that complies with the Fundamental Principles of Official Statistics / Tier II	UNSD, PARIS21, Regional Commissions, World Bank	SSB	Ja	Ja
17.18.3 Number of countries with a national statistical plan that is fully funded and under implementation, by source of funding / Tier I	PARIS21	SSB	Ja	Ja
17.19.1 Dollar value of all resources made available to strengthen statistical capacity in developing countries / Tier I	PARIS21	SSB/Norad	Nei	
17.19.2 Proportion of countries that (a) have conducted at least one population and housing census in the last 10 years; and (b) have achieved 100 per cent birth registration and 80 per cent death registration / Tier I	UNSD	SSB	Ja	Ja

Finans

17.1 Styrke mobiliseringen av nasjonale ressurser, blant annet gjennom internasjonal støtte til utviklingsland, med sikte på å bedre landenes evne til å kreve inn skatter og andre avgifter

17.1.1 Total government revenue as a proportion of GDP, by source
SSB kan lage indikatoren basert på statistikk om offentlige finanser og nasjonalregnskapet⁶². I 2016 utgjorde den offentlige forvaltnings inntekter totalt 54 prosent av BNP, mens utgiftene var 50 prosent.

17.1.2 Proportion of domestic budget funded by domestic taxes
SSB lager statistikk om offentlige finanser og i 2016 utgjorde skatter 52 prosent av totale inntekter.

17.2 Påse at de utviklede landene fullt ut gjennomfører sine offisielle bistandsforpliktelser (ODA) overfor utviklingslandene, blant annet forpliktelsen som mange av dem har påtatt seg til å gi 0,7 prosent av ODA/BNI i bistand til utviklingsland og 0,15–0,20 prosent av ODA/BNI til de minst utviklede landene; ytere av ODA oppfordres til å vurdere å gi minst 0,20 prosent av ODA/BNI i bistand til de minst utviklede landene

17.2.1 Net official development assistance, total and to least developed countries, as a proportion of the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) Development Assistance Committee donors' gross national income (GNI)

Den globale indikatorbasen oppgir at Norge bidro med 0,27 prosent av DAC-donorenes totale BNI i 2015. Det er OECD som beregner tallet på vegne av Norge.

17.3 Mobilisere ytterligere finansielle ressurser til utviklingslandene fra flere kilder

17.3.1 Foreign direct investments (FDI), official development assistance and South-South Cooperation as a proportion of total domestic budget
Indikatoren antas å bli beregnet av OECD og UNCTAD.

17.3.2 Volume of remittances (in United States dollars) as a proportion of total GDP

SSB har tall om ulike kreditoverføringer mellom innlendinger, overførsler (kreditoverføringer) fra Norge til utlandet og fra utlandet til Norge som kan være grunnlaget for beregning av indikatoren.

Den globale indikatorbasen oppgir at for 2015 ble 0,16 prosent av totalt BNP overført til utlandet som private overføringer, men kilde er ikke oppgitt.

17.4 Bistå utviklingslandene i å oppnå langsiktige og bærekraftige gjeldsvilkår gjennom en samordnet politikk for å fremme gjeldsfinansiering, gjeldslette eller omstrukturering av gjeld, og behandle de fattigste og mest gjeldstyngede landenes utenlandsgjeld på en måte som reduserer gjeldsrelatert nød

17.4.1 Debt service as a proportion of exports of goods and services
SSB kan lage indikatoren, men det vil kreve noe utvikling. I følge beskrivelsen av indikatoren skal dette bare inkludere offentlig gjeld og offentlig garantert gjeld.

⁶² <http://www.ssb.no/en/offinnut>

17.5 Vedta og gjennomføre investeringsfremmende ordninger for de minst utviklede landene

17.5.1 Number of countries that adopt and implement investment promotion regimes for least developed countries

Indikatoren er ikke ferdig utviklet med metode og definisjoner.

Teknologi

17.6 Bedre tilgangen til og styrke samarbeidet mellom nord og sør, sør og sør og det triangulære samarbeidet regionalt og internasjonalt om vitenskap, teknologi og innovasjon, og forbedre kunnskapsdelingen på gjensidig avtalte vilkår, blant annet gjennom bedre samordning av eksisterende ordninger, særlig på FN-nivå, og gjennom en global ordning for tilgjengeliggjøring av teknologi

17.6.1 Number of science and/or technology cooperation agreements and programmes between countries, by type of cooperation

Indikatoren er ikke ferdig utviklet med metode og definisjoner.

17.6.2 Fixed Internet broadband subscriptions per 100 inhabitants, by speed
SSB lager statistikk om bredbånd etter overføringskapasitet. I 2017 var det over 2 millioner private bredbåndsabonnement i Norge og per 100 husholdninger var det 84,5 som hadde bredbåndsabonnement. Statistikken gir for øvrig detaljer om overføringshastigheter også fordelt på fylker⁶³.

17.7 Fremme utvikling, overføring, spredning og formidling av miljøvennlig teknologi til utviklingsland på gunstige vilkår, blant annet på konsesjonelle og preferensielle vilkår, etter gjensidige avtaler

17.7.1 Total amount of approved funding for developing countries to promote the development, transfer, dissemination and diffusion of environmentally sound technologies

Indikatoren er ikke ferdig utviklet med metode og definisjoner.

17.8 Fullt ut igangsette teknologibanken og ordningen for kapasitetsoppbygging innenfor vitenskap, teknologi og innovasjon for de minst utviklede landene innen 2017, og øke bruken av tilpasset teknologi, særlig informasjons- og kommunikasjonsteknologi

Kapasitetsbygging

17.8.1 Proportion of individuals using the Internet

SSB lager statistikk om bredbåndsabonnement samt om bruk av IKT i husholdningene. I 2017 var det 96 prosent av befolkningen mellom 16 og 79 år som hadde brukt internett i løpet av de siste 3 måneder før undersøkelsen ble gjennomført⁶⁴.

I den globale indikatorbasen er det oppgitt 96,81 prosent for Norge basert på tall fra Eurostat.

⁶³ <https://www.ssb.no/teknologi-og-innovasjon/statistikker/inet/kvartal>

⁶⁴ <https://www.ssb.no/teknologi-og-innovasjon/statistikker/ikthus/aar>

17.9 Øke den internasjonale støtten til gjennomføring av en effektiv og målrettet kapasitetsoppbygging i utviklingsland og dermed støtte nasjonale planer for gjennomføring av alle bærekraftsmålene, blant annet gjennom samarbeid mellom nord og sør, sør og sør og triangulært

17.9.1 Dollar value of financial and technical assistance (including through North-South, South-South and triangular cooperation) committed to developing countries

Indikatoren beregnes av OECD for mottakerlandene.

Handel

17.10 Fremme et allment, regelbasert, åpent, ikke-diskriminerende og likeverdig multilateralt handelssystem underlagt Verdens handelsorganisasjon, blant annet ved å slutføre forhandlingene under organisasjonens Doha-runde

17.10.1 Worldwide weighted tariff-average

Indikatoren måles ikke med offisiell statistikk.

17.11 Betydelig øke utviklingslandenes eksport, særlig med sikte på å doble de minst utviklede landenes andel av verdens eksport innen 2020

17.11.1 Developing countries' and least developed countries' share of global exports

Indikatoren måles globalt.

17.12 I praksis gi alle de minst utviklede landene betimelig og varig avgifts- og kvotefri markedsadgang, i samsvar med beslutninger i Verdens handelsorganisasjon, blant annet ved å sikre at det anvendes klare og enkle preferanseopprinnelsesregler på importvarer fra de minst utviklede landene, og bidra til å lette markedsadgangen

17.12.1 Average tariffs faced by developing countries, least developed countries and small island developing States

Ikke relevant for Norge. Indikatoren viser tall samlet for landene som angitt i indikatoren.

Politisk og institusjonell samstemthet

17.13 Styrke stabiliteten i verdens makroøkonomi, blant annet gjennom politisk samordning og samstemthet

17.13.1 Macroeconomic Dashboard

Indikatoren er ikke ferdig utviklet og det foreligger ikke dokumentasjon på hvordan den er tenkt gjennomført.

17.14 Oppnå en mer samstemt politikk for bærekraftig utvikling

17.14.1 Number of countries with mechanisms in place to enhance policy coherence of sustainable development

Indikatoren måles ikke med offisiell statistikk.

17.15 Respektere hvert lands politiske handlingsrom og lederskap med hensyn til å etablere og gjennomføre egen politikk for fattigdomsbekjempelse og bærekraftig utvikling

17.15.1 Extent of use of country-owned results frameworks and planning tools by providers of development cooperation

Indikatoren måles ikke med offisiell statistikk.

Partnerskap mellom flere interessenter

17.16 Styrke det globale partnerskapet for bærekraftig utvikling, som følges opp av partnerskap mellom flere interessenter med sikte på å mobilisere og dele kunnskap, ekspertise, teknologi og finansielle ressurser for å bidra til at alle land, særlig utviklingslandene, når bærekraftsmålene

17.16.1 Number of countries reporting progress in multi-stakeholder development effectiveness monitoring frameworks that support the achievement of the sustainable development goals

Indikatoren måles ikke med offisiell statistikk.

17.17 Stimulere til og fremme velfungerende partnerskap i det offentlige, mellom det offentlige og private og i det sivile samfunn, på grunnlag av partnerskapenes erfaringer og ressursstrategier

17.17.1 Amount of United States dollars committed to public-private and civil society partnerships

Indikatoren er ikke ferdig utviklet.

Data, overvåkning og ansvarlighet

17.18 Innen 2020 øke støtten til kapasitetsoppbygging i utviklingsland, også i de minst utviklede landene og små utviklingsøystater, for i betydelig grad å bedre tilgangen på pålitelige og aktuelle data av høy kvalitet fordelt etter inntekt, kjønn, alder, rase, etnisitet, migrasjonsstatus, funksjonsevne, geografisk plassering og andre kjennetegn som er relevante i nasjonal sammenheng

17.18.1 Proportion of sustainable development indicators produced at the national level with full disaggregation when relevant to the target, in accordance with the Fundamental Principles of Official Statistics

Indikatoren er ikke ferdig utviklet.

17.18.2 Number of countries that have national statistical legislation that complies with the Fundamental Principles of Official Statistics

Lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå av 16. juni 1989 ansees å være i tråd med FNs fundamentale prinsipper for offisiell statistikk. I den globale indikatorbasen er det angitt indikatoren ikke oppfylles for Norge, men dette er en feilregistrering og avklart med PARIS21 som er ansvarlig internasjonal organisasjon. For øvrig er Norge i gang med revisjon av den eksisterende statistikkloven for blant annet å sikre at den er i tråd med europeisk lovgivning på området.

17.18.3 Number of countries with a national statistical plan that is fully funded and under implementation, by source of funding

SSB produserer en stor andel av det som ansees som offisiell statistikk i Norge, men det er også flere andre nasjonale produsenter av statistikk. Stort sett er dette

finansiert over statsoppdraget i kombinasjon med oppdragsfinansiering. I den globale indikator databasen er det rapportert at Norge har full offentlig finansiering av nasjonal statistikk.

17.19 Innen 2030 bygge videre på eksisterende initiativer for å utarbeide metoder for å måle den framgangen som gjøres i retning av bærekraftig utvikling, og som utfyller bruttonasjonalproduktet, samt støtte utviklingslandenes kapasitetsoppbygging på statistikkområdet

17.19.1 Dollar value of all resources made available to strengthen statistical capacity in developing countries

Indikatoren beregnes av PARIS21 basert på tall for ODA fra OECD. Norad rapporterte for øvrig i 2017 at i perioden 2012-2014 er det gitt 194 millioner kroner til bilateral statistikk bistand. I tillegg støtter Norge internasjonale organisasjoner som også driver med kapasitetsbygging og metodeutvikling innen offisiell statistikk⁶⁵.

17.19.2 Proportion of countries that (a) have conducted at least one population and housing census in the last 10 years; and (b) have achieved 100 per cent birth registration and 80 per cent death registration

Norge gjennomfører folke- og boligtellinger hvert 10. år i henhold til FNs anbefalinger. Norge gjennomførte i 2011 en fullt ut registerbasert folke- og bolig telling. Norge har også 100 prosent fødselsregistrering og over 80 prosent registrering av døde. Dette er også registrert i den globale indikator databasen

EUs indikatorer for bærekraftsmål 17

	Norge inkludert (2017-rapporten)	Norske tall i Eurostats databaser	Kilde
17.10 / Official development assistance as share of gross national income (17.2.1 (s))	Ja	1,11 % av BNI (2016)	OECD
17.11 / EU financing for developing countries	Nei	Nei	
17.12 / EU Imports from developing countries	Nei	Nei	
17.13 / General government gross debt	Nei	Nei	
17.19 / Shares of environmental and labour taxes in total tax revenues	Ja/Nei	I 2015 var 6,11 % av totale skatteinntekter knyttet til miljø. Norge er ikke inkludert i tallene for skatt på arbeidskraft.	SSB

Kilde: Eurostat

⁶⁵ https://www.norad.no/globalassets/publikasjoner/publikasjoner-2017/kunnskap-mot-fattigdom_kapasitetsutvikling-av-offentlig-sektor-i-utviklingsland.pdf

Referanser/Kilder

European Union Commission (2017). Sustainable Development in the European Union Overview of progress towards the SDGs in an EU context.

<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/4031688/8461538/KS-01-17-796-EN-N.pdf/f9c4e3f9-57eb-4f02-ab7a-42a7ebcf0748>

Finansdepartementet/Utenriksdepartementet (2017). Status Report 2016 One year closer, Norway's progress towards the implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development

<https://www.regjeringen.no/globalassets/departementene/ud/vedlegg/utvikling/one-year-closer.pdf>

United Nations. General Assembly (2015). Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. (Resolution 20/1). Hentet fra:

http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E

United Nations (2017). The Sustainable Development Goals Report 2017.

<https://unstats.un.org/sdgs/report/2017/>

United Nations. Statistical Commission. (2017). Report of the Inter-agency and Expert Group on Sustainable Development Goal Indicators (E/CN.3/2017/2).

Hentet fra: <https://unstats.un.org/unsd/statcom/48th-session/documents/2017-2-IAEG-SDGs-E.pdf>

United Nations. Statistics Division (2017). SDG Indicators. Revised list of global Sustainable Development Goal indicators. Hentet fra

<https://unstats.un.org/sdgs/indicators/indicators-list/>

SSB. Samfunnsspeilet 2/2017. Nasjonal statistikk skal måle global fremgang.

<http://www.ssb.no/natur-og-miljo/artikler-og-publikasjoner/nasjonal-statistikk-skal-male-global-fremgang>

Forkortelser

AES - Adult Education Survey
AKU – Arbeidskraftundersøkelsen
ATM – Automated teller machines
BNI – Brutto Nasjonal Inntekt
BNP – Brutto Nasjonal Produkt
BUFDIR – Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
CITES - Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora
DAC – (OECD) Development Assistance Committee
DESA FFDO – Department of Economic and Financial Affairs, Financing for Development
DSB - Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
EEA - European Environment Agency
EHIS - European Health Interview Survey
EIGE - European Institute for Gender Equality
EPO - European Patent Office
EU- LFS – European Union Labour Force Survey
EU-SILC - European Union Statistics on Income and Living Conditions
FAO - Food and Agriculture Organization of the United Nations
GANHRI - Global Alliance of National Human Rights Institutions
GDP – Gross Domestic Product
GNI – Gross National Income
IAEG-SDGs - Inter-Agency Expert Group on SDG Indicators
ICAO - International Civil Aviation Organization
ICATUS - International Classification of Activities for Time Use Statistics
IEA - International Energy Agency
IHR – International Health Regulations
ILO – International Labour Organisation
IMF – International Monetary Fund
IOC- UNESCO - The Intergovernmental Oceanographic Commission of UNESCO
IPU - Inter-Parliamentary Union
IRENA - The International Renewable Energy Agency
ITC - International Trade Centre
ITU - United Nations specialized agency for information and communication technologies
IUCN - International Union for Conservation of Nature
KOSTRA - Kommune-Stat-Rapportering
NIBIO - Norsk institutt for bioøkonomi
NIFU - Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning
NIVA - Norsk institutt for vannforskning
NKOM - Nasjonal kommunikasjonsmyndighet

NKVTS - Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress
ODA – Official Development Assistance
OECD – The Organisation for Economic Co-operation and Development
OHCHR – United Nations Human Rights Office of the High Commissioner
PARIS21 - Partnership in Statistics for Development in the 21st Century
PIAAC - The Programme for the International Assessment of Adult Competencies
PISA - Programme for International Student Assessment
PGRFA – Plant Genetic Resources for Food and Agriculture
SCP – Sustainable consumption and production
SDG - Sustainable Development Goals
SSB – Statistisk sentralbyrå
SYSVAK - Nasjonalt vaksinasjonsregister
TRIPS - internasjonal avtale av 1994 om handelsrelaterte sider av immaterialrette
TIMMS - Trends in International Mathematics and Science Study
UN DESA – United Nations Department of Economic and Social Affairs
UN Habitat - United Nations Human Settlements Programme
UNCCD - United Nations Convention to Combat Desertification
UNCTAD - United Nations Conference on Trade and Development
UN-CTS - United Nations Surveys on Crime Trends and the Operations of Criminal Justice Systems
UN-DOAOSL - Division for Ocean Affairs and the Law of the Sea
UNECE - United Nations Economic Commission for Europe
UNEP - United Nations Environment Programme
UNEP-WCMC - UNEP World Conservation Monitoring Centre
UNESCO-UIS - UNESCO Institute for Statistics
UNFCCC - United Nations Framework Convention on Climate Change
UNICEF - The United Nations Children's Fund
UNIDO – United Nations Industrial Development Organization
UNISDR - United Nations International Strategy for Disaster Reduction
UNODC – United Nations Office on Drugs and Crime
UN-OHRLLS - UN Office of the High Representative For The Least Developed Countries, Landlocked Developing Countries and Small Island Developing States
UNSD - The United Nations Statistics Division
UNWTO - The World Tourism Organization
WASH - Water, Sanitation and Hygiene
WB – World Bank
WHO - World Health Organization
WTO - World Trade Organization

Vedlegg A: Etater og institutter som er kontaktet ifm kartleggingen og som har gitt tilbakemelding om at relevante data lages

Artsdatabanken

DIFI (Statistiskrådet)

Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap (DSB)

Folkehelseinstituttet (Statistiskrådet)

Helsedirektoratet (Statistiskrådet)

Landbruksdirektoratet (Statistiskrådet)

Mattilsynet

Miljødirektoratet (Statistiskrådet)

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Statistiskrådet)

NAV (Statistiskrådet)

NIBIO (Statistiskrådet)

NIFU (Statistiskrådet)

NKVTS

NORAD

Politidirektoratet (inkl. Økokrim) (Statistiskrådet)

Skattedirektoratet (Statistiskrådet)

Tolldirektoratet

Utdanningsdirektoratet (Statistiskrådet)

Utlendingsdirektoratet (Statistiskrådet)

Vedlegg B: Work of the Statistical Commission pertaining to the 2030 Agenda for Sustainable Development

United Nations

A/RES/71/313

General Assembly Distr.: General
10 JulySeventy-first session
Agenda items 13 and 117

Resolution adopted by the General Assembly on 6 July 2017

[without reference to a Main Committee (A/71/L.75)]

71/313. Work of the Statistical Commission pertaining to the 2030 Agenda for Sustainable Development

The General Assembly,

Reaffirming its resolution [70/1](#) of 25 September 2015, by which the General Assembly adopted the 2030 Agenda for Sustainable Development,

Reaffirming also the pledge that no one will be left behind in implementing the 2030 Agenda for Sustainable Development, that the 2030 Agenda is people-centred, universal and transformative, that the Sustainable Development Goals and targets are integrated and indivisible and balance the three dimensions of sustainable development – economic, social and environmental – and that it is a plan of action for people, planet and prosperity that also seeks to strengthen universal peace in larger freedom, to be implemented by all countries and stakeholders, acting in collaborative partnership, and reaffirming further all the principles recognized in the Agenda and that eradicating poverty in all its forms and dimensions, including extreme poverty, is the greatest global challenge and an indispensable requirement for sustainable development,

Recalling that, in its resolution [70/1](#), the General Assembly decided that the Sustainable Development Goals and targets will be followed up and reviewed using a set of global indicators developed by the Inter-Agency and Expert Group on Sustainable Development Goal Indicators,

Recalling also that, in the same resolution, the General Assembly agreed that the follow-up and review of the 2030 Agenda for Sustainable Development at the high-level political forum on sustainable development will be informed by an annual progress report on the Sustainable Development Goals to be prepared by the Secretary-General

in cooperation with the United Nations system, based on the global indicator framework, as agreed by the Statistical Commission,

Emphasizing the need for quality, accessible, timely and reliable disaggregated data to help with the measurement of progress and to ensure that no one is left behind,

Reaffirming the need for the strengthening of national data systems and evaluation programmes in developing countries,

Recalling its resolution [68/261](#) of 29 January 2014, by which the General Assembly endorsed the Fundamental Principles of Official Statistics and in which the Assembly stressed that, in order to be effective, the fundamental values and principles that govern statistical work have to be guaranteed by legal and institutional frameworks and be respected at all political levels and by all stakeholders in national statistical systems,

Recalling also Economic and Social Council resolution 2006/6 of 24 July 2006, in which the Council called upon the United Nations system, including the Statistics Division of the Department of Economic and Social Affairs of the Secretariat and the regional commissions and international agencies, to support national efforts in building and strengthening national statistical capacity, in particular that of developing countries, and called upon all international agencies to improve the coverage, transparency and reporting on all indicators, including through avoiding imputation unless specific country data are available for reliable imputations following consultations with concerned countries and through transparent methodologies,

Reaffirming its resolution [69/313](#) of 27 July 2015, by which the General Assembly endorsed the Addis Ababa Action Agenda of the Third International Conference on Financing for Development, in which Member States indicated that they will seek to increase and use high-quality, timely and reliable data disaggregated by sex, age, geography, income, race, ethnicity, migratory status, disability and other characteristics relevant in national contexts,

Recalling that, in the same resolution, Member States indicated that they will enhance capacity-building support to developing countries, including for least developed countries, landlocked developing countries and small island developing States, for that purpose and provide international cooperation, including through technical and financial support, to further strengthen the capacity of national statistical authorities and bureaux,

1. *Adopts* the global indicator framework for the Sustainable Development Goals and targets of the 2030 Agenda for Sustainable Development, ¹ developed by the Inter-Agency and Expert Group on Sustainable Development Goal Indicators, as annexed to the present resolution and agreed upon by the Statistical Commission at its forty-eighth session, held from 7 to 10 March 2017, as a voluntary and country-led instrument that includes the initial set of indicators to be refined annually and reviewed comprehensively by the Commission at its fifty-first session, to be held in 2020, and its fifty-sixth session, to be held in 2025, and will be complemented by indicators at the regional and national levels, which will be developed by Member States;

2. *Requests* the Statistical Commission to coordinate the substantive and technical work to develop international statistical standards, methods and guidelines, where necessary, to fully implement the global indicator framework

to follow up and review the Sustainable Development Goals and targets;

3. *Also requests* the Statistical Commission, through the Inter-Agency and Expert Group on Sustainable Development Goal Indicators, to further refine and improve the global indicator framework in order to address coverage, alignment with targets, definition of terms and development of metadata and to facilitate its implementation, including through the periodic review of new methodologies and data as they become available;

4. *Requests* the Secretary-General to continue to maintain the Sustainable Development Goals global indicator database to inform the yearly progress report on the Goals and to ensure transparency on the data, statistics and metadata presented on countries and used for the regional and global aggregates;

5. *Also requests* the Secretary-General to continue to facilitate collaboration between national statistical systems and the relevant international and regional organizations to enhance data reporting channels and ensure the harmonization and consistency of data and statistics for the indicators used to follow up and review the Sustainable Development Goals and targets, within existing resources;

6. *Stresses* that official statistics and data from national statistical systems constitute the basis needed for the global indicator framework, recommends that national statistical systems explore ways to integrate new data sources into their systems to satisfy new data needs of the 2030 Agenda for Sustainable Development, as appropriate, and also stresses the role of national statistical offices as the coordinator of the national statistical system;

7. *Urges* international organizations to base the global review on data produced by national statistical systems and, if specific country data are not available for reliable estimation, to consult with concerned countries to produce and validate modelled estimates before publication, urges that communication and coordination among international organizations be enhanced in order to avoid duplicate reports, ensure consistency of data and reduce response burdens on countries, and urges international organizations to provide the methodologies used to harmonize country data for international comparability and produce estimates through transparent mechanisms;

8. *Stresses* that all activities of the global statistical system must be conducted in full adherence to the Fundamental Principles of Official Statistics² and Economic and Social Council resolution 2006/6;

9. *Welcomes* the Cape Town Global Action Plan for Sustainable Development Data, which was launched at the first United Nations World Data Forum, held in Cape Town, South Africa, from 15 to 18 January 2017, and endorsed by the Statistical Commission at its forty-eighth session and which provides the framework for discussion, planning, implementation and evaluation of statistical capacity-building pertaining to the 2030 Agenda for Sustainable Development;

10. *Stresses* the need for the Statistical Commission to inform the discussions at the high-level political forum on sustainable development regarding statistical gaps and capacity-building needs related to the Sustainable Development Goals;

Urges countries, the United Nations funds and programmes, the specialized agencies, the Secretariat, including the regional commissions, the Bretton Woods institutions, international organizations and bilateral and regional funding agencies to intensify their support for strengthening data collection and statistical capacity-building, including capacity-building that strengthens coordination among national statistical offices, as appropriate and within their mandates, in a coordinated manner that recognizes national priorities and reflects national

ownership of the implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development, in developing countries, particularly African countries, least developed countries, landlocked developing countries, small island developing States, middle-income countries, countries in situations of conflict and post-conflict countries, using all available means of support.

² Resolution 68/261.

90th plenary meeting
6 July 2017

Annex

Global indicator framework for the Sustainable Development Goals and targets of the 2030 Agenda for Sustainable Development

Sustainable Development Goal indicators should be disaggregated, where relevant, by income, sex, age, race, ethnicity, migratory status, disability and geographic location, or other characteristics, in accordance with the Fundamental Principles of Official Statistics.³

Goals and targets (from the 2030 Agenda for Sustainable Development)

Indicators

Goal 1. End poverty in all its forms everywhere

1.1 By 2030, eradicate extreme poverty for all people everywhere, currently measured as people living on less than \$1.25 a day

1.2 By 2030, reduce at least by half the proportion of men, women and children of all ages living in poverty in all its dimensions according to national definitions

1.3 Implement nationally appropriate social protection systems and measures for all, including floors, and by 2030 achieve substantial coverage of the poor and the vulnerable

1.4 By 2030, ensure that all men and women, in particular the poor and the vulnerable, have equal rights to economic resources, as well as access to basic services, ownership and control over land and other forms of property, inheritance, natural resources, appropriate new technology and financial services, including microfinance

1.5 By 2030, build the resilience of the poor and those in vulnerable situations and reduce their exposure and vulnerability to climate-related extreme events and other economic, social and environmental shocks and disasters

1.1.1 Proportion of population below the international poverty line, by sex, age, employment status and geographical location (urban/rural)

1.2.1 Proportion of population living below the national poverty line, by sex and age

1.2.2 Proportion of men, women and children of all ages living in poverty in all its dimensions according to national definitions

1.3.1 Proportion of population covered by social protection floors/systems, by sex, distinguishing children, unemployed persons, older persons, persons with disabilities, pregnant women, newborns, work-injury victims and the poor and the vulnerable

1.4.1 Proportion of population living in households with access to basic services

1.4.2 Proportion of total adult population with secure tenure rights to land, with legally recognized documentation and who perceive their rights to land as secure, by sex and by type of tenure

1.5.1 Number of deaths, missing persons and directly affected persons attributed to disasters per 100,000 population

1.5.2 Direct economic loss attributed to disasters in relation to global gross domestic product (GDP)

³ Resolution 68/261.

Goals and targets (from the 2030 Agenda for Sustainable Development)

Indicators

1.a Ensure significant mobilization of resources from a variety of sources, including through enhanced development cooperation, in order to provide adequate and predictable means for developing countries, in particular least developed countries, to implement programmes and policies to end poverty in all its dimensions

1.b Create sound policy frameworks at the national, regional and international levels, based on pro-poor and gender-sensitive development strategies, to support accelerated investment in poverty eradication actions

Goal 2. End hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture

2.1 By 2030, end hunger and ensure access by all people, in particular the poor and people in vulnerable situations, including infants, to safe, nutritious and sufficient food all year round

2.2 By 2030, end all forms of malnutrition, including achieving, by 2025, the internationally agreed targets on stunting and wasting in children under 5 years of age, and address the nutritional needs of adolescent girls, pregnant and lactating women and older persons

2.3 By 2030, double the agricultural productivity and incomes of small-scale food producers, in particular women, indigenous peoples, family farmers, pastoralists and fishers, including through secure and equal access to land, other productive resources and inputs, knowledge, financial services, markets and opportunities for value addition and non-farm employment

2.4 By 2030, ensure sustainable food production systems and implement resilient agricultural practices that increase productivity and production, that help maintain ecosystems, that strengthen capacity for adaptation to climate change, extreme weather, drought, flooding and other disasters and that progressively improve land and soil quality

1.5.3 Number of countries that adopt and implement national disaster risk reduction strategies in line with the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015–2030

1.5.4 Proportion of local governments that adopt and implement local disaster risk reduction strategies in line with national disaster risk reduction strategies

1.a.1 Proportion of domestically generated resources allocated by the government directly to poverty reduction programmes

1.a.2 Proportion of total government spending on essential services (education, health and social protection)

1.a.3 Sum of total grants and non-debt-creating inflows directly allocated to poverty reduction programmes as a proportion of GDP

1.b.1 Proportion of government recurrent and capital spending to sectors that disproportionately benefit women, the poor and vulnerable groups

2.1.1 Prevalence of undernourishment

2.1.2 Prevalence of moderate or severe food insecurity in the population, based on the Food Insecurity Experience Scale (FIES)

2.2.1 Prevalence of stunting (height for age <-2 standard deviation from the median of the World Health Organization (WHO) Child Growth Standards) among children under 5 years of age

2.2.2 Prevalence of malnutrition (weight for height >+2 or <-2 standard deviation from the median of the WHO Child Growth Standards) among children under 5 years of age, by type (wasting and overweight)

2.3.1 Volume of production per labour unit by classes of farming/pastoral/forestry enterprise size

2.3.2 Average income of small-scale food producers, by sex and indigenous status

2.4.1 Proportion of agricultural area under productive and sustainable agriculture

<i>Goals and targets (from the 2030 Agenda for Sustainable Development)</i>	<i>Indicators</i>
2.5 By 2020, maintain the genetic diversity of seeds, cultivated plants and farmed and domesticated animals and their related wild species, including through soundly managed and diversified seed and plant banks at the national, regional and international levels, and promote access to and fair and equitable sharing of benefits arising from the utilization of genetic resources and associated traditional knowledge, as internationally agreed	2.5.1 Number of plant and animal genetic resources for food and agriculture secured in either medium- or long- term conservation facilities 2.5.2 Proportion of local breeds classified as being at risk, not at risk or at unknown level of risk of extinction
2.a Increase investment, including through enhanced international cooperation, in rural infrastructure, agricultural research and extension services, technology development and plant and livestock gene banks in order to enhance agricultural productive capacity in developing countries, in particular least developed countries	2.a.1 The agriculture orientation index for government expenditures 2.a.2 Total official flows (official development assistance plus other official flows) to the agriculture sector
2.b Correct and prevent trade restrictions and distortions in world agricultural markets, including through the parallel elimination of all forms of agricultural export subsidies and all export measures with equivalent effect, in accordance with the mandate of the Doha Development Round	2.b.1 Agricultural export subsidies
2.c Adopt measures to ensure the proper functioning of food commodity markets and their derivatives and facilitate timely access to market information, including on food reserves, in order to help limit extreme food price volatility	2.c.1 Indicator of food price anomalies
Goal 3. Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages	
3.1 By 2030, reduce the global maternal mortality ratio to less than 70 per 100,000 live births	3.1.1 Maternal mortality ratio 3.1.2 Proportion of births attended by skilled health personnel
3.2 By 2030, end preventable deaths of newborns and children under 5 years of age, with all countries aiming to reduce neonatal mortality to at least as low as 12 per 1,000 live births and under-5 mortality to at least as low as 25 per 1,000 live births	3.2.1 Under-5 mortality rate 3.2.2 Neonatal mortality rate
3.3 By 2030, end the epidemics of AIDS, tuberculosis, malaria and neglected tropical diseases and combat hepatitis, water-borne diseases and other communicable diseases	3.3.1 Number of new HIV infections per 1,000 uninfected population, by sex, age and key populations 3.3.2 Tuberculosis incidence per 100,000 population 3.3.3 Malaria incidence per 1,000 population 3.3.4 Hepatitis B incidence per 100,000 population 3.3.5 Number of people requiring interventions against neglected tropical diseases
3.4 By 2030, reduce by one third premature mortality from non-communicable diseases through prevention and treatment and promote mental health and well-being	3.4.1 Mortality rate attributed to cardiovascular disease, cancer, diabetes or chronic respiratory disease 3.4.2 Suicide mortality rate

Goals and targets (from the 2030 Agenda for Sustainable Development)	Indicators
3.5 Strengthen the prevention and treatment of substance abuse, including narcotic drug abuse and harmful use of alcohol	3.5.1 Coverage of treatment interventions (pharmacological, psychosocial and rehabilitation and aftercare services) for substance use disorders
	3.5.2 Harmful use of alcohol, defined according to the national context as alcohol per capita consumption (aged 15 years and older) within a calendar year in litres of pure alcohol
3.6 By 2020, halve the number of global deaths and injuries from road traffic accidents	3.6.1 Death rate due to road traffic injuries
3.7 By 2030, ensure universal access to sexual and reproductive health-care services, including for family planning, information and education, and the integration of reproductive health into national strategies and programmes	3.7.1 Proportion of women of reproductive age (aged 15–49 years) who have their need for family planning satisfied with modern methods
	3.7.2 Adolescent birth rate (aged 10–14 years; aged 15–19 years) per 1,000 women in that age group
3.8 Achieve universal health coverage, including financial risk protection, access to quality essential health-care services and access to safe, effective, quality and affordable essential medicines and vaccines for all	3.8.1 Coverage of essential health services (defined as the average coverage of essential services based on tracer interventions that include reproductive, maternal, newborn and child health, infectious diseases, non-communicable diseases and service capacity and access, among the general and the most disadvantaged population)
	3.8.2 Proportion of population with large household expenditures on health as a share of total household expenditure or income
3.9 By 2030, substantially reduce the number of deaths and illnesses from hazardous chemicals and air, water and soil pollution and contamination	3.9.1 Mortality rate attributed to household and ambient air pollution
	3.9.2 Mortality rate attributed to unsafe water, unsafe sanitation and lack of hygiene (exposure to unsafe Water, Sanitation and Hygiene for All (WASH) services)
	3.9.3 Mortality rate attributed to unintentional poisoning
3.a Strengthen the implementation of the World Health Organization Framework Convention on Tobacco Control in all countries, as appropriate	3.a.1 Age-standardized prevalence of current tobacco use among persons aged 15 years and older
3.b Support the research and development of vaccines and medicines for the communicable and non-communicable diseases that primarily affect developing countries, provide access to affordable essential medicines and vaccines, in accordance with the Doha Declaration on the TRIPS Agreement and Public Health, which affirms the right of developing countries to use to the full the provisions in the Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights regarding flexibilities to protect public health, and, in particular, provide access to medicines for all	3.b.1 Proportion of the target population covered by all vaccines included in their national programme
	3.b.2 Total net official development assistance to medical research and basic health sectors
	3.b.3 Proportion of health facilities that have a core set of relevant essential medicines available and affordable on a sustainable basis

Goals and targets (from the 2030 Agenda for Sustainable Development)	Indicators
3.c Substantially increase health financing and the recruitment, development, training and retention of the health workforce in developing countries, especially in least developed countries and small island developing States	3.c.1 Health worker density and distribution
3.d Strengthen the capacity of all countries, in particular developing countries, for early warning, risk reduction and management of national and global health risks	3.d.1 International Health Regulations (IHR) capacity and health emergency preparedness
Goal 4. Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all	
4.1 By 2030, ensure that all girls and boys complete free, equitable and quality primary and secondary education leading to relevant and effective learning outcomes	4.1.1 Proportion of children and young people (a) in grades 2/3; (b) at the end of primary; and (c) at the end of lower secondary achieving at least a minimum proficiency level in (i) reading and (ii) mathematics, by sex
4.2 By 2030, ensure that all girls and boys have access to quality early childhood development, care and pre-primary education so that they are ready for primary education	4.2.1 Proportion of children under 5 years of age who are developmentally on track in health, learning and psychosocial well-being, by sex
4.3 By 2030, ensure equal access for all women and men to affordable and quality technical, vocational and tertiary education, including university	4.2.2 Participation rate in organized learning (one year before the official primary entry age), by sex
4.4 By 2030, substantially increase the number of youth and adults who have relevant skills, including technical and vocational skills, for employment, decent jobs and entrepreneurship	4.3.1 Participation rate of youth and adults in formal and non-formal education and training in the previous 12 months, by sex
4.5 By 2030, eliminate gender disparities in education and ensure equal access to all levels of education and vocational training for the vulnerable, including persons with disabilities, indigenous peoples and children in vulnerable situations	4.4.1 Proportion of youth and adults with information and communications technology (ICT) skills, by type of skill
4.6 By 2030, ensure that all youth and a substantial proportion of adults, both men and women, achieve literacy and numeracy	4.5.1 Parity indices (female/male, rural/urban, bottom/top wealth quintile and others such as disability status, indigenous peoples and conflict-affected, as data become available) for all education indicators on this list that can be disaggregated
4.7 By 2030, ensure that all learners acquire the knowledge and skills needed to promote sustainable development, including, among others, through education for sustainable development and sustainable lifestyles, human rights, gender equality, promotion of a culture of peace and non-violence, global citizenship and appreciation of cultural diversity and of culture's contribution to sustainable development	4.6.1 Proportion of population in a given age group achieving at least a fixed level of proficiency in functional (a) literacy and (b) numeracy skills, by sex
	4.7.1 Extent to which (i) global citizenship education and (ii) education for sustainable development, including gender equality and human rights, are mainstreamed at all levels in (a) national education policies; (b) curricula; (c) teacher education; and (d) student assessment

Goals and targets (from the 2030 Agenda for Sustainable Development)	Indicators
4.a Build and upgrade education facilities that are child, disability and gender sensitive and provide safe, non-violent, inclusive and effective learning environments for all	4.a.1 Proportion of schools with access to (a) electricity; (b) the Internet for pedagogical purposes; (c) computers for pedagogical purposes; (d) adapted infrastructure and materials for students with disabilities; (e) basic drinking water; (f) single-sex basic sanitation facilities; and (g) basic handwashing facilities (as per the WASH indicator definitions)
4.b By 2020, substantially expand globally the number of scholarships available to developing countries, in particular least developed countries, small island developing States and African countries, for enrolment in higher education, including vocational training and information and communications technology, technical, engineering and scientific programmes, in developed countries and other developing countries	4.b.1 Volume of official development assistance flows for scholarships by sector and type of study
4.c By 2030, substantially increase the supply of qualified teachers, including through international cooperation for teacher training in developing countries, especially least developed countries and small island developing States	4.c.1 Proportion of teachers in (a) pre-primary; (b) primary; (c) lower secondary; and (d) upper secondary education who have received at least the minimum organized teacher training (e.g. pedagogical training) pre-service or in-service required for teaching at the relevant level in a given country
Goal 5. Achieve gender equality and empower all women and girls	
5.1 End all forms of discrimination against all women and girls everywhere	5.1.1 Whether or not legal frameworks are in place to promote, enforce and monitor equality and non-discrimination on the basis of sex
5.2 Eliminate all forms of violence against all women and girls in the public and private spheres, including trafficking and sexual and other types of exploitation	5.2.1 Proportion of ever-partnered women and girls aged 15 years and older subjected to physical, sexual or psychological violence by a current or former intimate partner in the previous 12 months, by form of violence and by age
	5.2.2 Proportion of women and girls aged 15 years and older subjected to sexual violence by persons other than an intimate partner in the previous 12 months, by age and place of occurrence
5.3 Eliminate all harmful practices, such as child, early and forced marriage and female genital mutilation	5.3.1 Proportion of women aged 20–24 years who were married or in a union before age 15 and before age 18
	5.3.2 Proportion of girls and women aged 15–49 years who have undergone female genital mutilation/cutting, by age
5.4 Recognize and value unpaid care and domestic work through the provision of public services, infrastructure and social protection policies and the promotion of shared responsibility within the household and the family as nationally appropriate	5.4.1 Proportion of time spent on unpaid domestic and care work, by sex, age and location

<i>Goals and targets (from the 2030 Agenda for Sustainable Development)</i>	<i>Indicators</i>
5.5 Ensure women's full and effective participation and equal opportunities for leadership at all levels of decision-making in political, economic and public life	5.5.1 Proportion of seats held by women in (a) national parliaments and (b) local governments
5.6 Ensure universal access to sexual and reproductive health and reproductive rights as agreed in accordance with the Programme of Action of the International Conference on Population and Development and the Beijing Platform for Action and the outcome documents of their review conferences	5.5.2 Proportion of women in managerial positions 5.6.1 Proportion of women aged 15–49 years who make their own informed decisions regarding sexual relations, contraceptive use and reproductive health care 5.6.2 Number of countries with laws and regulations that guarantee full and equal access to women and men aged 15 years and older to sexual and reproductive health care, information and education
5.a Undertake reforms to give women equal rights to economic resources, as well as access to ownership and control over land and other forms of property, financial services, inheritance and natural resources, in accordance with national laws	5.a.1 (a) Proportion of total agricultural population with ownership or secure rights over agricultural land, by sex; and (b) share of women among owners or rights-bearers of agricultural land, by type of tenure 5.a.2 Proportion of countries where the legal framework (including customary law) guarantees women's equal rights to land ownership and/or control
5.b Enhance the use of enabling technology, in particular information and communications technology, to promote the empowerment of women	5.b.1 Proportion of individuals who own a mobile telephone, by sex
5.c Adopt and strengthen sound policies and enforceable legislation for the promotion of gender equality and the empowerment of all women and girls at all levels	5.c.1 Proportion of countries with systems to track and make public allocations for gender equality and women's empowerment
Goal 6. Ensure availability and sustainable management of water and sanitation for all	
6.1 By 2030, achieve universal and equitable access to safe and affordable drinking water for all	6.1.1 Proportion of population using safely managed drinking water services
6.2 By 2030, achieve access to adequate and equitable sanitation and hygiene for all and end open defecation, paying special attention to the needs of women and girls and those in vulnerable situations	6.2.1 Proportion of population using safely managed sanitation services, including a hand-washing facility with soap and water
6.3 By 2030, improve water quality by reducing pollution, eliminating dumping and minimizing release of hazardous chemicals and materials, halving the proportion of untreated wastewater and substantially increasing recycling and safe reuse globally	6.3.1 Proportion of wastewater safely treated 6.3.2 Proportion of bodies of water with good ambient water quality
6.4 By 2030, substantially increase water-use efficiency across all sectors and ensure sustainable withdrawals and supply of freshwater to address water scarcity and substantially reduce the number of people suffering from water scarcity	6.4.1 Change in water-use efficiency over time 6.4.2 Level of water stress: freshwater withdrawal as a proportion of available freshwater resources

*Goals and targets (from the 2030 Agenda for Sustainable Development)**Indicators*

6.5 By 2030, implement integrated water resources management at all levels, including through transboundary cooperation as appropriate

6.5.1 Degree of integrated water resources management implementation (0–100)

6.5.2 Proportion of transboundary basin area with an operational arrangement for water cooperation

6.6 By 2020, protect and restore water-related ecosystems, including mountains, forests, wetlands, rivers, aquifers and lakes

6.6.1 Change in the extent of water-related ecosystems over time

6.a By 2030, expand international cooperation and capacity-building support to developing countries in water- and sanitation-related activities and programmes, including water harvesting, desalination, water efficiency, wastewater treatment, recycling and reuse technologies

6.a.1 Amount of water- and sanitation-related official development assistance that is part of a government-coordinated spending plan

6.b Support and strengthen the participation of local communities in improving water and sanitation management

6.b.1 Proportion of local administrative units with established and operational policies and procedures for participation of local communities in water and sanitation management

Goal 7. Ensure access to affordable, reliable, sustainable and modern energy for all

7.1 By 2030, ensure universal access to affordable, reliable and modern energy services

7.1.1 Proportion of population with access to electricity

7.1.2 Proportion of population with primary reliance on clean fuels and technology

7.2 By 2030, increase substantially the share of renewable energy in the global energy mix

7.2.1 Renewable energy share in the total final energy consumption

7.3 By 2030, double the global rate of improvement in energy efficiency

7.3.1 Energy intensity measured in terms of primary energy and GDP

7.a By 2030, enhance international cooperation to facilitate access to clean energy research and technology, including renewable energy, energy efficiency and advanced and cleaner fossil-fuel technology, and promote investment in energy infrastructure and clean energy technology

7.a.1 International financial flows to developing countries in support of clean energy research and development and renewable energy production, including in hybrid systems

7.b By 2030, expand infrastructure and upgrade technology for supplying modern and sustainable energy services for all in developing countries, in particular least developed countries, small island developing States and landlocked developing countries, in accordance with their respective programmes of support

7.b.1 Investments in energy efficiency as a proportion of GDP and the amount of foreign direct investment in financial transfer for infrastructure and technology to sustainable development services

Goal 8. Promote sustained, inclusive and sustainable economic growth, full and productive employment and decent work for all

8.1 Sustain per capita economic growth in accordance with national circumstances and, in particular, at least 7 per cent gross domestic product growth per annum in the least developed countries

8.1.1 Annual growth rate of real GDP per capita

Goals and targets (from the 2030 Agenda for Sustainable Development)

Indicators

8.2 Achieve higher levels of economic productivity through diversification, technological upgrading and innovation, including through a focus on high-value added and labour-intensive sectors	8.2.1 Annual growth rate of real GDP per employed person
8.3 Promote development-oriented policies that support productive activities, decent job creation, entrepreneurship, creativity and innovation, and encourage the formalization and growth of micro-, small- and medium-sized enterprises, including through access to financial services	8.3.1 Proportion of informal employment in non-agriculture employment, by sex
8.4 Improve progressively, through 2030, global resource efficiency in consumption and production and endeavour to decouple economic growth from environmental degradation, in accordance with the 10-Year Framework of Programmes on Sustainable Consumption and Production, with developed countries taking the lead	8.4.1 Material footprint, material footprint per capita, and material footprint per GDP 8.4.2 Domestic material consumption, domestic material consumption per capita, and domestic material consumption per GDP
8.5 By 2030, achieve full and productive employment and decent work for all women and men, including for young people and persons with disabilities, and equal pay for work of equal value	8.5.1 Average hourly earnings of female and male employees, by occupation, age and persons with disabilities 8.5.2 Unemployment rate, by sex, age and persons with disabilities
8.6 By 2020, substantially reduce the proportion of youth not in employment, education or training	8.6.1 Proportion of youth (aged 15–24 years) not in education, employment or training
8.7 Take immediate and effective measures to eradicate forced labour, end modern slavery and human trafficking and secure the prohibition and elimination of the worst forms of child labour, including recruitment and use of child soldiers, and by 2025 end child labour in all its forms	8.7.1 Proportion and number of children aged 5–17 years engaged in child labour, by sex and age
8.8 Protect labour rights and promote safe and secure working environments for all workers, including migrant workers, in particular women migrants, and those in precarious employment	8.8.1 Frequency rates of fatal and non-fatal occupational injuries, by sex and migrant status 8.8.2 Level of national compliance with labour rights (freedom of association and collective bargaining) based on International Labour Organization (ILO) textual sources and national legislation, by sex and migrant status
8.9 By 2030, devise and implement policies to promote sustainable tourism that creates jobs and promotes local culture and products	8.9.1 Tourism direct GDP as a proportion of total GDP and in growth rate 8.9.2 Proportion of jobs in sustainable tourism industries out of total tourism jobs
8.10 Strengthen the capacity of domestic financial institutions to encourage and expand access to banking, insurance and financial services for all	8.10.1 (a) Number of commercial bank branches per 100,000 adults and (b) number of automated teller machines (ATMs) per 100,000 adults 8.10.2 Proportion of adults (15 years and older) with an account at a bank or other financial institution or with a mobile-money-service provider

*Goals and targets (from the 2030 Agenda for Sustainable Development)**Indicators*

8.a Increase Aid for Trade support for developing countries, in particular least developed countries, including through the Enhanced Integrated Framework for Trade-related Technical Assistance to Least Developed Countries

8.a.1 Aid for Trade commitments and disbursements

8.b By 2020, develop and operationalize a global strategy for youth employment and implement the Global Jobs Pact of the International Labour Organization

8.b.1 Existence of a developed and operationalized national strategy for youth employment, as a distinct strategy or as part of a national employment strategy

Goal 9. Build resilient infrastructure, promote inclusive and sustainable industrialization and foster innovation

9.1 Develop quality, reliable, sustainable and resilient infrastructure, including regional and transborder infrastructure, to support economic development and human well-being, with a focus on affordable and equitable access for all

9.1.1 Proportion of the rural population who live within 2 km of an all-season road

9.1.2 Passenger and freight volumes, by mode of transport

9.2 Promote inclusive and sustainable industrialization and, by 2030, significantly raise industry's share of employment and gross domestic product, in line with national circumstances, and double its share in least developed countries

9.2.1 Manufacturing value added as a proportion of GDP and per capita

9.2.2 Manufacturing employment as a proportion of total employment

9.3 Increase the access of small-scale industrial and other enterprises, in particular in developing countries, to financial services, including affordable credit, and their integration into value chains and markets

9.3.1 Proportion of small-scale industries in total industry value added

9.3.2 Proportion of small-scale industries with a loan or line of credit

9.4 By 2030, upgrade infrastructure and retrofit industries to make them sustainable, with increased resource-use efficiency and greater adoption of clean and environmentally sound technologies and industrial processes, with all countries taking action in accordance with their respective capabilities

9.4.1 CO₂ emission per unit of value added

9.5 Enhance scientific research, upgrade the technological capabilities of industrial sectors in all countries, in particular developing countries, including, by 2030, encouraging innovation and substantially increasing the number of research and development workers per 1 million people and public and private research and development spending

9.5.1 Research and development expenditure as a proportion of GDP

9.5.2 Researchers (in full-time equivalent) per million inhabitants

9.a Facilitate sustainable and resilient infrastructure development in developing countries through enhanced financial, technological and technical support to African countries, least developed countries, landlocked developing countries and small island developing States

9.a.1 Total official international support (official development assistance plus other official flows) to infrastructure

9.b Support domestic technology development, research and innovation in developing countries, including by ensuring a conducive policy environment for, inter alia, industrial diversification and value addition to commodities

9.b.1 Proportion of medium and high-tech industry value added in total value added

*Goals and targets (from the 2030 Agenda for Sustainable Development)**Indicators*

9.c Significantly increase access to information and communications technology and strive to provide universal and affordable access to the Internet in least developed countries by 2020

9.c.1 Proportion of population covered by a mobile network, by technology

Goal 10. Reduce inequality within and among countries

10.1 By 2030, progressively achieve and sustain income growth of the bottom 40 per cent of the population at a rate higher than the national average

10.1.1 Growth rates of household expenditure or income per capita among the bottom 40 per cent of the population and the total population

10.2 By 2030, empower and promote the social, economic and political inclusion of all, irrespective of age, sex, disability, race, ethnicity, origin, religion or economic or other status

10.2.1 Proportion of people living below 50 per cent of median income, by sex, age and persons with disabilities

10.3 Ensure equal opportunity and reduce inequalities of outcome, including by eliminating discriminatory laws, policies and practices and promoting appropriate legislation, policies and action in this regard

10.3.1 Proportion of population reporting having personally felt discriminated against or harassed in the previous 12 months on the basis of a ground of discrimination prohibited under international human rights law

10.4 Adopt policies, especially fiscal, wage and social protection policies, and progressively achieve greater equality

10.4.1 Labour share of GDP, comprising wages and social protection transfers

10.5 Improve the regulation and monitoring of global financial markets and institutions and strengthen the implementation of such regulations

10.5.1 Financial Soundness Indicators

10.6 Ensure enhanced representation and voice for developing countries in decision-making in global international economic and financial institutions in order to deliver more effective, credible, accountable and legitimate institutions

10.6.1 Proportion of members and voting rights of developing countries in international organizations

10.7 Facilitate orderly, safe, regular and responsible migration and mobility of people, including through the implementation of planned and well-managed migration policies

10.7.1 Recruitment cost borne by employee as a proportion of yearly income earned in country of destination

10.7.2 Number of countries that have implemented well-managed migration policies

10.a Implement the principle of special and differential treatment for developing countries, in particular least developed countries, in accordance with World Trade Organization agreements

10.a.1 Proportion of tariff lines applied to imports from least developed countries and developing countries with zero-tariff

10.b Encourage official development assistance and financial flows, including foreign direct investment, to States where the need is greatest, in particular least developed countries, African countries, small island developing States and landlocked developing countries, in accordance with their national plans and programmes

10.b.1 Total resource flows for development, by recipient and donor countries and type of flow (e.g. official development assistance, foreign direct investment and other flows)

*Goals and targets (from the 2030 Agenda for Sustainable Development)**Indicators*

10.c By 2030, reduce to less than 3 per cent the transaction costs of migrant remittances and eliminate remittance corridors with costs higher than 5 per cent

10.c.1 Remittance costs as a proportion of the amount remitted

Goal 11. Make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable

11.1 By 2030, ensure access for all to adequate, safe and affordable housing and basic services and upgrade slums

11.1.1 Proportion of urban population living in slums, informal settlements or inadequate housing

11.2 By 2030, provide access to safe, affordable, accessible and sustainable transport systems for all, improving road safety, notably by expanding public transport, with special attention to the needs of those in vulnerable situations, women, children, persons with disabilities and older persons

11.2.1 Proportion of population that has convenient access to public transport, by sex, age and persons with disabilities

11.3 By 2030, enhance inclusive and sustainable urbanization and capacity for participatory, integrated and sustainable human settlement planning and management in all countries

11.3.1 Ratio of land consumption rate to population growth rate

11.3.2 Proportion of cities with a direct participation structure of civil society in urban planning and management that operate regularly and democratically

11.4 Strengthen efforts to protect and safeguard the world's cultural and natural heritage

11.4.1 Total expenditure (public and private) per capita spent on the preservation, protection and conservation of all cultural and natural heritage, by type of heritage (cultural, natural, mixed and World Heritage Centre designation), level of government (national, regional and local/municipal), type of expenditure (operating expenditure/investment) and type of private funding (donations in kind, private non-profit sector and sponsorship)

11.5 By 2030, significantly reduce the number of deaths and the number of people affected and substantially decrease the direct economic losses relative to global gross domestic product caused by disasters, including water-related disasters, with a focus on protecting the poor and people in vulnerable situations

11.5.1 Number of deaths, missing persons and directly affected persons attributed to disasters per 100,000 population

11.5.2 Direct economic loss in relation to global GDP, damage to critical infrastructure and number of disruptions to basic services, attributed to disasters

11.6 By 2030, reduce the adverse per capita environmental impact of cities, including by paying special attention to air quality and municipal and other waste management

11.6.1 Proportion of urban solid waste regularly collected and with adequate final discharge out of total urban solid waste generated, by cities

11.6.2 Annual mean levels of fine particulate matter (e.g. PM2.5 and PM10) in cities (population weighted)

11.7 By 2030, provide universal access to safe, inclusive and accessible, green and public spaces, in particular for women and children, older persons and persons with disabilities

11.7.1 Average share of the built-up area of cities that is open space for public use for all, by sex, age and persons with disabilities

11.7.2 Proportion of persons victim of physical or sexual harassment, by sex, age, disability status and place of occurrence, in the previous 12 months

*Goals and targets (from the 2030 Agenda for Sustainable Development)**Indicators*

11.a Support positive economic, social and environmental links between urban, peri-urban and rural areas by strengthening national and regional development planning

11.a.1 Proportion of population living in cities that implement urban and regional development plans integrating population projections and resource needs, by size of city

11.b By 2020, substantially increase the number of cities and human settlements adopting and implementing integrated policies and plans towards inclusion, resource efficiency, mitigation and adaptation to climate change, resilience to disasters, and develop and implement, in line with the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015–2030, holistic disaster risk management at all levels

11.b.1 Number of countries that adopt and implement national disaster risk reduction strategies in line with the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015–2030

11.b.2 Proportion of local governments that adopt and implement local disaster risk reduction strategies in line with national disaster risk reduction strategies

11.c Support least developed countries, including through financial and technical assistance, in building sustainable and resilient buildings utilizing local materials

11.c.1 Proportion of financial support to the least developed countries that is allocated to the construction and retrofitting of sustainable, resilient and resource-efficient buildings utilizing local materials

Goal 12. Ensure sustainable consumption and production patterns

12.1 Implement the 10-Year Framework of Programmes on Sustainable Consumption and Production Patterns, all countries taking action, with developed countries taking the lead, taking into account the development and capabilities of developing countries

12.1.1 Number of countries with sustainable consumption and production (SCP) national action plans or SCP mainstreamed as a priority or a target into national policies

12.2 By 2030, achieve the sustainable management and efficient use of natural resources

12.2.1 Material footprint, material footprint per capita, and material footprint per GDP

12.2.2 Domestic material consumption, domestic material consumption per capita, and domestic material consumption per GDP

12.3 By 2030, halve per capita global food waste at the retail and consumer levels and reduce food losses along production and supply chains, including post-harvest losses

12.3.1 Global food loss index

12.4 By 2020, achieve the environmentally sound management of chemicals and all wastes throughout their life cycle, in accordance with agreed international frameworks, and significantly reduce their release to air, water and soil in order to minimize their adverse impacts on human health and the environment

12.4.1 Number of parties to international multilateral environmental agreements on hazardous waste, and other chemicals that meet their commitments and obligations in transmitting information as required by each relevant agreement

12.4.2 Hazardous waste generated per capita and proportion of hazardous waste treated, by type of treatment

12.5 By 2030, substantially reduce waste generation through prevention, reduction, recycling and reuse

12.5.1 National recycling rate, tons of material recycled

12.6 Encourage companies, especially large and transnational companies, to adopt sustainable practices and to integrate sustainability information into their reporting cycle

12.6.1 Number of companies publishing sustainability reports

Goals and targets (from the 2030 Agenda for Sustainable Development)

Indicators

12.7 Promote public procurement practices that are sustainable, in accordance with national policies and priorities

12.7.1 Number of countries implementing sustainable public procurement policies and action plans

12.8 By 2030, ensure that people everywhere have the relevant information and awareness for sustainable development and lifestyles in harmony with nature

12.8.1 Extent to which (i) global citizenship education and (ii) education for sustainable development (including climate change education) are mainstreamed in (a) national education policies; (b) curricula; (c) teacher education; and (d) student assessment

12.a Support developing countries to strengthen their scientific and technological capacity to move towards more sustainable patterns of consumption and production

12.a.1 Amount of support to developing countries on research and development for sustainable consumption and production and environmentally sound technologies

12.b Develop and implement tools to monitor sustainable development impacts for sustainable tourism that creates jobs and promotes local culture and products

12.b.1 Number of sustainable tourism strategies or policies and implemented action plans with agreed monitoring and evaluation tools

12.c Rationalize inefficient fossil-fuel subsidies that encourage wasteful consumption by removing market distortions, in accordance with national circumstances, including by restructuring taxation and phasing out those harmful subsidies, where they exist, to reflect their environmental impacts, taking fully into account the specific needs and conditions of developing countries and minimizing the possible adverse impacts on their development in a manner that protects the poor and the affected communities

12.c.1 Amount of fossil-fuel subsidies per unit of GDP (production and consumption) and as a proportion of total national expenditure on fossil fuels

Goal 13. Take urgent action to combat climate change and its impacts⁴

13.1 Strengthen resilience and adaptive capacity to climate-related hazards and natural disasters in all countries

13.1.1 Number of deaths, missing persons and directly affected persons attributed to disasters per 100,000 population

13.1.2 Number of countries that adopt and implement national disaster risk reduction strategies in line with the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015–2030

13.1.3 Proportion of local governments that adopt and implement local disaster risk reduction strategies in line with national disaster risk reduction strategies

13.2 Integrate climate change measures into national policies, strategies and planning

13.2.1 Number of countries that have communicated the establishment or operationalization of an integrated policy/strategy/plan which increases their ability to adapt to the adverse impacts of climate change, and foster climate resilience and low greenhouse gas emissions development in a manner that does not threaten food production (including a national adaptation plan, nationally determined contribution, national communication, biennial update report or other)

⁴ Acknowledging that the United Nations Framework Convention on Climate Change is the primary international, intergovernmental forum for negotiating the global response to climate change.

*Goals and targets (from the 2030 Agenda for Sustainable Development)**Indicators*

13.3 Improve education, awareness-raising and human and institutional capacity on climate change mitigation, adaptation, impact reduction and early warning

13.3.1 Number of countries that have integrated mitigation, adaptation, impact reduction and early warning into primary, secondary and tertiary curricula

13.3.2 Number of countries that have communicated the strengthening of institutional, systemic and individual capacity-building to implement adaptation, mitigation and technology transfer, and development actions

13.a Implement the commitment undertaken by developed-country parties to the United Nations Framework Convention on Climate Change to a goal of mobilizing jointly \$100 billion annually by 2020 from all sources to address the needs of developing countries in the context of meaningful mitigation actions and transparency on implementation and fully operationalize the Green Climate Fund through its capitalization as soon as possible

13.a.1 Mobilized amount of United States dollars per year between 2020 and 2025 accountable towards the \$100 billion commitment

13.b Promote mechanisms for raising capacity for effective climate change-related planning and management in least developed countries and small island developing States, including focusing on women, youth and local and marginalized communities

13.b.1 Number of least developed countries and small island developing States that are receiving specialized support, and amount of support, including finance, technology and capacity-building, for mechanisms for raising capacities for effective climate change-related planning and management, including focusing on women, youth and local and marginalized communities

Goal 14. Conserve and sustainably use the oceans, seas and marine resources for sustainable development

14.1 By 2025, prevent and significantly reduce marine pollution of all kinds, in particular from land-based activities, including marine debris and nutrient pollution

14.1.1 Index of coastal eutrophication and floating plastic debris density

14.2 By 2020, sustainably manage and protect marine and coastal ecosystems to avoid significant adverse impacts, including by strengthening their resilience, and take action for their restoration in order to achieve healthy and productive oceans

14.2.1 Proportion of national exclusive economic zones managed using ecosystem-based approaches

14.3 Minimize and address the impacts of ocean acidification, including through enhanced scientific cooperation at all levels

14.3.1 Average marine acidity (pH) measured at agreed suite of representative sampling stations

14.4 By 2020, effectively regulate harvesting and end overfishing, illegal, unreported and unregulated fishing and destructive fishing practices and implement science-based management plans, in order to restore fish stocks in the shortest time feasible, at least to levels that can produce maximum sustainable yield as determined by their biological characteristics

14.4.1 Proportion of fish stocks within biologically sustainable levels

14.5 By 2020, conserve at least 10 per cent of coastal and marine areas, consistent with national and international law and based on the best available scientific information

14.5.1 Coverage of protected areas in relation to marine areas

Goals and targets (from the 2030 Agenda for Sustainable Development)

Indicators

14.6 By 2020, prohibit certain forms of fisheries subsidies which contribute to overcapacity and overfishing, eliminate subsidies that contribute to illegal, unreported and unregulated fishing and refrain from introducing new such subsidies, recognizing that appropriate and effective special and differential treatment for developing and least developed countries should be an integral part of the World Trade Organization fisheries subsidies negotiation⁵

14.6.1 Progress by countries in the degree of implementation of international instruments aiming to combat illegal, unreported and unregulated fishing

14.7 By 2030, increase the economic benefits to small island developing States and least developed countries from the sustainable use of marine resources, including through sustainable management of fisheries, aquaculture and tourism

14.7.1 Sustainable fisheries as a proportion of GDP in small island developing States, least developed countries and all countries

14.a Increase scientific knowledge, develop research capacity and transfer marine technology, taking into account the Intergovernmental Oceanographic Commission Criteria and Guidelines on the Transfer of Marine Technology, in order to improve ocean health and to enhance the contribution of marine biodiversity to the development of developing countries, in particular small island developing States and least developed countries

14.a.1 Proportion of total research budget allocated to research in the field of marine technology

14.b Provide access for small-scale artisanal fishers to marine resources and markets

14.b.1 Progress by countries in the degree of application of a legal/regulatory/policy/institutional framework which recognizes and protects access rights for small-scale fisheries

14.c Enhance the conservation and sustainable use of oceans and their resources by implementing international law as reflected in the United Nations Convention on the Law of the Sea, which provides the legal framework for the conservation and sustainable use of oceans and their resources, as recalled in paragraph 158 of “The future we want”

14.c.1 Number of countries making progress in ratifying, accepting and implementing through legal, policy and institutional frameworks, ocean-related instruments that implement international law, as reflected in the United Nations Convention on the Law of the Sea, for the conservation and sustainable use of the oceans and their resources

Goal 15. Protect, restore and promote sustainable use of terrestrial ecosystems, sustainably manage forests, combat desertification, and halt and reverse land degradation and halt biodiversity loss

15.1 By 2020, ensure the conservation, restoration and sustainable use of terrestrial and inland freshwater ecosystems and their services, in particular forests, wetlands, mountains and drylands, in line with obligations under international agreements

15.1.1 Forest area as a proportion of total land area
15.1.2 Proportion of important sites for terrestrial and freshwater biodiversity that are covered by protected areas, by ecosystem type

15.2 By 2020, promote the implementation of sustainable management of all types of forests, halt deforestation, restore degraded forests and substantially increase afforestation and reforestation globally

15.2.1 Progress towards sustainable forest management

⁵ Taking into account ongoing World Trade Organization negotiations, the Doha Development Agenda and the Hong Kong ministerial mandate.

<i>Goals and targets (from the 2030 Agenda for Sustainable Development)</i>	<i>Indicators</i>
15.3 By 2030, combat desertification, restore degraded land and soil, including land affected by desertification, drought and floods, and strive to achieve a land degradation-neutral world	15.3.1 Proportion of land that is degraded over total land area
15.4 By 2030, ensure the conservation of mountain ecosystems, including their biodiversity, in order to enhance their capacity to provide benefits that are essential for sustainable development	15.4.1 Coverage by protected areas of important sites for mountain biodiversity 15.4.2 Mountain Green Cover Index
15.5 Take urgent and significant action to reduce the degradation of natural habitats, halt the loss of biodiversity and, by 2020, protect and prevent the extinction of threatened species	15.5.1 Red List Index
15.6 Promote fair and equitable sharing of the benefits arising from the utilization of genetic resources and promote appropriate access to such resources, as internationally agreed	15.6.1 Number of countries that have adopted legislative, administrative and policy frameworks to ensure fair and equitable sharing of benefits
15.7 Take urgent action to end poaching and trafficking of protected species of flora and fauna and address both demand and supply of illegal wildlife products	15.7.1 Proportion of traded wildlife that was poached or illicitly trafficked
15.8 By 2020, introduce measures to prevent the introduction and significantly reduce the impact of invasive alien species on land and water ecosystems and control or eradicate the priority species	15.8.1 Proportion of countries adopting relevant national legislation and adequately resourcing the prevention or control of invasive alien species
15.9 By 2020, integrate ecosystem and biodiversity values into national and local planning, development processes, poverty reduction strategies and accounts	15.9.1 Progress towards national targets established in accordance with Aichi Biodiversity Target 2 of the Strategic Plan for Biodiversity 2011–2020
15.a Mobilize and significantly increase financial resources from all sources to conserve and sustainably use biodiversity and ecosystems	15.a.1 Official development assistance and public expenditure on conservation and sustainable use of biodiversity and ecosystems
15.b Mobilize significant resources from all sources and at all levels to finance sustainable forest management and provide adequate incentives to developing countries to advance such management, including for conservation and reforestation	15.b.1 Official development assistance and public expenditure on conservation and sustainable use of biodiversity and ecosystems
15.c Enhance global support for efforts to combat poaching and trafficking of protected species, including by increasing the capacity of local communities to pursue sustainable livelihood opportunities	15.c.1 Proportion of traded wildlife that was poached or illicitly trafficked
Goal 16. Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build effective, accountable and inclusive institutions at all levels	
16.1 Significantly reduce all forms of violence and related death rates everywhere	16.1.1 Number of victims of intentional homicide per 100,000 population, by sex and age

*Goals and targets (from the 2030 Agenda for Sustainable Development)**Indicators*

	16.1.2 Conflict-related deaths per 100,000 population, by sex, age and cause
	16.1.3 Proportion of population subjected to physical, psychological or sexual violence in the previous 12 months
	16.1.4 Proportion of population that feel safe walking alone around the area they live
16.2 End abuse, exploitation, trafficking and all forms of violence against and torture of children	16.2.1 Proportion of children aged 1–17 years who experienced any physical punishment and/or psychological aggression by caregivers in the past month
	16.2.2 Number of victims of human trafficking per 100,000 population, by sex, age and form of exploitation
	16.2.3 Proportion of young women and men aged 18–29 years who experienced sexual violence by age 18
16.3 Promote the rule of law at the national and international levels and ensure equal access to justice for all	16.3.1 Proportion of victims of violence in the previous 12 months who reported their victimization to competent authorities or other officially recognized conflict resolution mechanisms
	16.3.2 Unsentenced detainees as a proportion of overall prison population
16.4 By 2030, significantly reduce illicit financial and arms flows, strengthen the recovery and return of stolen assets and combat all forms of organized crime	16.4.1 Total value of inward and outward illicit financial flows (in current United States dollars)
	16.4.2 Proportion of seized, found or surrendered arms whose illicit origin or context has been traced or established by a competent authority in line with international instruments
16.5 Substantially reduce corruption and bribery in all their forms	16.5.1 Proportion of persons who had at least one contact with a public official and who paid a bribe to a public official, or were asked for a bribe by those public officials, during the previous 12 months
	16.5.2 Proportion of businesses that had at least one contact with a public official and that paid a bribe to a public official, or were asked for a bribe by those public officials during the previous 12 months
16.6 Develop effective, accountable and transparent institutions at all levels	16.6.1 Primary government expenditures as a proportion of original approved budget, by sector (or by budget codes or similar)
	16.6.2 Proportion of population satisfied with their last experience of public services

*Goals and targets (from the 2030 Agenda for Sustainable Development)**Indicators*

16.7 Ensure responsive, inclusive, participatory and representative decision-making at all levels

16.7.1 Proportions of positions (by sex, age, persons with disabilities and population groups) in public institutions (national and local legislatures, public service, and judiciary) compared to national distributions

16.7.2 Proportion of population who believe decision-making is inclusive and responsive, by sex, age, disability and population group

16.8 Broaden and strengthen the participation of developing countries in the institutions of global governance

16.8.1 Proportion of members and voting rights of developing countries in international organizations

16.9 By 2030, provide legal identity for all, including birth registration

16.9.1 Proportion of children under 5 years of age whose births have been registered with a civil authority, by age

16.10 Ensure public access to information and protect fundamental freedoms, in accordance with national legislation and international agreements

16.10.1 Number of verified cases of killing, kidnapping, enforced disappearance, arbitrary detention and torture of journalists, associated media personnel, trade unionists and human rights advocates in the previous 12 months

16.10.2 Number of countries that adopt and implement constitutional, statutory and/or policy guarantees for public access to information

16.a Strengthen relevant national institutions, including through international cooperation, for building capacity at all levels, in particular in developing countries, to prevent violence and combat terrorism and crime

16.a.1 Existence of independent national human rights institutions in compliance with the Paris Principles

16.b Promote and enforce non-discriminatory laws and policies for sustainable development

16.b.1 Proportion of population reporting having personally felt discriminated against or harassed in the previous 12 months on the basis of a ground of discrimination prohibited under international human rights law

Goal 17. Strengthen the means of implementation and revitalize the Global Partnership for Sustainable Development

Finance

17.1 Strengthen domestic resource mobilization, including through international support to developing countries, to improve domestic capacity for tax and other revenue collection

17.1.1 Total government revenue as a proportion of GDP, by source

17.1.2 Proportion of domestic budget funded by domestic taxes

*Goals and targets (from the 2030 Agenda for Sustainable Development)**Indicators*

17.2 Developed countries to implement fully their official development assistance commitments, including the commitment by many developed countries to achieve the target of 0.7 per cent of gross national income for official development assistance (ODA/GNI) to developing countries and 0.15 to 0.20 per cent of ODA/GNI to least developed countries; ODA providers are encouraged to consider setting a target to provide at least 0.20 per cent of ODA/GNI to least developed countries

17.3 Mobilize additional financial resources for developing countries from multiple sources

17.4 Assist developing countries in attaining long-term debt sustainability through coordinated policies aimed at fostering debt financing, debt relief and debt restructuring, as appropriate, and address the external debt of highly indebted poor countries to reduce debt distress

17.5 Adopt and implement investment promotion regimes for least developed countries

Technology

17.6 Enhance North-South, South-South and triangular regional and international cooperation on and access to science, technology and innovation and enhance knowledge-sharing on mutually agreed terms, including through improved coordination among existing mechanisms, in particular at the United Nations level, and through a global technology facilitation mechanism

17.7 Promote the development, transfer, dissemination and diffusion of environmentally sound technologies to developing countries on favourable terms, including on concessional and preferential terms, as mutually agreed

17.8 Fully operationalize the technology bank and science, technology and innovation capacity-building mechanism for least developed countries by 2017 and enhance the use of enabling technology, in particular information and communications technology

Capacity-building

17.9 Enhance international support for implementing effective and targeted capacity-building in developing countries to support national plans to implement all the Sustainable Development Goals, including through North-South, South-South and triangular cooperation

17.2.1 Net official development assistance, total and to least developed countries, as a proportion of the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) Development Assistance Committee donors' gross national income (GNI)

17.3.1 Foreign direct investment (FDI), official development assistance and South-South cooperation as a proportion of total domestic budget

17.3.2 Volume of remittances (in United States dollars) as a proportion of total GDP

17.4.1 Debt service as a proportion of exports of goods and services

17.5.1 Number of countries that adopt and implement investment promotion regimes for least developed countries

17.6.1 Number of science and/or technology cooperation agreements and programmes between countries, by type of cooperation

17.6.2 Fixed Internet broadband subscriptions per 100 inhabitants, by speed

17.7.1 Total amount of approved funding for developing countries to promote the development, transfer, dissemination and diffusion of environmentally sound technologies

17.8.1 Proportion of individuals using the Internet

17.9.1 Dollar value of financial and technical assistance (including through North-South, South-South and triangular cooperation) committed to developing countries

*Goals and targets (from the 2030 Agenda for Sustainable Development)**Indicators***Trade**

17.10 Promote a universal, rules-based, open, non-discriminatory and equitable multilateral trading system under the World Trade Organization, including through the conclusion of negotiations under its Doha Development Agenda

17.10.1 Worldwide weighted tariff-average

17.11 Significantly increase the exports of developing countries, in particular with a view to doubling the least developed countries' share of global exports by 2020

17.11.1 Developing countries' and least developed countries' share of global exports

17.12 Realize timely implementation of duty-free and quota-free market access on a lasting basis for all least developed countries, consistent with World Trade Organization decisions, including by ensuring that preferential rules of origin applicable to imports from least developed countries are transparent and simple, and contribute to facilitating market access

17.12.1 Average tariffs faced by developing countries, least developed countries and small island developing States

Systemic issues*Policy and institutional coherence*

17.13 Enhance global macroeconomic stability, including through policy coordination and policy coherence

17.13.1 Macroeconomic Dashboard

17.14 Enhance policy coherence for sustainable development

17.14.1 Number of countries with mechanisms in place to enhance policy coherence of sustainable development

17.15 Respect each country's policy space and leadership to establish and implement policies for poverty eradication and sustainable development

17.15.1 Extent of use of country-owned results frameworks and planning tools by providers of development cooperation

Multi-stakeholder partnerships

17.16 Enhance the Global Partnership for Sustainable Development, complemented by multi-stakeholder partnerships that mobilize and share knowledge, expertise, technology and financial resources, to support the achievement of the Sustainable Development Goals in all countries, in particular developing countries

17.16.1 Number of countries reporting progress in multi-stakeholder development effectiveness monitoring frameworks that support the achievement of the Sustainable Development Goals

17.17 Encourage and promote effective public, public-private and civil society partnerships, building on the experience and resourcing strategies of partnerships

17.17.1 Amount of United States dollars committed to public-private and civil society partnerships

Data, monitoring and accountability

17.18 By 2020, enhance capacity-building support to developing countries, including for least developed countries and small island developing States, to increase significantly the availability of high-quality, timely and reliable data disaggregated by income, gender, age, race, ethnicity, migratory status, disability, geographic location and other characteristics relevant in national contexts

17.18.1 Proportion of sustainable development indicators produced at the national level with full disaggregation when relevant to the target, in accordance with the Fundamental Principles of Official Statistics

17.18.2 Number of countries that have national statistical legislation that complies with the Fundamental Principles of Official Statistics

*Goals and targets (from the 2030 Agenda for Sustainable Development)**Indicators*

17.19 By 2030, build on existing initiatives to develop measurements of progress on sustainable development that complement gross domestic product, and support statistical capacity-building in developing countries

17.18.3 Number of countries with a national statistical plan that is fully funded and under implementation, by source of funding

17.19.1 Dollar value of all resources made available to strengthen statistical capacity in developing countries

17.19.2 Proportion of countries that (a) have conducted at least one population and housing census in the last 10 years; and (b) have achieved 100 per cent birth registration and 80 per cent death registration

Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-9667-3 (elektronisk)

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway